

## คำนำ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ได้ดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ) ภายใต้หลักการในการบูรณาการทั้งบุคลากร งบประมาณ และภาระงาน ให้สอดคล้องโดยมุ่งหวังให้เกิดความสัมฤทธิ์ผลให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์

ดังนั้น การสนองงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในปีงบประมาณ 2563 มหาวิทยาลัย ได้บูรณาการการดำเนินงานภายใต้โครงการวิจัย และโครงการบริการวิชาการ ของมหาวิทยาลัย จึงขอรายงานผลการดำเนินงานโครงการจำนวน 14 โครงการ ดังนี้

1. โครงการบริหารจัดการ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
2. โครงการหน่วยบริหารจัดการเชื้อพันธุกรรมพืช ปีที่ 4
3. โครงการเมล็ดพันธุ์พืช อพ.สธ. ดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ ปีที่ 1 (ระยะที่ 2)
4. โครงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากพืชอนุรักษ์ มะเกี๋ยง ปีที่ 3 (สวก.)
5. โครงการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) มะเกี๋ยงและผลิตภัณฑ์
6. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์มะเกี๋ยงและขยายผลเชิงพาณิชย์ ปีที่ 2
7. โครงการสำรวจเก็บรวบรวมพันธุกรรมมันพื้นบ้านในเขตภาคเหนือเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ ปีที่ 1 (สวก.)
8. โครงการผลของแหล่งปลูกมันพื้นบ้านพื้นเมืองที่มีต่อคุณค่าทางโภชนาการและคุณภาพทางกายภาพและเคมีแป้งมันพื้นบ้านพร้อมใช้
9. โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมและใช้ประโยชน์จากน้อยหน่าเครือ
10. โครงการสำรวจและศึกษาสารโภชนะเภสัชเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพจากมะกั้งพื้นเมือง (*Hodgsonia heteroclita* (Roxb) จังหวัดลำปาง ปีที่ 2
11. โครงการศูนย์เรียนรู้ผักเชียงดา
12. โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตและผลิตภัณฑ์อาหารจากผงบูก (*Amorphophallus* spp) คุณภาพสูงเพื่อเพิ่มมูลค่าและใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ ปีที่ 3
13. โครงการเรารักสมุนไพรพื้นบ้าน ด้วยศาสตร์พระราชากับภูมิปัญญาบรรพบุรุษ
14. โครงการขยายพันธุ์และใช้ประโยชน์จากต้นหอมของชนเผ่าลาหู่ที่บ้านขอนม่วง ตำบลป่าไผ่ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

รายงานฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นการรวบรวมผลการดำเนินงานของโครงการฯ โดยภายในรายงานฉบับนี้จะมีเนื้อหาเกี่ยวกับ หลักการและเหตุผลโครงการ วัตถุประสงค์ กิจกรรมและผลการดำเนินงาน โดยอาศัยหลักการของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ภายใต้กิจกรรม 8 ด้าน

ทั้งนี้ ขอขอบคุณผู้บริหาร คณาจารย์ นักวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ที่ให้การสนับสนุน และให้ความร่วมมือกับทางโครงการเป็นอย่างดีมาโดยตลอด ทั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัย บุคลากร และผู้ที่สนใจต่อไป หากมีข้อผิดพลาดประการใด ทางคณะดำเนินงาน และผู้จัดทำรายงานฉบับนี้ ขออภัยและน้อมรับคำแนะนำเพื่อนำไปพัฒนาต่อไป

## สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์	2
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	2
ระยะเวลาดำเนินการ	
บทที่ 2 รายงานผลการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ประจำปี 2563	
ตาราง สรุปผลการดำเนินงาน กิจกรรมที่ 3 ปลูกรักษาทรัพยากร	3
ตาราง สรุปผลการดำเนินงาน กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากร	6
บทที่ 3 ผลการดำเนินงาน	
กิจกรรมที่ 3 ปลูกรักษาทรัพยากร	
▪ โครงการหน่วยบริหารจัดการเชื้อพันธุกรรมพืช ปีที่ 4	28
▪ โครงการเมล็ดพันธุ์พืช อพ.สธ. ดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ ปีที่ 1 (ระยะที่ 2)	33
กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากร	
▪ โครงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากพืชอนุรักษ์ มะเกี๋ยง ปีที่ 3	37
▪ โครงการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) มะเกี๋ยงและผลิตภัณฑ์	40
▪ โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์มะเกี๋ยงและขยายผลเชิงพาณิชย์ ปีที่ 2	44
▪ โครงการสำรวจเก็บรวบรวมพันธุกรรมมันพื้นบ้านในเขตภาคเหนือเพื่อการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ ปีที่ 1	48
▪ โครงการผลของแหล่งปลูกมันพื้นบ้านพื้นเมืองที่มีต่อคุณค่าทางโภชนาการและ คุณภาพทางกายภาพและเคมีแปงมันพื้นบ้านพร้อมใช้	51
▪ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมและใช้ประโยชน์จากน้อยหน่าเครือ	61
▪ โครงการสำรวจและศึกษาสารโภชนะเภสัชเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพจาก มะกิงพื้นเมือง ( <i>Hodgsonia heteroclita</i> (Roxb) จังหวัดลำปาง ปีที่ 2	65
▪ โครงการศูนย์เรียนรู้ฝักเชียงดา	71
▪ โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตและผลิตภัณฑ์อาหารจากฝงบุก ( <i>Amorphophallus spp</i> ) คุณภาพสูงเพื่อเพิ่มมูลค่าและใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ ปีที่ 3	80
▪ โครงการเรารักษ์สมุนไพรพื้นบ้าน ด้วยศาสตร์พระราชาและภูมิปัญญาบรรพบุรุษ	84
▪ โครงการขยายพันธุ์และใช้ประโยชน์จากต้นหอมของชนเผ่าลาหู่สี บ้านขอนม่วง	90

## สารบัญ

หน้า

ตำบลป่าไผ่ อำเภอบัวลาย จังหวัดเชียงใหม่

- โครงการบริหารจัดการ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา 94

ภาคผนวก

111



## บทที่ 1 : บทนำ

### ตอนที่ 1 : หลักการและเหตุผล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ได้ดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ) ภายใต้หลักการในการบูรณาการทั้งบุคลากร งบประมาณ และภาระงาน ให้สอดคล้องโดยมุ่งหวังให้เกิดความสัมฤทธิ์ผลให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์

ดังนั้น การสนองงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในปีงบประมาณ 2563 ต่อเนื่องมาเป็นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยฯ ได้บูรณาการการดำเนินงานภายใต้โครงการวิจัย และโครงการบริการวิชาการ ของมหาวิทยาลัย จึงขอรายงานผลการดำเนินงานโครงการ จำนวน 14 โครงการ ดังนี้

1. โครงการบริหารจัดการ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
2. โครงการหน่วยบริหารจัดการเชื้อพันธุกรรมพืช ปีที่ 4
3. โครงการเมล็ดพันธุ์พืช อพ.สธ. ดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ ปีที่ 1 (ระยะที่ 2)
4. โครงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากพืชอนุรักษ์ มะเกี๋ยง ปีที่ 3 (สวก.)
5. โครงการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) มะเกี๋ยงและผลิตภัณฑ์
6. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์มะเกี๋ยงและขยายผลเชิงพาณิชย์ ปีที่ 2
7. โครงการสำรวจเก็บรวบรวมพันธุกรรมมันพื้นบ้านในเขตภาคเหนือเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ ปีที่ 1 (สวก.)
8. โครงการผลของแหล่งปลูกมันพื้นบ้านพื้นเมืองที่มีต่อคุณค่าทางโภชนาการและคุณภาพทางกายภาพและเคมีแป้งมันพื้นบ้านพร้อมใช้
9. โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมและใช้ประโยชน์จากน้อยหน่าเครือ
10. โครงการสำรวจและศึกษาสารโภชนะเภสัชเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพจากมะกิงพื้นเมือง (*Hodgsonia heteroclita* (Roxb) จังหวัดลำปาง ปีที่ 2
11. โครงการศูนย์เรียนรู้ผักเชียงดา
12. โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตและผลิตภัณฑ์อาหารจากผงบูก (*Amorphophallus* spp) คุณภาพสูงเพื่อเพิ่มมูลค่าและใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ ปีที่ 3
13. โครงการเรารักสมุนไพรพื้นบ้าน ด้วยศาสตร์พระราชาและภูมิปัญญาบรรพบุรุษ
14. โครงการขยายพันธุ์และใช้ประโยชน์จากต้นหอมของชนเผ่าลาหู่สี บ้านขอนม่วง ตำบลป่าไผ่ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

## ตอนที่ 2 : วัตถุประสงค์

เพื่อสนองงานพระราชดำริในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยเน้นการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่เพื่อให้เกิดความยั่งยืน เกิดการมีส่วนร่วมในชุมชน มีการบูรณาการ ร่วมกับการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับแผนแม่บทระยะ 5 ปีที่หก (ตุลาคม 2559 – กันยายน 2564) และ ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัดของมหาวิทยาลัย เป็นกรอบในการดำเนินงาน

## ตอนที่ 3 : ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถสนองงานในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)
2. มีการดำเนินงานโครงการสำเร็จตามแผนที่กำหนด สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย

## ตอนที่ 3 : ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เริ่มดำเนินงาน ตั้งแต่ ตุลาคม 2562 – กันยายน 2563

บทที่ 2

รายงานผลการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ประจำปี 2563

ผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ ปีงบประมาณ 2563 (อพ.สธ. - มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา)

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร

หน่วยงานมีโครงการที่ดำเนินงานในกิจกรรมนี้ ดังนี้

ลำดับ	หน่วยงาน	ชื่อโครงการ	การดำเนินงานตามแผนแม่บท		งบประมาณ (บาท)		แหล่งที่มาของงบประมาณ*	เป้าหมายตามแผนแม่บท/วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	บุคคล/หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			มี	ไม่มี	เสนอขอ	ใช้จริง					
1	มทร.ล้านนา	โครงการหน่วยบริหารจัดการเชื้อพันธุกรรมพืช	✓		250,000	249,427.75	มทร.ล้านนา	<ol style="list-style-type: none"> <li>เพื่อรวบรวม ประเมิน และเก็บรักษา สายพันธุ์พืชมรดก (Heir(00m seed) ได้แก่ พริกแดงกวา พักทอง และผักต่างๆ และพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ เป็นศูนย์เรียนรู้ของพืชผักและถ่ายทอดเทคโนโลยีการปรับปรุงพันธุ์และผลิตเมล็ดพันธุ์ผัก เกิดความยั่งยืน สร้างความมั่นคงทางอาหารในปัจจุบันและอนาคต</li> <li>เพื่อสร้างพันธุ์สิ่งเคราะห์แดงกวาที่มีความต้านทานต่อโรคราน้ำค้างในระบบอินทรีย์</li> <li>เพื่อสร้างพันธุ์สิ่งเคราะห์พักทองที่ให้ผลผลิตและคุณภาพสูงในระบบอินทรีย์</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>รวบรวมและประเมินพันธุกรรมพืชมรดก</li> <li>การสร้างพันธุ์สิ่งเคราะห์แดงกวาให้ต้านทานต่อโรคราน้ำค้าง รอบที่ 2 และ 3</li> <li>การสร้างพันธุ์สิ่งเคราะห์พักทองให้ผลผลิตและคุณภาพสูง รอบที่ 2 และ 3</li> <li>การขอรับรองและต่ออายุมาตรฐานแหล่งผลิตพืชอินทรีย์</li> </ol>	ผศ.ดร.จานุลักษณ์ ขนบดี สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร	

ลำดับ	หน่วยงาน	ชื่อโครงการ	การดำเนินงานตามแผนแม่บท		งบประมาณ (บาท)		แหล่งที่มาของงบประมาณ*	เป้าหมายตามแผนแม่บท/วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	บุคคล/หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			มี	ไม่มี	เสนอขอ	ใช้จริง					
2	มทร.ล้านนา	โครงการเมล็ดพันธุ์พืช อพ.สธ. ดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่	✓		91,200	91,200	มทร.ล้านนา	<p>1. เพื่อทราบข้อมูลต่างๆ ในการเก็บเมล็ดพันธุ์พืช เช่น ข้อมูลสภาพอายุ การมีชีวิต อุณหภูมิ ความชื้น การใช้พลังงานไฟฟ้า ในการเก็บรักษาเมล็ด การเก็บในที่สูงและการเก็บในห้องเย็น เป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ในการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์</p> <p>2. เป็นแหล่งรวบรวมเชื้อพันธุกรรมพืชหรือธนาคารเมล็ดพันธุ์พืช เพื่อใช้ในยามประเทศเกิดวิกฤตทางอาหาร ต้องการผลิตอาหารสำหรับคนไทยทั้งประเทศ เมล็ดพันธุ์ที่เก็บรักษาไม่น้อยกว่า 18 ชนิด ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวโพดหวาน ข้าวโพดข้าวเหนียว ผักบั้งจีน ถั่วลิสง คะน้ายอด ผักโขมจีน กระเจี๊ยบแดง แดงร้าน ผักกาดหัว ผักกาดขาวไม่ห่อ ผักกาดเขียวปลี ถั่วลันเตา ผักกาดกวาดตั้งใบ ถั่วแขกพุ่ม ถั่วพู ผักชี และผักชีลาว</p> <p>3. เพื่อทดสอบศักยภาพและขีดความสามารถในการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์พืชของธนาคารเมล็ดพันธุ์พืช อพ.สธ. ดอยอินทนนท์ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ และ</p>	<p>1. ผลิตเมล็ดพันธุ์ 20 ชนิด</p> <p>2. การศึกษาคุณภาพเมล็ดพันธุ์ 20 ชนิดที่เก็บรักษาภายในสภาพห้องเย็นและห้องอุณหภูมิปกติ ณ บริเวณฐานพระมหาธาตุนภเมทีนิ ตล-นภพภูมิสิริ ดอยอินทนนท์ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ เปรียบเทียบกับสภาพการเก็บรักษาในสภาพห้องเย็นและห้องอุณหภูมิปกติ ณ สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง</p>		

ลำดับ	หน่วยงาน	ชื่อโครงการ	การดำเนินงานตามแผนแม่บท		งบประมาณ (บาท)		แหล่งที่มาของงบประมาณ*	เป้าหมายตามแผนแม่บท/วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	บุคคล/หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			มี	ไม่มี	เสนอขอ	ใช้จริง					
								เผยแพร่ผลงานการสนอง พระราชดำริของมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ด้าน เมล็ดพันธุ์พืช			
		รวม 2 โครงการ	✓		341,200	340,627.75					

ผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ ปีงบประมาณ 2563 (อพ.สธ. – มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา)

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากร

หน่วยงานมีโครงการที่ดำเนินงานในกิจกรรมนี้ ดังนี้

ลำดับ	หน่วยงาน	ชื่อโครงการ	การดำเนินงานตามแผนแม่บท		งบประมาณ (บาท)		แหล่งที่มาของงบประมาณ*	เป้าหมายตามแผนแม่บท/วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	บุคคล/หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			มี	ไม่มี	เสนอขอ	ใช้จริง					
1	มทร.ล้านนา	โครงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมะเกี๋ยง	✓		540,000	484,150.58	มทร.ล้านนา	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. เพื่ออนุรักษ์พันธุ์มะเกี๋ยงที่ได้ขึ้นทะเบียนรวบรวมไว้ในพื้นที่ของสถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร</li> <li>2. ศึกษาการใช้ประโยชน์จากแหล่งมะเกี๋ยงที่มีเพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้</li> <li>3. จัดทำฐานข้อมูลพันธุ์กรรมมะเกี๋ยง เพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอน การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ดูแลแปลงรวบรวมพันธุ์กรรมมะเกี๋ยงและเรือนเพาะชำในพื้นที่สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร</li> <li>2. ขยายพันธุ์มะเกี๋ยงโดยวิธีการเพาะเมล็ด, การตอนกิ่ง และการเสียบยอดพันธุ์ต้นตอที่เพาะจากเมล็ด</li> <li>3. ศึกษาการเจริญเติบโตของต้นมะเกี๋ยงผลใหญ่ 8 สายพันธุ์</li> <li>4. เลี้ยงผึ้งพันธุ์ (Apis Aellifera) ในแปลงมะเกี๋ยงเพื่อการผลิตน้ำผึ้งบริสุทธิ์จากดอกมะเกี๋ยง</li> <li>5. ผลิตแอลกอฮอล์จากผลมะเกี๋ยง</li> </ol>	ผศ.วัลลภ พงษ์ยืน สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร	
					54,000	53,998.95	มทร.ล้านนา	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. เพื่อศึกษาการเจริญเติบโตทางลำต้นของมะเกี๋ยงพันธุ์คัดเลือก</li> <li>2. เพื่ออนุรักษ์พันธุ์มะเกี๋ยงที่ได้รวบรวมในพื้นที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาเชียงราย</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ดูแลรักษาด้านมะเกี๋ยงพันธุ์คัดเลือก</li> <li>2. ศึกษาการเจริญเติบโตและเก็บข้อมูลการออกดอก มะเกี๋ยง จำนวน 6 สายพันธุ์ ได้แก่ เบอร์ 2 , 3 , 4 , 5 , 7 , 8</li> </ol>	ผศ.วิเชษฐ ทิพย์ประเสริฐ มทร.ล้านนา เชียงราย	
					54,000	54,000	มทร.ล้านนา	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. เพื่อสนองงานโครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมที่ขอขึ้นเนื่องมาจาก</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. เก็บข้อมูลพันธุ์มะเกี๋ยงผลใหญ่ 8 สายพันธุ์ โดยทำการศึกษากการ</li> </ol>	นายอมรรัตน์ ช่างเกรียน มทร.ล้านนา พิษณุโลก	

ลำดับ	หน่วยงาน	ชื่อโครงการ	การดำเนินงานตามแผนแม่บท		งบประมาณ (บาท)		แหล่งที่มาของงบประมาณ*	เป้าหมายตามแผนแม่บท/วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	บุคคล/หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			มี	ไม่มี	เสนอขอ	ใช้จริง					
								พระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) 2. เพื่ออนุรักษ์พันธุ์มะเขี๋ยง 3. เพื่อศึกษาและเก็บข้อมูลการเจริญเติบโตสายต้นเพื่อการขึ้นทะเบียนพันธุ์	เจริญเติบโตต้นต่าง ๆ ได้แก่ ส่วนของลำต้น กิ่ง ก้าน ใบ ทรงพุ่มและผลผลิต มะเขี๋ยงในแปลงมีการปลูกโดยวางแผนการทดลองแบบสุ่มไม่บล็อก (RCBD) ประกอบด้วย 8 สิ่งทดลอง ๆ ละ 4 ซ้ำ รวม 32 ต้น ปัจจุบันเหลือ 29 ต้น เนื่องจากยังไม่มีชื่อสายพันธุ์และตำแหน่งที่ปลูกทั้งหมดภายในแปลง จึงรวบรวมข้อมูลและนำเสนอข้อมูลเป็นแบบรายต้น 2. ทำการศึกษาลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของส่วนต่าง ๆ ของต้นมะเขี๋ยงในสภาพจริง ได้แก่ ส่วนของลำต้น กิ่ง ก้าน ใบ ทรงพุ่ม 3. สํารวจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับโรค และแมลงที่พบในแปลงทดลองปลูกมะเขี๋ยง และศึกษาว่าเป็นแมลงศัตรูหรือแมลงมีประโยชน์ 4. การฝึกปฏิบัติการ ดูแลรักษา ทำการใส่ปุ๋ย และการซ่อมบำรุงระบบการให้น้ำมะเขี๋ยง ตลอดจนถึงการเก็บข้อมูลงานวิจัยเพื่อเป็นกรณีศึกษาสำหรับนำไปประยุกต์ใช้ในวิชาอื่นๆ		

ลำดับ	หน่วยงาน	ชื่อโครงการ	การดำเนินงานตามแผนแม่บท		งบประมาณ (บาท)		แหล่งที่มาของงบประมาณ*	เป้าหมายตามแผนแม่บท/วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	บุคคล/หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			มี	ไม่มี	เสนอขอ	ใช้จริง					
									5. ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการเก็บข้อมูลพืชเพื่อการวิจัย 6. นักศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการวิเคราะห์ดิน		
2	มทร.ล้านนา	โครงการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) มะเกี๋ยงและผลิตภัณฑ์	✓		250,000	228,020	มทร.ล้านนา	<p>1. เพื่อต่อยอดการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์มะเกี๋ยงในพื้นที่จังหวัดลำปาง รวบรวมข้อมูล ตรวจสอบ และวิเคราะห์คุณภาพ ชื่อเสียง คุณสมบัตินี้ของมะเกี๋ยงและผลิตภัณฑ์เพื่อขอคุ้มครองสิทธิประโยชน์พืชมะเกี๋ยงลำปางที่ชุมชนจะได้รับภายใต้พระราชบัญญัติสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) พ.ศ.2546</p> <p>2. เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และจัดเตรียมข้อมูลเพื่อขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของมะเกี๋ยงลำปางและผลิตภัณฑ์ อย่างน้อย 3 ชนิด เช่น มะเกี๋ยงลำปาง ไวน์มะเกี๋ยง เป็นต้น ทำให้เพิ่มมูลค่าการใช้ประโยชน์ของมะเกี๋ยงในจังหวัดลำปางให้ยั่งยืน</p>	<p>1. สายต้นมะเกี๋ยงพันธุ์จังหวัดลำปาง ที่จะนำไปขึ้นทะเบียน GI เป็นมะเกี๋ยงสายพันธุ์ RSPG-MK-027 (รหัสเดิม RIT-1185) เป็นพันธุ์พืชที่ขึ้นทะเบียนพันธุ์ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518</p> <p>2. มะเกี๋ยงและผลิตภัณฑ์ที่จะยื่นขอขึ้นทะเบียน GI มีจำนวน 4 ชนิด ได้แก่ ผลมะเกี๋ยงลำปาง RSPG-MK-027 (รหัสเดิม RIT-1185) น้ำมะเกี๋ยง 25% พร้อมดื่ม น้ำมะเกี๋ยง 25% พร้อมดื่มชนิดหวาน และไวน์มะเกี๋ยงชนิด Semi-dry wine มีข้อมูลสารสำคัญคือ สารฟลาโวนอยด์ แอนโทไซยานินส์ Resveratrol และ Quercetin รวมทั้งคุณค่าทางโภชนาการของผลิตภัณฑ์</p> <p>3. มะเกี๋ยงสายพันธุ์ที่มีคุณภาพดี และมีสารสำคัญสูง ได้แก่ RSPG-</p>	น.ส.ภัทรภรณ์ ศรีสมรรถการ สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร	



ลำดับ	หน่วยงาน	ชื่อโครงการ	การดำเนินงานตามแผนแม่บท		งบประมาณ (บาท)		แหล่งที่มาของงบประมาณ*	เป้าหมายตามแผนแม่บท/วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	บุคคล/หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			มี	ไม่มี	เสนอขอ	ใช้จริง					
									<p>MK-027 รวมทั้ง RIT-1037 และ RIT-1038 มีฐานข้อมูลสารสำคัญมีฐานข้อมูลสารสำคัญและการแปรรูปมะเขีงที่สามารถนำไปต่อยอดใช้ประโยชน์ในการแปรรูปเพิ่มมูลค่าเป็นผลิตภัณฑ์ช่วยสร้างมูลค่าเพิ่ม 17-30 เท่าของผลสด (ขึ้นอยู่กับชนิดผลิตภัณฑ์) ทำให้เกิดการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน</p> <p>4. เกษตรกร/ผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดลำปางสามารถนำฐานข้อมูล องค์ความรู้และเทคโนโลยีที่ได้ไปต่อยอดประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้ 2 กลุ่มในการแปรรูปผลิตภัณฑ์และขยายแปลงปลูก คือ วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ลุ่มน้ำวัง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง และเครือข่าย YOung Smart Farmer จังหวัดลำปาง</p>		
3	มทร.ล้านนา	โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์มะเขีงและขยายผลเชิงพาณิชย์	✓		250,000	249,983.16	มทร.ล้านนา	<ol style="list-style-type: none"> <li>เพื่อวิจัยและพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์จากพืชมะเขีง (ผลิตภัณฑ์มะเขีงสกัดเข้มข้น และมะเขีงอบแห้งสามรส)</li> <li>เพื่อศึกษาวิธีการสกัดสารสำคัญ</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>ได้ผลิตภัณฑ์น้ำมะเขีงสกัดเข้มข้นผสมน้ำผึ้ง และมะเขีงหยีสามรส</li> <li>ได้ฉลากและบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์น้ำมะเขีงสกัดเข้มข้น</li> </ol>	นางสุภาวดี แซ่มสถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร	

ลำดับ	หน่วยงาน	ชื่อโครงการ	การดำเนินงานตามแผนแม่บท		งบประมาณ (บาท)		แหล่งที่มาของงบประมาณ*	เป้าหมายตามแผนแม่บท/วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	บุคคล/หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			มี	ไม่มี	เสนอขอ	ใช้จริง					
								<p>ในมะเขี๋ยง/ทำให้เข้มข้น</p> <p>องค์ประกอบและคุณภาพทางเคมีทางกายภาพ และทางจุลินทรีย์ ของผลิตภัณฑ์มะเขี๋ยงสกัดเข้มข้น และมะเขี๋ยงอบแห้งสามารถ</p> <p>3. เพื่อพัฒนาผลผลิตและบรรจุภัณฑ์ให้ถูกต้องตามข้อบังคับฉลากอาหารสำหรับขึ้นทะเบียนมาตรฐานผลิตภัณฑ์อาหาร</p> <p>4. เพื่อถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสู่ชุมชนสามารถดำเนินการต่อเนื่องอย่างยั่งยืนและสามารถนำไปใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน</p>	<p>ผสมน้ำผึ้ง</p> <p>3. ได้ฉลากและบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์มะเขี๋ยงหีบสามรส</p> <p>4. ได้ถ่ายทอดการแปรรูปน้ำมะเขี๋ยงสกัดเข้มข้นและมะเขี๋ยงหีบสามรส</p>		
4	มทร.ล้านนา	โครงการสำรวจเก็บรวบรวมพันธุ์กรรมพันธุ์พื้นบ้านในเขตภาคเหนือเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์	✓		442,800	442,800	มทร.ล้านนา	<p>1. เพื่อรวบรวมพันธุ์พื้นบ้านในเขตภาคเหนือตอนบนและตอนล่าง</p> <p>2. เพื่อศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ของพันธุ์พื้นบ้านที่สำรวจได้</p> <p>3. เพื่อปลูกรักษาพันธุ์พื้นบ้านที่สำรวจได้</p>	<p>1. สำรวจรวบรวมพันธุ์กรรมพันธุ์พื้นบ้าน ได้ตัวอย่างพันธุ์พื้นบ้านจากพื้นที่ต่างๆ ดังนี้</p> <p>- จังหวัดลำปาง ได้แก่ อ.แจ้ห่ม อ.เมืองปาน อ.แม่พริก อ.แม่ทะ อ.แม่เมาะ อ.เถิน</p> <p>- จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ อ.จอมทอง อ.แม่ว่าง อ.สันทราย อ.สันป่าตอง อ.แมริม อ.พร้าว อ.สะเมิง อ.แม่แตง อ.ไชยปราการ อ.เชียงดาว</p>	รศ.ดร.มาลี ตั้งระเบียบ สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร	

ลำดับ	หน่วยงาน	ชื่อโครงการ	การดำเนินงานตามแผนแม่บท		งบประมาณ (บาท)		แหล่งที่มาของงบประมาณ*	เป้าหมายตามแผนแม่บท/วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	บุคคล/หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			มี	ไม่มี	เสนอขอ	ใช้จริง					
									<ul style="list-style-type: none"> <li>- จังหวัดลำพูน ได้แก่ อ.แม่ทา อ.ลี้ อ.ทุ่งหัวช้าง</li> <li>- จังหวัดพะเยา ได้แก่ อ.เชียงคำ อ.เชียงม่วน</li> <li>- จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ อ.ปาย อ.จุนยวม อ.แม่สะเรียง</li> <li>- จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้แก่ อ.สบเมย อ.ลับแล</li> </ul> <p>จากการสำรวจได้ตัวอย่าง มันพื้นบ้าน จำนวนทั้งสิ้น 163 ตัวอย่าง รวม 408 สายต้น ที่พอจำแนกเบื้องต้น ได้แก่ มันมือเสือ มันขาว มันแดง มันเสา มันเทศ มันอีมู มันดง มันเลือด มันนก มันแขง กลอย เป็นต้น</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>2. เก็บข้อมูลและปลูกรักษาพันธุ์กรรมมันพื้นบ้าน</li> <li>3. ดูแลรักษาพันธุ์กรรมมันพื้นบ้าน</li> </ol>		
					60,000	60,000	มทร.ล้านนา	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. เพื่อรวบรวมพันธุ์มันพื้นบ้านในเขตพื้นที่จังหวัดน่านและอำเภอใกล้เคียงในจังหวัดแพร่</li> <li>2. เพื่อศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ของมันพื้นบ้านที่สำรวจได้</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. พันธุ์กรรมมันพื้นบ้านในเขตภาคเหนือ (จังหวัดน่านและจังหวัดแพร่) จำนวน 58 สายพันธุ์</li> <li>2. จำนวนรายวิชาที่นำไปบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอน 2 รายวิชา ได้แก่ วิชาเทคโนโลยีการขยายพันธุ์พืช วิชาทักษะวิชาชีพพืชศาสตร์ 3</li> </ol>	นายบรรจง อุปแก้ว มทร.ล้านนา น่าน	

ลำดับ	หน่วยงาน	ชื่อโครงการ	การดำเนินงานตามแผนแม่บท		งบประมาณ (บาท)		แหล่งที่มาของงบประมาณ*	เป้าหมายตามแผนแม่บท/วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	บุคคล/หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			มี	ไม่มี	เสนอขอ	ใช้จริง					
					150,000	150,000	มทร.ล้านนา	<ol style="list-style-type: none"> <li>เพื่อรวบรวมพันธุ์มันพื้นบ้านในเขตภาคเหนือตอนบนและตอนล่าง</li> <li>เพื่อศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ของมันพื้นบ้านที่สำรวจได้</li> <li>เพื่อปลูกรักษาพันธุ์มันพื้นบ้านที่สำรวจได้</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>รวบรวมพันธุ์มันพื้นบ้านในเขตภาคเหนือ 5 จังหวัดๆ ละ 3 อำเภอ</li> <li>ปลูกรักษาพันธุ์มันพื้นบ้านทั้ง 8 ชนิด สาขาพืชศาสตร์ ณ มทร.ล้านนา พิษณุโลก</li> <li>นักศึกษาร่วมโครงการ จำนวน 50 คน</li> </ol>	นายรณรงค์ เติมแสน น.ส.ณัฐญา สายคำวงศ์ มทร.ล้านนา พิษณุโลก	
					90,000	62,600	มทร.ล้านนา	<ol style="list-style-type: none"> <li>เพื่อรวบรวมพันธุ์มันพื้นบ้านในเขตภาคเหนือตอนบนและตอนล่าง</li> <li>เพื่อศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ของมันพื้นบ้านที่สำรวจได้</li> <li>เพื่อปลูกรักษาพันธุ์มันพื้นบ้านที่สำรวจได้</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>รวบรวมและศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ของมันพื้นบ้านที่สำรวจได้ในเขตจังหวัดตาก กำแพงเพชร และสุโขทัย จำนวน 19 ชนิด</li> <li>ส่งมอบพันธุ์มันพื้นบ้านที่สำรวจได้จากอำเภอท่าสองยาง จำนวน 5 พันธุ์ ให้สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตรนำไปปลูกรักษาพันธุ์ และปลูกรักษาพันธุ์ไว้ที่ มทร.ล้านนา ตาก จำนวน 8 สายพันธุ์ รวม 13 ชนิด</li> </ol>	ผศ.ดร.ทงศักดิ์ ยาทะเล มทร.ล้านนา ตาก	
					30,000	28,450		<ol style="list-style-type: none"> <li>เพื่อรวบรวมพันธุ์มันพื้นบ้านในเขตภาคเหนือตอนบนและตอนล่าง</li> <li>เพื่อศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ของมันพื้นบ้านที่สำรวจได้</li> <li>เพื่อปลูกรักษาพันธุ์มันพื้นบ้านที่สำรวจได้</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>ได้รวบรวมพันธุ์กรรมมันพื้นบ้านในเขตพื้นที่ภาคเหนือ(เชียงราย) จำนวน 28 ตัวอย่าง ในพื้นที่เป้าหมาย ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> <li>บ้านป่าคา และป่าसान ต.ห้วยงิ้ว อ.พาน จ.เชียงราย</li> <li>บ้านโป่งแดง ต.ทรายขาว</li> </ul> </li> </ol>	นางวรินยา ดวงแก้ว มทร.ล้านนา เชียงราย	

ลำดับ	หน่วยงาน	ชื่อโครงการ	การดำเนินงานตามแผนแม่บท		งบประมาณ (บาท)		แหล่งที่มาของงบประมาณ*	เป้าหมายตามแผนแม่บท/วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	บุคคล/หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			มี	ไม่มี	เสนอขอ	ใช้จริง					
									<p>อ.พาน จ.เชียงราย</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● บ้านป่ารวก ต.ธารทอง อ.พาน จ.เชียงราย</li> <li>● บ้านปางตันผึ่ง ต.แม่พริก อ.แม่สรวย จ.เชียงราย</li> <li>● บ้านหวาย ต.ศรีดอนไชย อ.เชียงของ จ.เชียงราย</li> <li>● บ้านดงเจริญ ต.ดอยลาน อ.เมือง จ.เชียงราย</li> <li>● บ้านปอเรียง ต.แม่ฮ้อ อ.พาน จ.เชียงราย</li> <li>● บ้านสันตันม่วง ต.ทรายขาว อ.พาน จ.เชียงราย</li> </ul> <p>2. ได้เก็บข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์ของมันพื้นบ้านที่สำรวจได้</p> <p>3. ได้ปลูกรักษาพันธุ์มันพื้นบ้านที่สำรวจได้ ณ สวท.ลำปาง</p>		
5	มทร.ล้านนา	โครงการผลของแหล่งปลูกมันพื้นบ้านที่มีต่อคุณค่าทางโภชนาการและคุณภาพทางกายภาพและเคมีของแป้งมันพื้นบ้านพร้อมใช้	✓		150,000	150,000	มทร.ล้านนา	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. เพื่อศึกษาผลของแหล่งปลูกต่อสารสำคัญทางโภชนาการของมันพื้นบ้าน</li> <li>2. ศึกษาผลของแหล่งปลูกของพันธุ์มันพื้นบ้านที่มีต่อลักษณะทางพฤกษเคมี</li> <li>3. ศึกษาผลของวิธีการผลิตแป้งมัน</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ทำการสำรวจและเก็บตัวอย่างหัวมันพื้นบ้านชนิดต่างๆ จากจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบนคือจังหวัดแม่ฮ่องสอน ลำปาง ตาก และกำแพงเพชร เพื่อนำมาศึกษาลักษณะโครงสร้างทางกายภาพของหัวมันแต่ละชนิดหลังชุดหัวมัน</li> </ol>	ผศ.ดร.จิรภา พงษ์จินดา สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร	

ลำดับ	หน่วยงาน	ชื่อโครงการ	การดำเนินงานตามแผนแม่บท		งบประมาณ (บาท)		แหล่งที่มาของงบประมาณ*	เป้าหมายตามแผนแม่บท/วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	บุคคล/หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			มี	ไม่มี	เสนอขอ	ใช้จริง					
								<p>ที่นบ้านพร้อมใช้ในผลิตภัณฑ์อาหารชนิดต่างๆ ที่มีต่อสมบัติทางกายภาพเคมี และสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพของผู้บริโภค</p> <p>4. เพื่อถ่ายทอดผลการศึกษาคูณค่าทางโภชนาการและการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากมันพื้นบ้านพื้นเมืองสู่แม่บ้าน เกษตรกร และผู้ประกอบการที่สนใจนำไปผลิตเพื่อจำหน่ายในทางการค้า</p>	<p>แล้วเก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง นาน 1 สัปดาห์ ทำการศึกษาผลของกรรมวิธีการผลิตแป้งหัวมันพื้นบ้านที่มีต่อคุณภาพทางกายภาพในด้านลักษณะโครงสร้างทางสัณฐานวิทยาของเม็ดสตาร์ ลักษณะพฤติกรรมความหนืด และทดสอบความเป็นไปได้ในการนำแป้งจากหัวมันแต่ละชนิดไปเป็นส่วนผสมในผลิตภัณฑ์อาหารชนิดต่าง เช่น ในขนมปังแซนวิชมันเทศม่วง ข้าวเกรียบมันเทศม่วง และขนมโมจิไส้มันม่วง กวน และร่วมจัดนิทรรศการนำเสนอผลงานการศึกษาวิจัยของสถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตรในหน่วยงานต่างๆ</p>		
6	มทร.ล้านนา	โครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมน้อยหน้าเคเรือ	✓		300,000	300,000	มทร.ล้านนา	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. เพื่ออนุรักษ์พันธุ์น้อยหน้าเคเรือ</li> <li>2. เพื่อศึกษาการเจริญเติบโตน้อยหน้าเคเรือที่เก็บรวบรวม</li> <li>3. เพื่อศึกษาหาวิธีการขยายพันธุ์</li> <li>4. ศึกษาหาวิธีการผสมพันธุ์เพื่อให้ได้ผลผลิตสูง</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ได้อนุรักษ์พันธุ์น้อยหน้าเคเรือ ไว้ 86 เบอร์ จำนวน 2,040 ต้น</li> <li>2. ได้แปลงรวบรวมพันธุ์น้อยหน้าเคเรือเพื่อการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ พื้นที่ 2 ไร่ จำนวน 1 แปลง จำนวน 2,040 ต้น</li> <li>3. ได้จัดทำทะเบียน สายต้นเพื่อเป็นข้อมูล พันธุ์กรรมน้อยหน้าเคเรือ</li> <li>4. น้อยหน้าเคเรือ มีการเจริญเติบโต</li> </ol>	รศ.ดร.มาลี ตั้งระเบียบ สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร	

ลำดับ	หน่วยงาน	ชื่อโครงการ	การดำเนินงานตามแผนแม่บท		งบประมาณ (บาท)		แหล่งที่มาของงบประมาณ*	เป้าหมายตามแผนแม่บท/วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	บุคคล/หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			มี	ไม่มี	เสนอขอ	ใช้จริง					
									ค่อนข้างช้า ทั้งนี้ เนื่องจาก ต้นกล้า อยู่ในถนุถนอม ราก คดงอ และมีโรค เช่น โรคใบจุด ที่ทำให้การเจริญเติบโตช้าลง		
7	มทร.ล้านนา	โครงการสำรวจและศึกษาสารโคชนเภสัชเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพจากมะกิ้งพื้นเมือง (H0dgs0nia heter0clite (R0xb)) จังหวัดลำปาง	✓		200,870	130,132	มทร.ล้านนา	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. เพื่อสำรวจแหล่งปลูกต้นมะกิ้งที่มีต่อลักษณะทางกายภาพและเคมีของผลและเนื้อในเมล็ดมะกิ้งและติดตามความยั่งยืนของการปลูกขยายพันธุ์มะกิ้งในป่าชุมชน</li> <li>2. ผลของแหล่งปลูกและวิธีการขยายพันธุ์ที่มีต่อสารโคชนเภสัชในเนื้อเมล็ดมะกิ้ง</li> <li>3. การพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพและการทดสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์จากมะกิ้งในระหว่างการเก็บรักษา</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. การสำรวจต้นมะกิ้งใน จังหวัด เชียงใหม่</li> <li>2. ติดตามผลการขยายพันธุ์ต้นมะกิ้ง ในจังหวัดลำปาง และจังหวัดพะเยา</li> <li>3. การพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารและจากเนื้อในมะกิ้ง</li> <li>4. พัฒนาฉลากและบรรจุภัณฑ์อาหารและชุดบำรุงชีวิตต้นแบบ</li> <li>5. จัดทำหนังสือ เรื่อง “มะกิ้งไม่ไกลมากประโยชน์จากยอดดอย เล่มที่ 2</li> </ol>	ผศ.ดร.จิรภา พงษ์จันดา สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร	
8	มทร.ล้านนา	โครงการศูนย์เรียนรู้ฝักเชียงดา	✓		300,000	300,000	มทร.ล้านนา	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมพันธุ์กรรมฝักเชียงดาของภาคเหนือตอนบน จำนวน 220 สายต้น</li> <li>2. เพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุ์กรรมฝักเชียงดาสายต้นจาก จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 28 สายต้น</li> <li>3. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องฝักเชียงดาครบวงจรตั้งแต่ปลูกจนถึงแปรรูป</li> <li>4. เพื่อสร้างศูนย์เรียนรู้ฝักเชียงดา และรักษาพันธุ์กรรมที่เก็บรวบรวม</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. แหล่งปลูกและรวบรวมพันธุ์กรรมฝักเชียงดาของภาคเหนือ จำนวน 180 สายต้น จาก 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ 26 สายต้น จังหวัดพะเยา 26 สายต้น จังหวัดแม่ฮ่องสอน 20 สายต้น จังหวัดลำปาง 20 สายต้น จังหวัดแพร่ 12 สายต้น จังหวัดลำพูน 18 สายต้น จังหวัดน่าน 33 สายต้น และจังหวัด เชียงราย 25 สายต้น</li> </ol>	ผศ.ปริญญาวัติ ศรีรัตนทิพย์ สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร	

ลำดับ	หน่วยงาน	ชื่อโครงการ	การดำเนินงานตามแผนแม่บท		งบประมาณ (บาท)		แหล่งที่มาของงบประมาณ*	เป้าหมายตามแผนแม่บท/วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	บุคคล/หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			มี	ไม่มี	เสนอขอ	ใช้จริง					
								จากภาคเหนือ และเผยแพร่แก่เกษตรกรเครือข่าย	<p>2. ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมวิทยาคณะศึกษาดูจากพันธุกรรมผักเชียงดาที่รวบรวมไว้ จำนวน 180 สายต้น</p> <p>3. ข้อมูลสรุวิชาและผลผลิตของผักเชียงดาสายต้นจากจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 26 สายต้น</p> <p>4. ศูนย์เรียนรู้ผักเชียงดา พื้นที่ 1 ไร่</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ก่อเกิดศูนย์เรียนรู้ผักเชียงดา (Time line) การจัดเก็บองค์ความรู้ ประวัติ และภูมิปัญญาอย่างเป็นระบบ การแสดงข้อมูลของผักเชียงดาให้ได้เรียนรู้กันอย่างทั่วถึง รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สม่ำเสมอ โดยเริ่มจากการจัดระเบียบแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่จากงานวิจัยเรื่องผักเชียงดา ตั้งแต่ปี 2548 ถึงปัจจุบัน</li> <li>• กิจกรรมการเรียนรู้ สถานที่จัดกิจกรรมเรียนรู้ ดำเนินการได้ทั้งในโรงเรียน และกลางแจ้ง โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น แหล่งรวบรวมพันธุกรรมทั่วภาคเหนือ การขยายพันธุ์ การปลูกและการปฏิบัติดูแลรักษา และการเพิ่มมูลค่าโดย</li> </ul>		



ลำดับ	หน่วยงาน	ชื่อโครงการ	การดำเนินงานตามแผนแม่บท		งบประมาณ (บาท)		แหล่งที่มาของงบประมาณ*	เป้าหมายตามแผนแม่บท/วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	บุคคล/หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			มี	ไม่มี	เสนอขอ	ใช้จริง					
									การแปรรูป การเรียนรู้ผ่านการสาธิต การจัดนิทรรศการ เอกสารเผยแพร่ วิดีทัศน์ และสื่อการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีและโท 5. เกษตรกรเครือข่ายเกิดแรงบันดาลใจในการทำอาชีพเกษตรกรรม ทำให้เกิดการสร้างโอกาสทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ที่กว้างขึ้น ได้ข้อมูลยืนยันถึงความปลอดภัยในการบริโภคผลิตภัณฑ์จากผักเชียงดา สำหรับเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการใช้ประโยชน์จากผักเชียงดาเกิดการอนุรักษ์ผักเชียงดาอย่างยั่งยืน		
9	มทร.ล้านนา	โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตและผลิตภัณฑ์อาหารจากแมงบุก (Amorphophallus spp.) คุณภาพสูงเพื่อเพิ่มมูลค่าและใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์	✓		250,000	249,990.88	มทร.ล้านนา	1. เพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิตและผลิตภัณฑ์อาหารจากแมงบุก คุณภาพสูงเพื่อเพิ่มมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 3 ชนิด และสามารถใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์สำหรับชุมชนในจังหวัดตาก และผู้ประกอบการที่สนใจ 2. เพื่ออนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรหัวบุกเพื่อให้เกิดความยั่งยืนและเกิดการมีส่วนร่วมในชุมชน โรงเรียน และมหาวิทยาลัยฯ	1. ได้เทคโนโลยีการแปรรูปแมงบุก คุณภาพสูงที่มีขนาดอนุภาคต่างๆ และแมงบุกกลูโคแมนแนนเกรดเอ 2. ได้เทคโนโลยีการแปรรูป/ผลิตภัณฑ์อาหารสุขภาพ 4 เทคโนโลยี/ชนิด คือ วันเส้นบุกสด วันเส้นบุกสดฟักทอง วันเส้นบุกสดผักโขม วันเส้นบุกสดอัญชัน และไส้กรอกไขมันต่ำ 3. หัวบุกมีการใช้ประโยชน์ และมีมูลค่าเพิ่มขึ้น 7-17.25 เท่า	น.ส.ภัทราภรณ์ ศรีสมรรถการ สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร	

ลำดับ	หน่วยงาน	ชื่อโครงการ	การดำเนินงานตามแผนแม่บท		งบประมาณ (บาท)		แหล่งที่มาของงบประมาณ*	เป้าหมายตามแผนแม่บท/วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	บุคคล/หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			มี	ไม่มี	เสนอขอ	ใช้จริง					
								เพื่อแก้ไขปัญหาของเกษตรกร และเพิ่มมูลค่าการใช้ประโยชน์ของหัวบุกในจังหวัดตากให้มากขึ้น	4. กลุ่มเป้าหมายที่รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีฟิงพอใจ 94.34% และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ 100% (เพิ่มรายได้ ต่อยอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี ลดค่าใช้จ่าย) และคาดว่าจะสร้างรายได้/ลดรายจ่ายประมาณ 1,822 บาท/คน/เดือน		
10	มทร.ล้านนา	โครงการเรารักษ์สมุนไพรมีพื้นบ้านด้วยศาสตร์พระราชและภูมิปัญญาบรรพบุรุษ	✓		255,230	255,230	มทร.ล้านนา	<p>1. เพื่อจัดการอบรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และหวงแหนพืชสมุนไพรพื้นบ้านให้แก่นักศึกษา บุคลากร และประชาชน ในจังหวัดน่าน</p> <p>2. เพื่อจัดการอบรมสร้างแปลงพืชสมุนไพรพื้นบ้านให้เป็นแหล่งเรียนรู้การบริหารจัดการดิน การบริหารจัดการน้ำ และการบริหารจัดการพืชด้วยศาสตร์พระราช</p> <p>3. เพื่อจัดการอบรมส่งเสริมการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากพืชสมุนไพรพื้นบ้านแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ด้วยภูมิปัญญาบรรพบุรุษ</p>	<p>หลักสูตรการอบรมเชิงปฏิบัติการ “สามฐานอนุรักษ์พืชสมุนไพรพื้นบ้านด้วยศาสตร์พระราชและภูมิปัญญาบรรพบุรุษ” ใช้เวลาอบรมหลักสูตรละ 2 วันต่อรุ่น ประกอบด้วย</p> <p>1. ฐาน “สมุนไพรพื้นบ้าน มีดี” เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของสมุนไพรพื้นบ้าน</p> <p>2. ฐาน “ปรับปรุงบำรุงแปลงด้วยศาสตร์พระราช” เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริงด้วยหลักการบริหารจัดการดิน น้ำ และพืช แบบโคกหนองนาโมเดล ตามหลักกสิกรรมธรรมชาติ และวิถีเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>3. ฐาน “แปรรูปผลิตภัณฑ์สมุนไพร</p>	นางปิยะนุช ลินันดา มทร.ล้านนา น่าน	

ลำดับ	หน่วยงาน	ชื่อโครงการ	การดำเนินงานตามแผนแม่บท		งบประมาณ (บาท)		แหล่งที่มาของงบประมาณ*	เป้าหมายตามแผนแม่บท/วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	บุคคล/หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			มี	ไม่มี	เสนอขอ	ใช้จริง					
									ด้วยภูมิปัญญาบรรพบุรุษ” เพื่อให้นำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวันและสามารถพัฒนาต่อยอดเป็นการจำหน่าย		
11	มทร.ล้านนา	โครงการขยายพันธุ์และใช้ประโยชน์จากต้นหอมของชนเผ่าลาหู่ซี บ้านขอนแก่น ตำบลป่าไผ่ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่	✓		111,900	111,900	มทร.ล้านนา	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. เพื่อสนองงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ</li> <li>2. เพื่อให้ชุมชนขยายพันธุ์และรู้จักการใช้ประโยชน์จากหอม</li> <li>3. เพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้ชุมชน</li> </ol>	<p>ชุมชนมีความเข้าใจในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ชุมชนและหน่วยงานภาคีเครือข่ายร่วมกันขยายพันธุ์ต้นหอมในแปลงทดสอบตามจำนวนพื้นที่ที่กำหนดในโครงการ</p> <p>ชุมชนสามารถใช้ประโยชน์จากโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมด้วยการผลิตหอมเป็ยก ย้อมเส้นด้ายจากสีหอม สร้างรายได้จากการขายหอมเป็ยก สามารถสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนในชุมชน ชุมชนสามารถลดพื้นที่การปลูกข้าวโพดซึ่งเป็นสาเหตุของการเผาได้ส่วนหนึ่ง</p> <p><u>กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร</u></p> <p>- สำรวจแหล่งต้นหอมที่ขึ้นอยู่ในบริเวณชุมชนทุกชุมชนที่อยู่ในพื้นที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริดอยม่อนล้าน</p>	ผศ.ไพโรจน์ วรพจน์พรชัย คณะศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมศาสตร์ มทร.ล้านนา เชียงใหม่	

ลำดับ	หน่วยงาน	ชื่อโครงการ	การดำเนินงานตามแผนแม่บท		งบประมาณ (บาท)		แหล่งที่มาของงบประมาณ*	เป้าหมายตามแผนแม่บท/วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	บุคคล/หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			มี	ไม่มี	เสนอขอ	ใช้จริง					
									<ul style="list-style-type: none"> <li>- หน่วยพิทักษ์อุทยานศรีลานนาที่ 8 (สล.8) และหน่วยจัดการต้นน้ำละสวม สนับสนุนกำลังคนและยานพาหนะในการดำเนินโครงการทุกครั้งที่มีการเข้าพื้นที่ช่วยกันปลูกและขยายพันธุ์ต้นหอม</li> <li>- หน่วยพิทักษ์อุทยานศรีลานนาที่ 8 (สล.8) และหน่วยจัดการต้นน้ำละสวม ทำหน้าที่ปกปักษ์รักษาดูแลต้นหอมที่อยู่ในพื้นที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริคอยม่อนล้าน</li> </ul> <p><u>กรอบการใช้ประโยชน์</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- สร้างความเข้าใจกับชุมชนคนในชุมชนไม่ต้องออกไปทำงานในเมืองท่า สามารถที่จะทำงานหาเงินให้กับครอบครัวได้ และยังเป็นการลดพื้นที่การปลูกข้าวโพดซึ่งเป็นต้นเหตุของการเผาป่า สร้างมลพิษทางอากาศให้ลดน้อยลง</li> <li>- เลือกพื้นที่ในการดำเนินโครงการ เนื่องจากต้นหอมเป็นพืชที่ต้องการน้ำมาก ต้องการแสงแดดน้อยมาหรืออาจไม่ต้องการเลย</li> </ul>		

ลำดับ	หน่วยงาน	ชื่อโครงการ	การดำเนินงานตามแผนแม่บท		งบประมาณ (บาท)		แหล่งที่มาของงบประมาณ*	เป้าหมายตามแผนแม่บท/วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	บุคคล/หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			มี	ไม่มี	เสนอขอ	ใช้จริง					
									<p>ซึ่งโครงการได้รับความอนุเคราะห์จากนายสุรัตน์ แสงทิพย์ ชาวลาหู่ศรีนครศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” กศน.อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ได้ยกพื้นที่ปลูกข้าวโพด จำนวน 1 ไร่ ให้เป็นแปลงปลูกทดลอง พื้นที่ติดลำธารมีน้ำไหลตลอดทั้งปี</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ศึกษาดูงานการเพาะชำและการขยายพันธุ์ต้นหอม ณ กรมวิชาการเกษตรแพร่ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรแพร่ ชุมชนและภาคีเครือข่ายได้รับความรู้ในด้านต่างๆ เช่น การทำแปลงปลูก การเพาะชำขยายพันธุ์ ระบบการให้น้ำ และการดูแลรักษาต้นหอมตลอดอายุการเก็บเกี่ยวของต้นหอม</li> <li>- หลังจากศึกษาดูงานแล้วทางโครงการได้ดำเนินการเตรียมพื้นที่ทำแปลงปลูก การเพาะชำ และการขยายพันธุ์ต้นหอม การดูแลรักษา การเก็บข้อมูลการเจริญเติบโตของต้นหอม ตลอดจนการเก็บเกี่ยวหอมสดและการทำหอมเปียก และการย้อมหอม</li> </ul>		

ลำดับ	หน่วยงาน	ชื่อโครงการ	การดำเนินงานตามแผนแม่บท		งบประมาณ (บาท)		แหล่งที่มาของงบประมาณ*	เป้าหมายตามแผนแม่บท/วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	บุคคล/หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			มี	ไม่มี	เสนอขอ	ใช้จริง					
									<p><b>กรอบการสร้างจิตสำนึก</b></p> <p>- ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” (ศคช.) ได้ดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนควบคู่ไปกับโครงการขยายพันธุ์และใช้ประโยชน์จากต้นหอมฯ ในการสร้างศูนย์เรียนรู้และการอนุรักษ์ต้นหอมเพื่อให้เยาวชนบนพื้นที่สูงได้รู้จักประโยชน์และการใช้ประโยชน์จากต้นหอม เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการย้อมและสมุนไพรสร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชนร่วมกันอนุรักษ์ให้อยู่คู่กับชุมชน</p>		
12	มทร.ล้านนา	โครงการบริหารจัดการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา	✓		170,000	128,141	มทร.ล้านนา	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. จัดประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาถ่วงน้ำหนักของข้อเสนอโครงการ</li> <li>2. ติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการในพื้นที่จริงที่ผู้รับผิดชอบโครงการดำเนินงานอยู่</li> <li>3. ติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการตามแบบฟอร์มรายงานของมหาวิทยาลัยทุกไตรมาส</li> <li>4. ติดตามให้ผู้รับผิดชอบโครงการจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์เมื่อเสร็จสิ้นโครงการในงบประมาณที่ได้รับอนุมัติ</li> </ol>	<p>รูปแบบการดำเนินงานเป็นการกำกับติดตามให้มีการดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ มีผลผลิต(Output) ผลลัพธ์(Outcome) ผลกระทบ(Impact) ที่ชัดเจน เกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างแท้จริง อีกทั้งมีความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์/ตัวชี้วัดของมหาวิทยาลัย และแผนแม่บทอพ.สธ. ระยะ 5 ปีที่หก (ตุลาคม 2559 – กันยายน 2564) ในงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีการ</p>	น.ส.ชูขวัญ แสงทอง สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร	

ลำดับ	หน่วยงาน	ชื่อโครงการ	การดำเนินงานตามแผนแม่บท		งบประมาณ (บาท)		แหล่งที่มาของงบประมาณ*	เป้าหมายตามแผนแม่บท/วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	บุคคล/หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			มี	ไม่มี	เสนอขอ	ใช้จริง					
								<p>5. รวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม (ย่อย) เพื่อจัดทำรายงานผลการดำเนินงานภาพรวมส่งมหาวิทยาลัย และ อพ.สธ.</p> <p>6. การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ เช่น การจัดประชุม การเข้าร่วมประชุม การเดินทางไปราชการ ฯลฯ</p>	<p>ดำเนินงาน ดังนี้</p> <p>1. จัดทำแผนแม่บทโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ระยะ 5 ปีที่หก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา (ตุลาคม 2559 - กันยายน 2564) ฉบับปรับปรุง พฤษภาคม 2563 รายงานต่อ อพ.สธ. (สวนจิตรลดา)</p> <p>2. จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา (1 มกราคม 2563 - 30 กันยายน 2564)</p> <p>3. จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากลับกรองข้อเสนอโครงการและติดตามผลการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา</p>		

ลำดับ	หน่วยงาน	ชื่อโครงการ	การดำเนินงานตามแผนแม่บท		งบประมาณ (บาท)		แหล่งที่มาของงบประมาณ*	เป้าหมายตามแผนแม่บท/วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	บุคคล/หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			มี	ไม่มี	เสนอขอ	ใช้จริง					
									<p>4. จัดทำคำสั่งแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการดำเนินงาน โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา</p> <p>5. จัดการประชุมพิจารณา ข้อเสนอโครงการฯ ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2563</p> <p>6. ติดตามการรายงานความก้าวหน้าโครงการ ไตรมาส 2 และไตรมาส 3</p> <p>7. รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการ และผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ไตรมาส 2 และไตรมาส 3 ไปยังมหาวิทยาลัย ผ่านเว็บไซต์ของกองนโยบายและแผน มทร.ล้านนา</p> <p>8. ติดตามผลการดำเนินงานโครงการ จำนวน 14 โครงการ ในพื้นที่ เชียงใหม่ เชียงราย น่าน ตาก พิษณุโลก และสถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร โดยคณะกรรมการฯ ในข้อ (3)</p>		



ลำดับ	หน่วยงาน	ชื่อโครงการ	การดำเนินงานตามแผนแม่บท		งบประมาณ (บาท)		แหล่งที่มาของงบประมาณ*	เป้าหมายตามแผนแม่บท/วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	บุคคล/หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			มี	ไม่มี	เสนอขอ	ใช้จริง					
									<p>9. จัดการประชุมพิจารณาข้อเสนอโครงการฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 254 เพื่อให้การดำเนินงานในปีงบประมาณใหม่เกิดความต่อเนื่อง</p> <p>10. ติดตามการจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ เมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ ไตรมาส 4</p> <p>11. รายงานผลการดำเนินงานโครงการ และผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ไตรมาส 4 ไปยังมหาวิทยาลัย ผ่านเว็บไซต์ของกองนโยบายและแผน มทร.ล้านนา</p> <p>12. จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ ภาพรวมส่งมหาวิทยาลัย และ อพ.สธ. (สวนจิตรลดา)</p> <p>ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ระหว่างเดือนมกราคม - เดือนมีนาคม 2563 ประเทศไทยประสบภาวะการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ที่รุนแรงมากส่งผลกระทบต่อผู้รับผิดชอบโครงการไม่สามารถดำเนินงานได้ จึงทำให้การเบิกจ่ายงบประมาณเกิดความล่าช้า ไม่เป็นไปตามแผนที่</p>		

ลำดับ	หน่วยงาน	ชื่อโครงการ	การดำเนินงานตามแผนแม่บท		งบประมาณ (บาท)		แหล่งที่มาของงบประมาณ*	เป้าหมายตามแผนแม่บท/วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	บุคคล/หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			มี	ไม่มี	เสนอขอ	ใช้จริง					
									กำหนด กิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เกิดความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน		
		รวม 12 โครงการ	✓		3,658,800	3,439,396.57					

**ผลการดำเนินงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ  
กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร**

## โครงการหน่วยบริหารจัดการเชื้อพันธุกรรมพืช

### วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนองงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)
2. เพื่อรวบรวม ประเมิน และเก็บรักษา สายพันธุ์พืชมรดก (Heirloom seed) ได้แก่ พริก แต่งกวา ฟักทอง และผักต่างๆ และพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ เป็น ศูนย์เรียนรู้ของพืชผักและถ่ายทอดเทคโนโลยีการปรับปรุงพันธุ์และผลิตเมล็ดพันธุ์ผัก เกิดความยั่งยืน สร้างความมั่นคงทางอาหารในปัจจุบันและอนาคต
3. เพื่อสร้างพันธุ์สังเคราะห์แต่งกวาที่มีความต้านทานต่อโรคราน้ำค้างในระบบอินทรีย์
4. เพื่อสร้างพันธุ์สังเคราะห์ฟักทองที่ให้ผลผลิตและคุณภาพสูงในระบบอินทรีย์

### ผลการดำเนินงาน

#### 1. การรวบรวมและประเมินพันธุกรรมพืชมรดก ฟักทองพื้นเมือง

ดำเนินการประเมินพันธุ์ฟักทองพื้นเมือง จ. น่าน จำนวน 29 สายพันธุ์ ร่วมกับพันธุ์มาตรฐาน 4 พันธุ์ ผลการดำเนินงานพบว่า สายพันธุ์และพันธุ์มาตรฐาน มีค่าเฉลี่ยน้ำหนักผล 1.0 และ 0.8 กิโลกรัม ความกว้างผล 13.8 และ 14.1 เซนติเมตร ความยาวผล 11.5 และ 7.6 เซนติเมตร ความกว้างไส้ผล 10.4 และ 9.8 เซนติเมตร ความยาวไส้ผล 7.7 และ 4.6 เซนติเมตร ความหนาเนื้อ 2.4 และ 2.3 เซนติเมตร ความบางเนื้อ 1.2 และ 1.0 เซนติเมตร อายุเก็บเกี่ยว 113.8 และ 105.8 วัน ช่วงเวลาเก็บเกี่ยว 12.0 และ 3.5 วัน ปริมาณของแข็งทั้งหมดร้อยละ 12.1 และ 19.1 ปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำได้ทั้งหมดในเนื้อดิบและสุก 9.1 กับ 8.5 และ 11.1 กับ 10.1 องศาบริกซ์ ความแน่นเนื้อของเนื้อฟักทองดิบและสุก 8.9 กับ 0.8 และ 7.5 กับ 0.7 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร

#### พริกพื้นเมืองผลใหญ่ ชั่วที่ 3

ดำเนินการประเมินสายพันธุ์พริกพื้นเมืองผลใหญ่ จำนวน 24 สายพันธุ์ ร่วมกับพันธุ์มาตรฐาน จำนวน 1 พันธุ์ ดำเนินการเพาะเมล็ดจำนวน 24 สายพันธุ์ พบว่าเมล็ดมีความงอก 23 สายพันธุ์ ดำเนินการคัดเลือกต้นที่มีลักษณะทางการเกษตรที่ดี ได้แก่ ทรงต้นสูง จำนวนดอกต่อต้นสูง ทนทานต่อโรคและแมลง เพื่อทำการผสมตัวเองให้ได้สายพันธุ์ที่สามารถคัดเลือกได้จำนวน 15 ต้น

#### พริกพื้นเมืองผลเล็ก

การประเมินสายพันธุ์พริกพื้นเมืองผลเล็ก จำนวน 109 สายพันธุ์ ร่วมกับพันธุ์มาตรฐาน จำนวน 4 พันธุ์ ดำเนินการเพาะเมล็ดจำนวน 109 สายพันธุ์ พบว่าเมล็ดมีความงอก 87 สายพันธุ์ ดำเนินการคัดเลือกต้นที่มีลักษณะทางการเกษตรที่ดี ได้แก่ ทรงต้นสูง จำนวนดอกต่อต้นสูง ทนทานต่อโรคและแมลง เพื่อทำการผสม

ตัวเองให้ได้สายพันธุ์แท้สามารถคัดเลือกได้จำนวน 61 ต้น

## 2. การสร้างพันธุ์สังเคราะห์แดงกว่าให้ต้านทานต่อโรคราน้ำค้าง รอบที่ 2 และ 3

### รอบที่ 2

นำพันธุ์แดงกว่าที่ผ่านการทดสอบสมรรถนะการผสม จำนวน 7 ประชากร ดำเนินการปลูกเพื่อสร้างพันธุ์สังเคราะห์ รอบที่ 2 ผลการดำเนินงานพบว่า พันธุ์สังเคราะห์แดงกว่าจำนวน 7 สายพันธุ์ และพันธุ์มาตรฐาน มีค่าเฉลี่ยผลผลิตต่อไร่ 1.8 และ 1.7 ตัน น้ำหนักต่อผล 53 และ 97 กรัม ขนาดผลกว้าง 3.5 และ 3.4 เซนติเมตร ขนาดผลยาว 7.6 และ 13.3 เซนติเมตร ความกว้างไส้ผล 2.5 และ 2.4 เซนติเมตร ความยาวไส้ผล 6.2 และ 11.8 เซนติเมตร ความหนาเนื้อ 0.9 และ 0.8 เซนติเมตร ความบางเนื้อ 0.2 และ 0.3 เซนติเมตร ลักษณะผลโดยส่วนใหญ่เป็นสามเหลี่ยม สายพันธุ์และพันธุ์มาตรฐานมีความต้านทานโรคราน้ำค้างระดับ 4.0 (ค่อนข้างต้านทาน) และ 4.8 (ต้านทานปานกลาง)

### รอบที่ 3

นำพันธุ์แดงกว่าที่ได้จากการสร้างพันธุ์สังเคราะห์รอบที่ 2 ดำเนินการปลูกเพื่อสร้างพันธุ์สังเคราะห์รอบที่ 3 ดำเนินการปลูกจำนวน 580 ต้นเพื่อสร้างพันธุ์สังเคราะห์ บันทึกข้อมูลจำนวน 100 ต้น พบว่า มีลักษณะเพศดอกแบบ ต้นที่ดอกเพศเมียและเพศผู้แยกดอกอยู่ภายในต้นเดียวกัน ต้นที่มีดอกเพศเมียเป็นส่วนใหญ่ และ ต้นที่มีเฉพาะดอกเพศเมีย ร้อยละ 86 10 และ 4 ตามลำดับ มีความต้านทานโรคราน้ำค้าง ที่ 30 และ 45 วันหลังย้ายปลูก ระดับต้านทานสูงสุด (highly resistant) และ ต้านทานปานกลาง (moderate resistant) ตามลำดับ ผลผลิตและองค์ประกอบของผลผลิตพบว่า พันธุ์สังเคราะห์แดงวารอบที่ 3 และค่าเฉลี่ยพันธุ์การค้า มีผลผลิตต่อไร่ 4.3 และ 2.9 ตันต่อไร่ น้ำหนักต่อผล 55.9 และ 119.4 กรัม ความกว้างผล 3.3 และ 3.2 เซนติเมตร ความยาวผล 8.3 และ 14.4 เซนติเมตร ความกว้างไส้ 3.3 และ 3.1 เซนติเมตร ความยาวไส้ผล 7 และ 12.2 เซนติเมตร อายุเก็บเกี่ยว 29.0 และ 34.6 วัน ช่วงเวลาเก็บเกี่ยว 23.0 และ 18.2 วัน พันธุ์สังเคราะห์รอบที่ 3 และพันธุ์การค้ามีสีผลเขียว และหนามสีขาว

## 3. การสร้างพันธุ์สังเคราะห์ฟักทองให้ผลผลิตและคุณภาพสูง รอบที่ 2 และ 3

### รอบที่ 2

พันธุ์ฟักทองที่ผ่านการทดสอบสมรรถนะการผสม จำนวน 11 ประชากร ดำเนินการปลูกเพื่อสร้างพันธุ์สังเคราะห์ รอบที่ 2 พื้นที่ศึกษา 0.5 ไร่ ระหว่าง มกราคม ถึง พฤษภาคม 2563 (การเขตกรรมและบันทึกข้อมูลดำเนินการเหมือน 1.1 การรวบรวมและประเมินพันธุ์ฟักทองพื้นเมือง)

ผลการดำเนินงาน พบว่า ฟักทองพันธุ์สังเคราะห์รอบที่ 2 ให้น้ำหนักต่อผลเฉลี่ยที่ 0.7 กิโลกรัม มีขนาดความกว้างผล และความยาวผลเฉลี่ยที่ 15.1 และ 7.2 เซนติเมตร ตามลำดับ มีขนาดความกว้างไส้ และความยาวไส้เฉลี่ยที่ 11.6 และ 4.5 เซนติเมตร ตามลำดับ มีความหนาเนื้อเฉลี่ยที่ 1.9 เซนติเมตร มีความบางเนื้อเฉลี่ยที่ 1.0 เซนติเมตร มีอายุการเก็บเกี่ยวเฉลี่ยที่ 104 วัน และมีช่วงเวลาของการเก็บเกี่ยวเฉลี่ยที่ 8 วัน (ตารางที่ 6)

คุณภาพของฟักทองพันธุ์สังเคราะห์รอบที่ 2 พบว่า มีปริมาณของแข็งทั้งหมดเฉลี่ยร้อยละ 16.5 มีความแน่นเนื้อในลักษณะเนื้อดิบ และเนื้อนึ่งสุกเฉลี่ยเท่ากับ 5.4 และ 0.4 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตรตามลำดับ และมีปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำได้ในลักษณะเนื้อดิบ และเนื้อนึ่งสุกเฉลี่ยเท่ากับ 12.5 และ 11.3 องศาบริกซ์ ตามลำดับ

### รอบที่ 3

นำพันธุ์ฟักทองที่ได้จากการสร้างพันธุ์สังเคราะห์รอบที่ 2 ดำเนินการปลูกเพื่อสร้างพันธุ์สังเคราะห์รอบที่ 3 พื้นที่ศึกษา 1.0 ไร่ ระหว่าง มิถุนายน ถึง ตุลาคม 2563 (การเขตกรรมและบันทึกข้อมูลดำเนินการเหมือน 1.1 การรวบรวมและประเมินพันธุ์ฟักทองพื้นเมือง)

ผลการทดลองพบว่า ฟักทองพันธุ์สังเคราะห์รอบที่ 3 มีขนาดของความกว้างใบ และความยาวใบเท่ากับ 24.91 และ 26.92 เซนติเมตร ตามลำดับ มีความยาวก้านใบเท่ากับ 28.31 เซนติเมตร มีเส้นผ่านศูนย์กลางก้านใบเท่ากับ 1.16 เซนติเมตร และมีความยาวเถาเท่ากับ 526.75 เซนติเมตร และส่วนของลักษณะความหยักของใบ พบว่ามีความหยักของขอบใบปานกลางร้อยละ 43.75 และมีความหยักของขอบใบมากร้อยละ 56.25 มีสีใบเข้มระดับปานกลางร้อยละ 62.50 และมีสีใบเข้มน้อยร้อยละ 37.50 ลายใบมีลักษณะรอยแฉกสีน้ำตาลเงินและใบมีลักษณะมีขนทั้งหมด และส่วนของผิวสัมผัสขอบใบ พบว่า ใบมีลักษณะผิวสัมผัสนุ่มร้อยละ 58.75 และมีผิวสัมผัสแข็งร้อยละ 41.25

ผลผลิต และองค์ประกอบของผลผลิตฟักทองพันธุ์สังเคราะห์รอบที่ 3 เปรียบเทียบกับพันธุ์การค้า 8 พันธุ์ ผลการทดลองพบว่า ฟักทองพันธุ์สังเคราะห์รอบที่ 3 มีผลผลิต 1.44 ตันต่อไร่ มีจำนวนผลผลิต 1 ผลต่อต้น น้ำหนักผล 2.45 กิโลกรัมต่อผล มีขนาดความกว้างผล และความยาวผล เท่ากับ 25.20 และ 9.98 เซนติเมตร ตามลำดับ มีขนาดความกว้างไส้ และความยาวไส้ เท่ากับ 14.68 และ 5.90 เซนติเมตร ตามลำดับ มีความหนาเนื้อ 3.96 เซนติเมตร และมีความบางเนื้อ 1.39 เซนติเมตร เมื่อเปรียบเทียบกับพันธุ์การค้าทั้ง 8 พันธุ์ พบว่า พันธุ์การค้าทั้งหมดมีผลผลิตเฉลี่ย 3.67 ตันต่อไร่ มีจำนวนผลผลิตเฉลี่ย 2 ผลต่อต้น น้ำหนักผลเฉลี่ย 3.22 กิโลกรัมต่อผล มีขนาดความกว้างผล และความยาวผล เท่ากับ 23.25 และ 10.14 เซนติเมตร ตามลำดับ มีขนาดความกว้างไส้ และความยาวไส้ เท่ากับ 15.12 และ 5.62 เซนติเมตร ตามลำดับ มีความหนาเนื้อ 4.50 เซนติเมตร และมีความบางเนื้อ 1.55 เซนติเมตร



การประเมินและคัดเลือกพันธุ์ฟักพื้นเมืองผลใหญ่ จำนวน 23 สายพันธุ์ ระหว่างกรกฎาคม ถึง ธันวาคม 2563

ณ สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จังหวัดลำปาง





การประเมินและคัดเลือกพันธุ์พริกพื้นเมืองผลเล็ก จำนวน 87 สายพันธุ์ ระหว่างกรกฎาคม ถึง ธันวาคม 2563  
ณ สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จังหวัดลำปาง



ลักษณะประจำพันธุ์แตงกวาพันธุ์สังเคราะห์ รอบที่ 3 ระหว่าง มิถุนายน ถึง กันยายน 2563  
ณ สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จังหวัดลำปาง



ลักษณะประจำพันธุ์ฟักทองพันธุ์สังเคราะห์ รอบที่ 3 ระหว่าง มิถุนายน ถึง ตุลาคม 2563  
ณ สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จังหวัดลำปาง



การตรวจและบันทึกลักษณะประจำสายพันธุ์ฟักทองเพื่อคุ้มครองพันธุ์ ตาม พรบ. 2542  
วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2563 ณ ศูนย์พันธุ์กรรมพืช สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร จ. ลำปาง



การศึกษาดูงานการผลิตฝักระบบอินทรีย์ของคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน  
จ. นครปฐม วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2563 ณ ศูนย์พันธุกรรมพืช สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร จ. ลำปาง



การจัดโครงการแปลงสาธิตสายพันธุ์/พันธุ์แดงกวางและฟักทอง วันที่ 13 มีนาคม 2563  
ณ สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร จ. ลำปาง



การศึกษาดูงานการผลิตฝักระบบอินทรีย์ของมูลนิธิโครงการหลวง จ. เชียงใหม่  
วันที่ 11 สิงหาคม 2563 ณ ศูนย์พันธุกรรมพืช สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร จ. ลำปาง



## โครงการเมล็ดพันธุ์พืช อพ.สธ. ดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่

### วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนองงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)
2. เพื่อทราบข้อมูลต่างๆ ในการเก็บเมล็ดพันธุ์พืช เช่น ข้อมูลสภาพอายุการมีชีวิต อุณหภูมิ ความชื้น การใช้พลังงานไฟฟ้า ในการเก็บรักษาเมล็ด การเก็บในที่สูงและการเก็บในห้องเย็น เป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ในการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์
3. เป็นแหล่งรวบรวมเชื้อพันธุกรรมพืชหรือธนาคารเมล็ดพันธุ์พืช เพื่อใช้ในยามประเทศเกิดวิกฤตทางอาหาร ต้องการผลิตอาหารสำหรับคนไทยทั่วประเทศ เมล็ดพันธุ์ที่เก็บรักษา ไม่น้อยกว่า 18 ชนิด ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวโพดหวาน ข้าวโพดข้าวเหนียว ผักบุ้งจีน ถั่วลิสง คენำยอด ผักโขมจีน กระเจี๊ยบแดง แดงร้าน ผักกาดหัว ผักกาดขาวไม่ห่อ ผักกาดเขียวปลี ถั่วลันเตา ผักกาดกวางตุ้งใบ ถั่วแขกพุ่ม ถั่วพู ผักชี และผักชีลาว
4. เพื่อทดสอบศักยภาพและขีดความสามารถในการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์พืชของธนาคารเมล็ดพันธุ์พืช อพ.สธ. ดอยอินทนนท์ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ และเผยแพร่ผลงานการสนองพระราชดำริของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ด้านเมล็ดพันธุ์พืช

### ผลการดำเนินงาน

ทำการศึกษาคุณภาพเมล็ดพันธุ์ จำนวน 20 ชนิด เก็บรักษาภายในสภาพห้องเย็นและห้องอุณหภูมิปกติ ณ บริเวณฐานพระมหาธาตุนภเมทินีดล-นภพภูมิสิริ ดอยอินทนนท์ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ เปรียบเทียบกับสภาพการเก็บรักษาในสภาพห้องเย็นและห้องอุณหภูมิปกติ ณ สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร อ.เมือง จ.ลำปาง เป็นเวลา 3 ปี

เมล็ดพันธุ์ที่ทำการศึกษา ได้แก่ ผักคะน่ายอด ผักชี งาดำ กวางตุ้งใบ ผักบุ้งจีน ผักโขมแดง-เขียว ถั่วพู ข้าวโพดหวาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วดำ ถั่วลันเตา ถั่วลิสง ถั่วแขก กระเจี๊ยบ ผักชีลาว ผักกาดหัว ผักกาดเขียวปลี แดงร้าน แดงไทย และผักกาดขาวใหญ่

จากการศึกษาเมล็ดพันธุ์พืช จำนวน 7 ชนิด ที่ระยะเวลา 6 เดือน ของการเก็บรักษา ณ สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร

เมล็ดพันธุ์คะน่ายอด งาดำ และผักโขมแดง-เขียว ผักชีในห้องอุณหภูมิปกติ เมื่อเก็บรักษาไว้ในรักษาที่สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร จ.ลำปาง (3 เดือน) ทั้งอุณหภูมิปกติและห้องเย็น พบว่ามีเปอร์เซ็นต์การงอกอยู่ในระดับที่สูงกว่ามาตรฐานของการเป็นเมล็ดพันธุ์ (เปอร์เซ็นต์ความงอกต่ำสุด 75%) ส่วน ผักบุ้งจีน ผักชีในห้องอุณหภูมิห้องเย็น และ ถั่วพู มีเปอร์เซ็นต์การงอกต่ำ ซึ่งต่ำกว่ามาตรฐานของการเป็นเมล็ดพันธุ์ (เปอร์เซ็นต์ความงอกต่ำสุด 75%)

จากการศึกษาเมล็ดพันธุ์พืช จำนวน 7 ชนิด ที่ระยะเวลา 6 เดือน ของการเก็บรักษา ณ ฐานพระมหาธาตุ นภเมทินีตล-นภพลภูมิสิริ ดอยอินทนนท์ อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่

เมล็ดพันธุ์คะแนนยอดเยี่ยม และผักชีในห้องอุณหภูมิกว้าง ตั้งไว้ในห้องอุณหภูมิกว้าง เมื่อเก็บรักษาไว้ในรักษาที่ฐานพระมหาธาตุ นภเมทินีตล-นภพลภูมิสิริ ดอยอินทนนท์ อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่ พบว่ามีเปอร์เซ็นต์การงอกอยู่ในระดับสูงกว่ามาตรฐานของการเป็นเมล็ดพันธุ์ (เปอร์เซ็นต์ความงอกต่ำสุด 75%) ส่วนผักชีในห้องอุณหภูมิกว้างเย็น กวางตุ้งใบ ผักบุ้งจีน ผักโขมแดง-เขียว และ ถั่วพู มีเปอร์เซ็นต์การงอกต่ำ ซึ่งต่ำกว่ามาตรฐานของการเป็นเมล็ดพันธุ์ (เปอร์เซ็นต์ความงอกต่ำสุด 75%)

จากการศึกษาเมล็ดพันธุ์พืช จำนวน 13 ชนิด ที่ระยะเวลา 3 เดือน ของการเก็บรักษา ณ สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร

เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วดำ ถั่วลันเตาในห้องอุณหภูมิกว้าง ถั่วแขก กระเจี๊ยบ ผักกาดหัว ผักกาดเขียวปลี แดงร้าน แดงไทย และผักกาดขาวใหญ่ เมื่อเก็บรักษาไว้ในรักษาที่สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร จ.ลำปาง พบว่ามีเปอร์เซ็นต์การงอกอยู่ในระดับสูงกว่ามาตรฐานของการเป็นเมล็ดพันธุ์ (เปอร์เซ็นต์ความงอกต่ำสุด 75%) แต่เมล็ดพันธุ์ถั่วลิสง และผักชีลาว ถั่วลันเตา(ที่เก็บในห้องอุณหภูมิกว้างเย็น) พบว่า มีเปอร์เซ็นต์การงอกต่ำ ซึ่งต่ำกว่ามาตรฐานของการเป็นเมล็ดพันธุ์ (เปอร์เซ็นต์ความงอกต่ำสุด 75%)

จากการศึกษาเมล็ดพันธุ์พืช จำนวน 13 ชนิด ที่ระยะเวลา 3 เดือน ของการเก็บรักษา ณ ฐานพระมหาธาตุ นภเมทินีตล-นภพลภูมิสิริ ดอยอินทนนท์ อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่

เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วดำ ถั่วลันเตา ถั่วแขก กระเจี๊ยบ ผักกาดหัว ผักกาดเขียวปลี แดงร้าน แดงไทย และผักกาดขาวใหญ่ เมื่อเก็บรักษาไว้ในรักษาที่ฐานพระมหาธาตุ นภเมทินีตล-นภพลภูมิสิริ ดอยอินทนนท์ อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่ พบว่ามีเปอร์เซ็นต์การงอกอยู่ในระดับสูงกว่ามาตรฐานของการเป็นเมล็ดพันธุ์ (เปอร์เซ็นต์ความงอกต่ำสุด 75%) แต่เมล็ดพันธุ์ถั่วลิสง และผักชีลาว พบว่ามีเปอร์เซ็นต์การงอกต่ำ ซึ่งต่ำกว่ามาตรฐานของการเป็นเมล็ดพันธุ์ (เปอร์เซ็นต์ความงอกต่ำสุด 75%)



ตัวอย่างเมล็ดพันธุ์ 20 ชนิด



การคัดเมล็ด



บรรจุเมล็ดในถุงพอยด์





ซังเมล็ด



ลักษณะการเก็บไว้ในห้องอุณหภูมิปกติ สถาบันวิจัยฯ  
ลักษณะการเก็บไว้ในห้องเย็น สถาบันวิจัยฯ



ลักษณะการเก็บไว้ในห้องเย็น  
สถาบันวิจัยฯ



ลักษณะการเก็บไว้ในห้องอุณหภูมิปกติ  
ดอยอินทนนท์



ลักษณะการเก็บไว้ในห้องเย็น  
ดอยอินทนนท์



การทดสอบความงอก เพาะเมล็ดฝักที่มีขนาดใหญ่ในกล่องทราย



ก่อนเพาะต้องมีการนับเมล็ด  
ชนิดละ 200 เมล็ด



การทดสอบความงอก  
เพาะเมล็ดในเพลสแก้ว



การหาความชื้นของเมล็ด



การเพาะในกระบะทราย

**ผลการดำเนินงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ  
กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากร**

## โครงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมะเกี๋ยง

### วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนองงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)
2. เพื่ออนุรักษ์พันธุ์มะเกี๋ยงที่ได้ขึ้นทะเบียนรวบรวมไว้ในพื้นที่ของสถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร
3. ศึกษาการใช้ประโยชน์จากแหล่งมะเกี๋ยงที่มีเพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้
4. จัดทำฐานข้อมูลพันธุกรรมมะเกี๋ยง เพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอน การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

### ผลการดำเนินงาน

**กิจกรรมที่ 1** งานปฏิบัติดูแลแปลงรวบรวมพันธุกรรมมะเกี๋ยงและเรือนเพาะชำในพื้นที่  
สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร

พื้นที่แปลงรวบรวมพันธุ์มะเกี๋ยงเพื่อการอนุรักษ์จำนวน 54 ไร่ พื้นที่เรือนเพาะชำมะเกี๋ยง จำนวน 2 ไร่ อนุรักษ์ต้นพันธุ์มะเกี๋ยงในสภาพแปลงปลูกมะเกี๋ยงอายุประมาณ 25 ปี จำนวน 950 ต้น และจำนวนต้นกล้ามะเกี๋ยงในเรือนเพาะชำจำนวน 12,000 ต้น การปฏิบัติดูแลแปลงมะเกี๋ยงมีการให้น้ำเดือนละ 2 ครั้ง ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ทุก 4 เดือน ตัดหญ้ากำจัดวัชพืชทุก 1 เดือน ป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูพืช ตัดแต่งกิ่ง ทำการปลูกซ่อมทดแทนปีละ 1 ครั้ง ในโรงเรือนเพาะชำมีการให้น้ำทุก 2 วัน ด้วยระบบพ่นฝอย และสปริงเกอร์ ฉีดพ่นปุ๋ยชีวภาพทุก 1 เดือน ทำความสะอาดพื้นที่โดยรอบเพื่อไม่ให้เป็นที่สะสมโรคและแมลง

**กิจกรรมที่ 2** งานขยายพันธุ์มะเกี๋ยงโดยวิธีการเพาะเมล็ด, การตอนกิ่ง และการเสียบยอดพันธุ์ดี  
บนต้นตอที่เพาะจากเมล็ด

ทำการเตรียมดินผสมบรรจุลงในถุงสีดำ แล้วย้ายต้นกล้ามะเกี๋ยงปลูกลงถุงจำนวน 10,000 ถุง ในเดือน พฤษภาคม – สิงหาคม ทำการตอนกิ่งมะเกี๋ยงในเดือน กรกฎาคม – กันยายน รวม 450 ต้น ทำการเสียบยอดพันธุ์ดีบนต้นตอที่เพาะจากเมล็ดในเดือน มิถุนายน – กรกฎาคม รวม 120 ต้น

**กิจกรรมที่ 3** งานการศึกษาการเจริญเติบโตของต้นมะเกี๋ยงผลใหญ่ 8 สายพันธุ์

ทำการปลูกมะเกี๋ยงผลใหญ่จำนวน 8 สายพันธุ์ๆ ละ 4 ต้น รวม 32 ต้น บันทึกลักษณะประจำพันธุ์ ลำต้น ใบ การเจริญเติบโต ความสูง ขนาดทรงพุ่ม จำนวนกิ่ง การแตกใบใหม่ การเข้าทำลายของโรคและแมลงศัตรูพืชมะเกี๋ยงทุก 2 เดือน

**กิจกรรมที่ 4** งานการเลี้ยงผึ้งพันธุ์ (Apis Aellifera) ในแปลงมะเกี๋ยงเพื่อการผลิตน้ำผึ้งบริสุทธิ์  
จากดอกมะเกี๋ยง

มีขั้นตอนในการเลี้ยงผึ้ง ดังนี้ ขั้นตอนการจัดเตรียมอุปกรณ์และกล่องรัง จัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับการเลี้ยงผึ้ง กล่องเลี้ยง คอน แผ่นรังเทียม อาหารผึ้ง ครอบป้องกัน ทำการวางแผนสำรวจแหล่งอาหารและ



ที่ตั้งรังผึ้ง เลือกทำเลที่ร่มรื่น มีพืชอาหารของผึ้ง การปรับสภาพพื้นที่ให้พร้อมสำหรับวางรังผึ้ง แล้วจึงเลือกซื้อพันธุ์ผึ้ง ขนย้ายรังมายังสถานที่ที่จัดเตรียมไว้ ทำการตรวจเช็ครังผึ้ง ดูความสมบูรณ์ของนางพญาผึ้ง ปริมาณการวางไข่ของผึ้งนางพญา ปริมาณดักแด้ ปริมาณตัวเต็มวัยของผึ้งงาน การให้อาหารเสริมและให้น้ำตาล แก่ผึ้ง สำหรับขยายพันธุ์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ขั้นตอนการเพิ่มจำนวนและขยายพันธุ์ผึ้ง การแยกคอนผึ้งที่มีตัวอ่อนและผึ้งงานสำหรับรังใหม่ที่ไม่เมื่อนางพญา รวมทั้งการปฏิบัติดูแลรังผึ้งหลักการขยายพันธุ์ตรวจเช็ครังผึ้ง สัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อดูความแข็งแรงของรังผึ้งและโรคผึ้ง ตรวจสอบเช็คระยะการบานของดอกมะเกี๋ยงและดอกไม้ชนิดอื่นๆ ที่มีอยู่ เพื่อใช้ช่วงระยะเวลาในการจัดการรังผึ้งให้ได้ประโยชน์สูงสุด

### กิจกรรมที่ 5 การผลิตแอลกอฮอล์จากผลมะเกี๋ยง

เป็นการผลิตแอลกอฮอล์โดยใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การผลิตไบโอเอทานอล (Bio Ethanol) กระบวนการผลิตแอลกอฮอล์จากการใช้ผลมะเกี๋ยงเป็นวัตถุดิบโดยการหมักด้วยจุลินทรีย์มีขั้นตอนดังนี้ การเตรียมวัตถุดิบและการเตรียมหัวเชื้อการหมัก โดยจะใช้ยีสต์จำพวก Saccharomyces sp. เนื่องจากสามารถเปลี่ยนน้ำตาลเป็นแอลกอฮอล์ได้ดี ทนต่อความเข้มข้นน้ำตาลได้สูง การเตรียมหัวเชื้อ (inoculum) เพื่อให้ได้จุลินทรีย์ที่แข็งแรงและมีปริมาณมากเพียงพอสำหรับการหมักผลมะเกี๋ยง



### กิจกรรมที่ 1 การปฏิบัติดูแลแปลงรวบรวมพันธุ์มะเกี๋ยง







กิจกรรมที่ 2 การศึกษาการเจริญเติบโตของต้นมะเกี๋ยงผลใหญ่ 8 สายพันธุ์



กิจกรรมที่ 3 การขยายพันธุ์มะเกี๋ยง



กิจกรรมที่ 4 การเลี้ยงฝังในแปลงมะเกี๋ยง

## โครงการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) มะเกี๋ยงและผลิตภัณฑ์

### วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนองงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)
2. เพื่อต่อยอดการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์มะเกี๋ยงในพื้นที่จังหวัดลำปาง รวบรวมข้อมูล ตรวจสอบและวิเคราะห์คุณภาพ ชื่อเสียง คุณสมบัติของมะเกี๋ยงและผลิตภัณฑ์ เพื่อขอคุ้มครองสิทธิประโยชน์พืชมะเกี๋ยงลำปางที่ชุมชนจะได้รับภายใต้พระราชบัญญัติสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) พ.ศ.2546
3. เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และจัดเตรียมข้อมูลเพื่อขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของมะเกี๋ยงลำปางและผลิตภัณฑ์ อย่างน้อย 3 ชนิด เช่น มะเกี๋ยงลำปาง ไวน์มะเกี๋ยง เป็นต้น ทำให้เพิ่มมูลค่าการใช้ประโยชน์ของมะเกี๋ยงในจังหวัดลำปางให้ยั่งยืนมากขึ้น

### ผลการดำเนินงาน

1. มะเกี๋ยงลำปางและผลิตภัณฑ์ มีข้อมูลคุณภาพ/สารสำคัญ/ลักษณะพิเศษ/วิธีการผลิต และชื่อเสียงของสินค้า ที่ได้ยื่นขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) จำนวน 4 รายการ ได้แก่

1) ผลมะเกี๋ยงลำปาง RSPG-MK-027 (รหัสเดิม RIT-1185) มีสารฟลาโวนอยด์ แอนโธไซยานินส์ Resveratrol และ Quercetin ซึ่งเป็นสารต้านอนุมูลอิสระอยู่สูงเท่ากับ 108 mg QUE/100 g, 858.23 mg/Kg, 0.66 mg/Kg และ 0.74 mg/Kg ตามลำดับ

2) มะเกี๋ยง 25% พร้อมดื่ม มีสารต้านอนุมูลอิสระกลุ่ม ฟลาโวนอยด์ แอนโธไซยานินส์ และ Resveratrol ลดลงหลังกระบวนการแปรรูปเหลืออยู่ 14.7 mg QUE/100 g, 88.3 mg/Kg และ 0.06 mg/Kg ปริมาณ Quercetin เพิ่มขึ้นเป็น 1.04 mg/Kg มีค่า AntiOxidant activity 1,152.41+15.96 mg TE/100 g และไม่พบโคเลสเตอรอล

3) น้ำมะเกี๋ยง 25% พร้อมดื่มชนิดหวาน มีสารฟลาโวนอยด์ แอนโธไซยานินส์ และ Resveratrol ลดลงหลังการแปรรูปเหลืออยู่ 17.7 mg QUE/100 g, 100.61 mg/Kg และ 0.04 mg/Kg ส่วน Quercetin เพิ่มขึ้นเป็น 2.09 mg/Kg มีค่า AntiOxidant activity 1,936.76+32.89 mg TE/100 g และไม่พบโคเลสเตอรอล

4) ไวน์มะเกี๋ยงชนิด Semi-dry wine มีสารฟลาโวนอยด์ แอนโธไซยานินส์ และ Resveratrol ลดลงหลังกระบวนการแปรรูปเหลืออยู่ 26.9 mg QUE/100 g, 76.55 mg/Kg และ 0.05 mg/Kg ปริมาณ Quercetin เพิ่มขึ้นเป็น 1.30 mg/Kg

2. มะเกี๋ยงได้รับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน และทำให้เกิดฐานข้อมูลทรัพยากรมะเกี๋ยงลำปางและผลิตภัณฑ์อย่างเป็นระบบ และเกิดการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) มะเกี๋ยงสายพันธุ์ที่มีคุณภาพดีและมีสารสำคัญสูง ได้แก่ RSPG-MK-027 รวมทั้ง RIT-1037



และ RIT-1038 มีฐานข้อมูลสารสำคัญซึ่งใช้ต่อยอดการใช้ประโยชน์ในการแปรรูปเพิ่มมูลค่าเป็นน้ำมะเกี๋ยงพร้อมดื่ม น้ำมะเกี๋ยงพร้อมดื่มชนิดหวาน และไวน์มะเกี๋ยงจำหน่าย ทำให้เกิดการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

2) เกษตรกร/ผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดลำปาง สามารถนำฐานข้อมูล องค์ความรู้และเทคโนโลยีที่ได้ไปต่อยอดประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้ 2 กลุ่มในการแปรรูปผลิตภัณฑ์และขยายแปลงปลูก คือ วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ลุ่มน้ำวัง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง และเครือข่าย YOUNG Smart Farmer จังหวัดลำปาง

3. สถาบันวิจัยฯ และวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ลุ่มน้ำวังได้ขยายผลเพิ่มการปลูกมะเกี๋ยงพันธุ์ RSPG-MK-027, RIT-1037 และ RIT-1038 มากขึ้น เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์มะเกี๋ยงพันธุ์มากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ฯ ต้องการผลมะเกี๋ยงอินทรีย์ในแปลงที่ได้มาตรฐาน “Organic Thailand” สำหรับแปรรูปเป็นน้ำมะเกี๋ยงผสมน้ำผึ้งพร้อมดื่ม สเปรตมะเกี๋ยงน้ำผึ้ง และผลิตภัณฑ์จากมะเกี๋ยงอื่นๆ เป็นต้น

4. วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ลุ่มน้ำวัง อยู่ระหว่างการก่อสร้างสถานที่ผลิตน้ำมะเกี๋ยง และสเปรตมะเกี๋ยงให้ได้มาตรฐาน GMP และได้เครื่องหมาย ออย. ผลิตภัณฑ์ทั้ง 2 รายการ และเตรียมเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียน GI ซึ่งคาดว่าจะดำเนินการได้ต้นปี พ.ศ. 2564

5. มะเกี๋ยงสายพันธุ์ลำปาง RSPG-MK-027 และ RIT-1037 และ RIT-1038 มีฐานข้อมูลสารสำคัญซึ่งนำไปต่อยอดการใช้ประโยชน์ในการแปรรูปเพิ่มมูลค่าเป็นผลิตภัณฑ์จากมะเกี๋ยงไม่น้อยกว่า 5 ชนิดเพื่อจำหน่าย สร้างมูลค่าเพิ่ม 17-30 เท่าของผลสด (ขึ้นอยู่กับชนิดผลิตภัณฑ์) ทำให้เกิดการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

6. ผู้เข้ารับการถ่ายทอดเทคโนโลยีจำนวน 28 ราย มีความพึงพอใจโดยรวมร้อยละ 95.40 และสามารถนำองค์ความรู้และเทคโนโลยีไปใช้ประโยชน์ร้อยละ 100 ทั้งด้านการเพิ่มรายได้ ใช้เป็นองค์ความรู้และเทคโนโลยีสำหรับการต่อยอดใช้ประโยชน์ และช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวและชุมชน

7. สร้างมูลค่าเพิ่มให้มะเกี๋ยงมีมูลค่าเพิ่มขึ้นจากผลสด 30-40 บาท/Kg

1) น้ำมะเกี๋ยงพร้อมดื่มมูลค่าเพิ่มเป็น 120-240 บาท/Kg ผลสด

2) น้ำมะเกี๋ยงพร้อมดื่มชนิดหวานมูลค่าเพิ่มเป็น 120-300 บาท/Kg ผลสด

3) ไวน์มะเกี๋ยงมูลค่าเพิ่มเป็น 600-700 บาท/Kg ผลสด

8. วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ลุ่มน้ำวัง มีแนวทางการเตรียมความพร้อม เตรียมข้อมูลและเอกสารสำหรับการขอขึ้นทะเบียน GI ซึ่งคาดว่าจะดำเนินการได้ต้นปี พ.ศ. 2564 เมื่อได้ตราสัญลักษณ์ GI คาดว่าจะสร้างรายได้เพิ่มขึ้นให้กับกลุ่มไม่น้อยกว่าร้อยละ 20

9. เกิดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและธุรกิจระหว่างสถาบันวิจัยฯ ร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ลุ่มน้ำวัง ที่จะต่อยอดนำเทคโนโลยีการแปรรูปผลิตภัณฑ์มะเกี๋ยง และองค์ความรู้ฐานข้อมูลสำคัญของมะเกี๋ยงและผลิตภัณฑ์ไปประยุกต์ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่าย และขอขึ้นทะเบียน GI ในอนาคต



ลักษณะผลของมะเกี๋ยงลำปางพันธุ์ RSPG-MK-027 ที่จะขึ้นทะเบียน GI



การเตรียมสกัดน้ำมะเกี๋ยงสำหรับแปรรูปเป็นน้ำหมักสำหรับผลิตไวน์มะเกี๋ยง



การเตรียมสกัดน้ำมะเกี๋ยงและแปรรูปเป็นน้ำมะเกี๋ยงพร้อมดื่ม และน้ำมะเกี๋ยงพร้อมดื่มชนิดหวาน



การถ่ายทอดเทคโนโลยีเทคโนโลยีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ไวน์มะเกี๋ย และน้ำมะเกี๋ย  
ณ ศูนย์นวัตกรรมอาหาร สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง



ผลัดภัณฑ์น้ำมะเกี๋ย 25% พร้อมดื่ม  
ตราราชมงคล



ผลัดภัณฑ์น้ำมะเกี๋ย 25% พร้อมดื่ม  
ชนิดหวาน ตราราชมงคล



ผลัดภัณฑ์ไวน์มะเกี๋ย ตราราชมงคล



## โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์มะเกี๋ยงและขยายผลเชิงพาณิชย์

### วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนองงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)
2. เพื่อวิจัยและพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์จากพืชมะเกี๋ยง (ผลิตภัณฑ์มะเกี๋ยงสกัดเข้มข้น และมะเกี๋ยงอบแห้งสามรส)
3. เพื่อศึกษาวิธีการสกัดสารสำคัญในมะเกี๋ยง/ทำให้เข้มข้น องค์ประกอบและคุณภาพทางเคมี ทางกายภาพ และทางจุลินทรีย์ ของผลิตภัณฑ์มะเกี๋ยงสกัดเข้มข้น และมะเกี๋ยงอบแห้งสามรส
4. เพื่อพัฒนาฉลากและบรรจุภัณฑ์ให้ถูกต้องตามข้อบังคับฉลากอาหารสำหรับขึ้นทะเบียนมาตรฐานผลิตภัณฑ์อาหาร
5. เพื่อถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสู่ชุมชนสามารถดำเนินการต่อเนื่องอย่างยั่งยืนและสามารถนำไปใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

### ผลการดำเนินงาน

1. ได้ผลิตภัณฑ์น้ำมะเกี๋ยงสกัดเข้มข้นผสมน้ำผึ้ง และมะเกี๋ยงหทัยสามรส
2. ได้ฉลากและบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์น้ำมะเกี๋ยงสกัดเข้มข้นผสมน้ำผึ้ง
3. ได้ฉลากและบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์มะเกี๋ยงหทัยสามรส
4. ได้ถ่ายทอดการแปรรูปน้ำมะเกี๋ยงสกัดเข้มข้นและมะเกี๋ยงหทัยสามรส





การผลิตน้ำมะเกี๋ยงสกัดเข้มข้นผสมน้ำผึ้ง







การพัฒนาวิธีการแปรรูปผลิตภัณฑ์มะเกี๋ยงอบแห้งสามรส



การพัฒนาฉลากบรรจุภัณฑ์ มะเกี๋ยงสามรสอบแห้งต้นแบบ



ตัวอย่าง  
แบบ  
ขยาย





การพัฒนาฉลากบรรจุภัณฑ์ น้ำมะเกี๋ยงสกัดเข้มข้นผสมน้ำผึ้ง



โครงการอบรมเทคโนโลยีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ไวน์มะเกี๋ยงและน้ำมะเกี๋ยง

## โครงการสำรวจเก็บรวบรวมพันธุ์กรรมมันพื้นบ้านในเขตภาคเหนือ เพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์

### วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนองงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)
2. เพื่อรวบรวมพันธุ์มันพื้นบ้านในเขตภาคเหนือตอนบนและตอนล่าง
3. เพื่อศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ของมันพื้นบ้านที่สำรวจได้
4. เพื่อปลูกรักษาพันธุ์มันพื้นบ้านที่สำรวจได้

### ผลการดำเนินงาน

1. สำรวจรวบรวมพันธุ์กรรมมันพื้นบ้าน ได้ตัวอย่างมันพื้นบ้านจากพื้นที่ต่างๆ ดังนี้
  - จังหวัดลำปาง ได้แก่ อ.แจ้ห่ม อ.เมืองปาน อ.แม่พริก อ.แม่ทะ อ.แม่เมาะ อ.เถิน
  - จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ อ.จอมทอง อ.แม่वाद อ.สันทราย อ.สันป่าตอง อ.แมริม อ.พร้าว อ.สะเมิง อ.แม่แตง อ.ไชยปราการ อ.เชียงดาว
  - จังหวัดลำพูน ได้แก่ อ.แม่ทา อ.ลี้ อ.ทุ่งหัวช้าง
  - จังหวัดพะเยา ได้แก่ อ.เชียงคำ อ.เชียงม่วน
  - จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ อ.ปาย อ.ขุนยวม อ.แม่สะเรียง
  - จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้แก่ อ.สบเมย อ.ลับแล

จากการสำรวจได้ตัวอย่าง มันพื้นบ้าน จำนวนทั้งสิ้น 163 ตัวอย่าง รวม 408 สายต้น ที่สามารถจำแนกเบื้องต้น ได้แก่ มันมือเสือ มันขาว มันแดง มันเสา มันเทศ มันอีมู มันดง มันเลือด มันนก มันแขง และกลอย

2. เก็บข้อมูลและปลูกรักษาพันธุ์กรรมมันพื้นบ้าน
3. ดูแลรักษาพันธุ์กรรมมันพื้นบ้าน





มันเล็ดตง



มันอูมู



มันช้าง



มันเทศ



มันกลอยเครือ



มันแดง



มันท้าวช้าง



มันเหาะ



มันเสอคู



มันแดง



กลอย







เมื่อนำไปปลูกลงแปลง เก็บลักษณะใบ มัน พบมีความแตกต่างกันของใบ ต่างกัน



รวบรวม มันพื้นบ้านปลูกลงแปลง ไว้ทั้งหมด 407 สายต้น



## โครงการผลของแหล่งปลูกมันพื้นบ้านที่มีต่อคุณค่าทางโภชนาการ และคุณภาพทางกายภาพและเคมีของแป้งมันพื้นบ้านพร้อมใช้

### วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนองงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)
2. เพื่อศึกษาผลของแหล่งปลูกต่อสารสำคัญทางโภชนาการของมันพื้นบ้าน
3. ศึกษาผลของแหล่งปลูกของพันธุ์มันพื้นบ้านที่มีต่อลักษณะทางพฤกษเคมี
4. ศึกษาผลของวิธีการผลิตแป้งมันพื้นบ้านพร้อมใช้ในผลิตภัณฑ์อาหารชนิดต่างๆ ที่มีต่อสมบัติทางกายภาพ เคมี และสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพของผู้บริโภค
5. เพื่อถ่ายทอดผลการศึกษาค่าทางโภชนาการและการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากมันพื้นบ้านพื้นเมืองสู่แม่บ้าน เกษตรกร และผู้ประกอบการที่สนใจนำไปผลิตเพื่อจำหน่ายในทางการค้า

### ผลการดำเนินงาน

ทำการสำรวจและเก็บตัวอย่างหัวมันพื้นบ้านชนิดต่างๆ จากจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบนคือจังหวัดแม่ฮ่องสอน ลำปาง ตาก และ กำแพงเพชร เพื่อนำมาศึกษาลักษณะโครงสร้างทางกายภาพของหัวมันแต่ละชนิดหลังขูดหัวมัน แล้วเก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง นาน 1 สัปดาห์ ทำการศึกษาผลของกรรมวิธีการผลิตแป้งหัวมันพื้นบ้านที่มีต่อคุณภาพทางกายภาพในด้านลักษณะโครงสร้างทางสัณฐานวิทยาของเม็ดสตาร์ช ลักษณะพฤติกรรมความหนืด และทดสอบความเป็นไปได้ในการนำแป้งจากหัวมันแต่ละชนิดไปเป็นส่วนผสมในผลิตภัณฑ์อาหารชนิดต่าง เช่น ในขนมปังแซนวิชมันเทศม่วง ข้าวเกรียบมันเทศม่วง และขนมโมจิไส้มันม่วงกวน และร่วมจัดนิทรรศการนำเสนอผลงานการศึกษาวิจัยของสถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตรในหน่วยงานต่างๆ

#### 1. ลักษณะหัวมันพื้นบ้านที่นำมาศึกษา

การสำรวจและเก็บตัวอย่างหัวมันพื้นบ้านจากจังหวัดในเขตภาคศึกษาลักษณะโครงสร้างทางกายภาพของหัวมัน และอายุการคุณภาพและใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์อาหารปีงบประมาณ 2563 ดังแสดงในรูปที่ 1 โดยมีแหล่งที่ปลูกมาจากจังหวัดลำปาง ตาก และ กำแพงเพชร



หัวมันกลอย จ.ลำปาง



หัวมันม่วงไม่ออก จ.ตาก



หัวมันสาคุ จ.ตาก



หัวมันมือเสือ จ.กำแพงเพชร



หัวมันแกวลาว จ.ลำปาง

## 2. การศึกษาระยะเวลาการเก็บรักษาหัวมันพื้นบ้าน

ทำการศึกษาผลของระยะเวลาการเก็บรักษาที่มีต่อการสูญเสียน้ำหนักของหัวมันพื้นบ้านที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้องตั้งแต่ 1 วันหลังขุด พบว่าหัวมันทุกชนิดมีการระเหยน้ำตลอดเวลา โดยมันแกวลาวมีอัตราการระเหยน้ำมากที่สุดคือ ร้อยละ 285.71 หลังจากเก็บนาน 25 วัน รองลงมา คือ หัวมันสาคุ (166.67%) หัวมันแกวม่วง (123.46%) และมีการเน่าเสียจากเชื้อราจากผิวของหัวมัน และเกิดการงอกของหัวมันอย่างต่อเนื่องทุกวันหลังจากเก็บรักษานาน 10 วันขึ้นไป ส่วนหัวมันกลอย และ หัวมันมือเสือ มีอัตราการระเหยน้ำน้อยที่สุด คือ 119.05% หลังจากเก็บนาน 25 วัน โดยไม่พบการเน่าเสียเสียหายจากราหรือแบคทีเรีย แต่มีการงอกของหัวมันอย่างต่อเนื่องทุกวันหลังจากเก็บรักษานาน 10 วันขึ้นไป

## 3. ผลการศึกษากกรรมวิธีการผลิตแป้งหัวมันพื้นบ้านพร้อมใช้

ผลของกรรมวิธีการผลิตแป้งหัวมันพื้นบ้านพร้อมใช้ที่มีต่อปริมาณผลผลิตที่ได้ และคุณภาพของแป้งหัวมันพื้นบ้านทั้ง 5 ชนิด แสดงในตารางที่ 2 – 6 โดยศึกษา กรรมวิธีการเตรียมหัวมันที่แตกต่างกันที่ขึ้นอยู่กับชนิดของหัวมันดังนี้

3.1 การผลิตแป้งหัวมันสาคุ เตรียมโดยการขูดเอาเปลือกหุ้มหัวมันชั้นนอกออกโดยการใช้มีดงอกแล้วใช้มีด 2 ซม. แกะเปลือกหุ้มชั้นในที่ติดกับเนื้อแป้งออกแล้วจึงนำไปผ่านกรรมวิธีการผลิตแป้งหัวมันสาคุพร้อมใช้ 3 วิธีการ คือ แช่น้ำเกลือ 2% 10 นาที ลวกน้ำเดือดนาน 10 นาที และนึ่งน้ำในเดือดนาน 30 นาที ก่อนนำมาอบแห้งที่อุณหภูมิ 60 องศาเซลเซียส ให้มีปริมาณความชื้นน้อยกว่า 12% ตามมาตรฐาน มผช. สำหรับผลิตภัณฑ์แป้งจากหัวมันชนิดต่างๆ ผลการตรวจสอบคุณภาพผลการตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นพบว่า แป้งมันสาคุที่ ลวกน้ำเดือดนาน 10 นาที มีปริมาณผลผลิตที่ได้และความชื้นมากที่สุด (40% และ 10.82 ) รองลงมาคือ แป้งมันสาคุที่เตรียมวิธีนึ่งน้ำในเดือดนาน 30 นาที (31.75%) ดังตารางที่ 2 ส่วนค่าความสว่างของสีพบว่า แป้งมันสาคุแช่น้ำเกลือมีความสว่างของสีมากที่สุดคือ 88.16 จึงมีสีขาวมากกว่าวิธีการลวกและนึ่ง แต่ต้องใช้เวลาในการในทำให้แป้งสุก และค่าความหนืดสูงกว่าแป้งมันสาคุที่เตรียมโดยการลวก และนึ่ง

3.2 การผลิตแป้งหัวมันกลอย เตรียมโดยการปอกเอาเปลือกหุ้มหัวมันชั้นนอกออกโดยการใช้มีด 2 ซม แล้วจึงนำไปผ่านกรรมวิธีการกำจัดสารพิษ ไดออสคอร์อิน (DiOscOrine) และ ไดออสจีนิน (DiOsgenine) เป็นสารในกลุ่มอัลคาลอยด์สารพิษชนิดนี้มีผลให้เกิด อาการใจสั่น วิงเวียน คลื่นไส้ อาเจียน เหงื่อออก ตัวเย็น ตาพร่ามัว ซีพจรเต้น จึงได้ศึกษาระดับการใช้เกลือหมักแป้งกลอยที่ระดับร้อยละ 0-50 ของมันกลอยโดยประยุกต์ใช้ตามภูมิปัญญาท้องถิ่น และตามวิธีการในประสงค์และคณะ (2557) โดยใช้หัวกลอยที่ปอกเปลือกแล้วหั่นบางด้วยมีด 2 ซม แล้วหมักกับเกลือเม็ด ตามอัตราส่วน นำมาล้างน้ำทุกวัน ทำซ้ำเหมือนเดิมนาน 7 วัน หรือจนกระทั่งน้ำที่แช่กลอยมีสีขาวทำการผลิตแป้งหัวมันกลอยพร้อมใช้ 3 วิธีการ คือ แช่น้ำเกลือ 2% ลวกนาน 10 นาที ลวกน้ำเดือดนาน 10 นาที และนึ่งน้ำในเดือดนาน 30 นาที ก่อนนำมาอบแห้งที่อุณหภูมิ 60 องศาเซลเซียส ให้มีปริมาณความชื้นน้อยกว่า 12% ตามมาตรฐาน มผช. สำหรับผลิตภัณฑ์แป้งจากหัวมัน ชนิดต่างๆ ผลการตรวจสอบคุณภาพผลการตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นพบว่าแป้งแป้งหัวมันกลอย ที่ ลวกน้ำเดือดนาน 10 นาที มีปริมาณผลผลิตที่ได้และความชื้นมากที่สุด (40% และ 10.82) รองลงมาคือ แป้งมันสำคั่วที่เตรียมวิธีนึ่งน้ำในเดือดนาน 30 นาที (31.75%) ดังตารางที่ 2 ส่วนค่าความสว่างของสีพบว่าแป้งมันสำคั่วแช่น้ำเกลือมีความสว่างของสีมากที่สุดคือ 88.16 จึงมีสีขาวมากกว่าวิธีการลวกและนึ่ง แต่ต้องใช้เวลาในการทำให้แป้งสุก และค่าความหนืดสูงกว่าแป้งมันสำคั่วที่เตรียมโดยการลวก และนึ่ง

3.3 การผลิตแป้งหัวมันเทศม่วงเตรียมโดยการใช้มีด 2 ซม แกะเปลือกหุ้มชั้นในที่ติดกับเนื้อแป้งออกแล้วจึงนำไปผ่านกรรมวิธีการผลิตแป้งพร้อมใช้ 3 วิธีการ คือ แช่น้ำเกลือ 2% 10 นาที ลวกน้ำเดือดนาน 10 นาที และนึ่งน้ำในเดือดนาน 30 นาที ก่อนนำมาอบแห้งที่อุณหภูมิ 60 องศาเซลเซียส ให้มีปริมาณความชื้นน้อยกว่า 12% ตามมาตรฐาน มผช. สำหรับผลิตภัณฑ์แป้งจากหัวมันชนิดต่างๆ ผลการตรวจสอบคุณภาพผลการตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นพบว่าแป้งหัวมันเทศม่วงที่ผ่านการนึ่งในน้ำเดือดนาน 15 นาที มีปริมาณผลผลิตที่ได้มากที่สุด (33.50%) ส่วนแป้งหัวมันเทศม่วงที่เตรียมวิธีลวกน้ำในเดือดนาน 10 นาทีมีปริมาณผลผลิตที่ได้ต่ำสุด (21.00%) ดังตารางที่ 5 ส่วนค่าความสว่างของสีพบว่าแป้งหัวมันเทศม่วง แช่น้ำเกลือมีความสว่างของสีมากที่สุดคือ 57.70 และมีค่าความเป็นสีแดงและเหลือง น้อยกว่าวิธีการลวกและนึ่ง ที่ได้แป้งที่มีสีม่วงแดงสดกว่า และเวลาในการทำให้แป้งสุก และค่าความหนืดสูงกว่าแป้งมันสำคั่วที่เตรียมโดยการลวก และนึ่ง

3.4 การผลิตแป้งหัวมันมือเสือเตรียมโดยการใช้มีด 2 ซม แกะเปลือกหุ้มชั้นในที่ติดกับเนื้อแป้งออกแล้วจึงนำไปผ่านกรรมวิธีการผลิตแป้งพร้อมใช้ 3 วิธีการ คือ แช่น้ำเกลือ 2% 10 นาที ลวกน้ำเดือดนาน 10 นาที และนึ่งน้ำในเดือดนาน 30 นาที ก่อนนำมาอบแห้งที่อุณหภูมิ 60 องศาเซลเซียส ให้มีปริมาณความชื้นน้อยกว่า 12% ตามมาตรฐาน มผช. สำหรับผลิตภัณฑ์แป้งจากหัวมันชนิดต่างๆ ผลการตรวจสอบคุณภาพผลการตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นพบว่าแป้งหัวมันมือเสือที่ แช่น้ำเกลือนาน 10 นาที มีปริมาณผลผลิตที่ได้มากที่สุด (37.74%) ส่วนแป้งหัวมันมือเสือที่เตรียมวิธีนึ่งน้ำในเดือดนาน 30 นาทีมีปริมาณผลผลิตที่ได้ต่ำสุด (21.00%) ดังตารางที่ 6 ส่วนค่าความสว่างของสีพบว่าแป้งหัวมันเทศม่วง แช่น้ำเกลือมีความสว่างของสีมากที่สุดคือ 57.70 และมีค่าความเป็นสีแดงและเหลือง น้อยกว่าวิธีการลวกและนึ่ง ที่ได้แป้งที่มีสีเหลืองอ่อนสดกว่า ส่วนเวลาและอุณหภูมิในการทำให้แป้งสุก และค่าความหนืดสูงกว่าแป้งหัวมันมือเสือที่เตรียมโดยการลวกและนึ่ง ซึ่งลักษณะประภคและพฤติกรรมความหนืดของแป้งหัวมันมือเสือ ดังรูปที่ 12 และ 13

3.5 ผลการผลิตแป้งหัวมันแกลวเตรียมโดยการใช้มีด 2 ซม. และเปลือกหุ้มชั้นในที่ติดกับเนื้อแป้ง ออกแล้วจึงนำไปผ่านกรรมวิธีการผลิตแป้งพร้อมใช้ 3 วิธีการ คือ แช่น้ำเกลือ 2% 10 นาที ลวกน้ำเดือดนาน 10 นาที และนึ่งน้ำในเดือดนาน 30 นาที ก่อนนำมาอบแห้งที่อุณหภูมิ 60 องศาเซลเซียส ให้มีปริมาณความชื้นน้อยกว่า 12% ตามมาตรฐาน มผช. สำหรับผลิตภัณฑ์แป้งจากหัวมันชนิดต่างๆ ผลการตรวจสอบคุณภาพผลการตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นพบว่าแป้งหัวมันแกลวที่แช่น้ำเกลือนาน 10 นาที มีปริมาณผลผลิตที่ได้มากที่สุด (8.50%) รองลงมาที่เตรียมวิธีนึ่งน้ำในเดือดนาน 30 นาทีที่มีปริมาณผลผลิตที่ได้ 7.50% ส่วนแป้งที่แช่น้ำเกลือมีผลผลิตที่ได้น้อยสุด (21.00%) ตารางที่ 7 ส่วนค่าความสว่างของสีพบว่าแป้งหัวมันแกลวแช่น้ำเกลือความสว่างของสีมากที่สุดคือ 87.28 และมีค่าความเป็นสีแดงและเหลือง น้อยกว่าวิธีการ ลวกและนึ่ง ที่ได้แป้งที่มีสีเหลืองสดกว่าส่วนเวลาและอุณหภูมิในการทำให้แป้งสุก (รูปที่ 15) และค่าความหนืด สูงกว่าแป้งหัวมันแกลวที่เตรียมโดยการลวกและนึ่ง ซึ่งลักษณะปรากฏและพฤติกรรมความหนืดของแป้ง หัวมันแกลว ดังรูปที่ 16 มีระยะเวลาในการเจลาติไนซ์ 4 -7 นาที มีอุณหภูมิในการเกิดเจลาติไนซ์ ที่ระดับ 64-76 °ซ. โดยแป้งที่ผ่านกระบวนการผลิตที่ให้ความร้อนจะใช้เวลานานและอุณหภูมิสูงกว่าแป้งที่ใช้วิธีการแช่ น้ำเกลือก่อนอบแห้ง และเม็ดสตาร์ชเกิดการเจลาติไนซ์

#### 1.4 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมความหนืดของแป้งหัวมันพื้นบ้านทั้ง 5 ชนิด

ค่าพฤติกรรมความหนืดของแป้ง เป็นคุณสมบัติที่สำคัญและเป็นประโยชน์มากที่สุดของแป้งทุกชนิด เมื่อให้ความร้อนกับน้ำแป้งทำให้เม็ดแป้งเกิดการพองตัวและมีความหนืดมากขึ้น (รูปที่ 18) พฤติกรรมความหนืดเป็นคุณสมบัติเฉพาะตัวและแตกต่างกันไปตามชนิดและสายพันธุ์ของแป้ง เมื่อเม็ดแป้งซึ่งแขวนลอยในน้ำ ได้รับความร้อนจนถึงระดับหนึ่งจะพองตัวได้อย่างรวดเร็ว ทำให้ความหนืดเพิ่มขึ้นเร็วมาก อุณหภูมิที่ความหนืด เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วนี้เรียกว่า pasting temperature ความหนืดจะเพิ่มขึ้นจนถึงความหนืดสูงสุด (peak viscosity) จากนั้นอาจลดลงหรือคงที่ขึ้นกับชนิดของแป้ง การที่แป้งมีความหนืดสูงที่สุดเนื่องจากเมื่อเม็ดแป้งมีการพองตัวมากขึ้น และมีชิ้นส่วนของเม็ดแป้ง และหรือโมเลกุลของอะไมโลสและอะไมโลเพกตินบางส่วนที่ แตกสลายออกมาอยู่ในสารละลาย เมื่อส่วนที่แตกสลายและสลายออกมามีมากกว่าการพองตัวที่เพิ่มขึ้นความหนืดจะเริ่มลดลง ซึ่งจะเห็นได้ชัดเมื่ออยู่ในช่วงการหุงต้มที่ 95 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 1 ชั่วโมง ดังนั้นค่าความหนืดของน้ำแป้งสุกจะเป็นผลมาจากการพองตัวของเม็ดแป้ง และการแตกหักของเม็ดแป้งร่วมกับการละลายออกมาของโมเลกุลแป้ง ซึ่งค่าพฤติกรรมความหนืดโดยเฉพาะค่า setback จะเป็นค่าที่บ่งบอกถึงคุณภาพแป้งที่เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ในการผลิตอาหารชนิดต่างๆ ถ้ามีค่า setback จะเหมาะสำหรับการผลิตภัณฑ์อาหารเส้น เช่น เส้นก๋วยเตี๋ยว ขนมจีน วุ้นเส้น แต่ไม่เหมาะในการทำไส้ขนมต่างๆ เพราะจะเกิดการบิบน้ำออกจากเจลแป้งทำให้ไส้ขนมรวน จากตัดแป้งพร้อมใช้โดยให้สุกก่อนจะทำให้สมบัติของแป้งหัวมันพื้นบ้านเปลี่ยนไปโดยมีเวลาและอุณหภูมิในการทำให้แป้งสุกต่ำลงและมีความหนืดคงที่สามารถใช้เป็นวัตถุดิบ ในการพัฒนาผลิตอาหารชนิดต่างๆ ได้มากขึ้น

#### 1.5 ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากแป้งหัวมันพื้นบ้าน

จากการพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารในกลุ่มขนมขบเคี้ยว เช่น ข้าวเกรียบ และ ขนมโมจิ โดยการใช้แป้ง



หัวมันม่วงทดแทนแป้งมันสำปะหลังในการทำข้าวเกรียบ พบว่าปริมาณที่เหมาะสมคือ ร้อยละ 10-15 ของแป้งหลัก ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพดี มีกลิ่น สี รสชาติ ที่ดี แต่อย่างไรก็ตามยังอยู่ในระหว่างทดสอบคุณภาพทางประสาทสัมผัส คุณภาพทางกายภาพและเคมี

### 1.6 ผลการถ่ายทอดผลิตภัณฑ์จากแป้งหัวมันพื้นบ้าน

ได้ดำเนินการถ่ายทอดในรูปแบบของการนำตัวอย่างผลิตภัณฑ์แป้งหัวมันทั้ง 5 ชนิด และผลิตภัณฑ์ไปจัดนิทรรศการที่ มทร.ล้านนาตากและ ให้กลุ่มเกษตรกร นักเรียน ที่อำเภอพบพระ และ ศิริราชภู่ จังหวัดตาก โดยการอธิบายวิธีการผลิตแป้งและการใช้ประโยชน์จากแป้งมันพื้นบ้านในผลิตภัณฑ์อาหารชนิดต่างๆ เช่น ข้าวเกรียบ ขนมโมจิแป้งมันกลอยไส้มันม่วง เป็นต้นโดยเกษตรกรให้ความสนใจในการที่รับการอบรมถ่ายทอดความรู้ในปัจุบันประมาณต่อไป

จากผลการดำเนินงานโครงการดังกล่าว สามารถนำไปต่อยอดงานวิจัย จำนวน 5 เรื่อง และบูรณาการด้านการเรียนการสอน จำนวน 2 วิชา และพัฒนาองค์ความรู้ จำนวน 2 เรื่อง

รูปที่ 1 ผลของระยะเวลาการเก็บรักษาที่มีต่อการสูญเสียน้ำหนักของ หัวมันพื้นบ้าน



หัวมันกลอยงอก



หัวมันม่วงงอก



หัวมันสาकुงอก



ไม่งอก



หัวมันกลอย

หัวมันมือเสืองอก

หัวมันแกวลาว



หัวมันม่วง สูญเสียน้ำ



หัวมันสาकुสูญเสียน้ำ



หัวมันมือเสือสูญเสียน้ำ

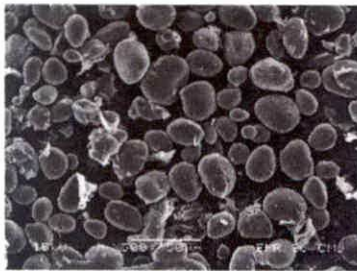


หัวมันแกวลาวมีราและเหี่ยวแห้ง

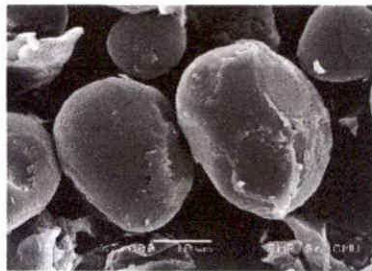
รูปที่ 2 ผลของกรรมวิธีการผลิตแป้งหัวมันพร้อมใช้ที่มีต่อลักษณะประภพของแป้งหัวมันสาकु



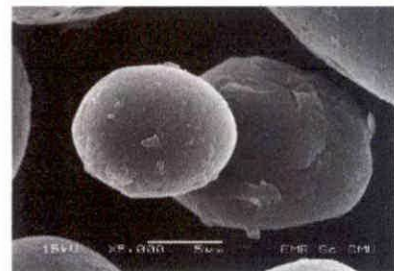
รูปที่ 3 ผลของกรรมวิธีการผลิตแป้งหัวมันสาकुที่มีต่อโครงสร้างทางสัณฐานวิทยาของเม็ดสตาร์ช



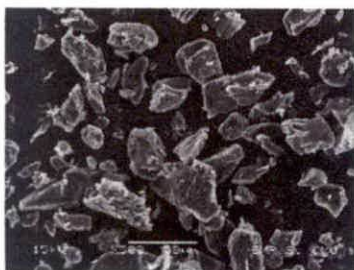
แป้งมันสาकुแช่เกลือกำลังขยาย 500 เท่า



แป้งมันสาकुแช่เกลือกำลังขยาย 2,000 เท่า



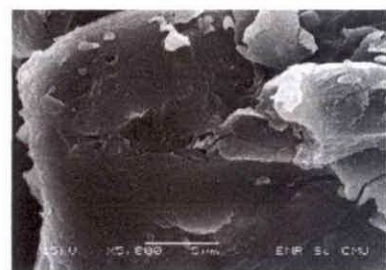
แป้งมันสาकुแช่เกลือกำลังขยาย 5,000 เท่า



แป้งมันสาकुนั้งกำลังขยาย 500 เท่า



แป้งมันสาकुนั้งกำลังขยาย 2,000 เท่า



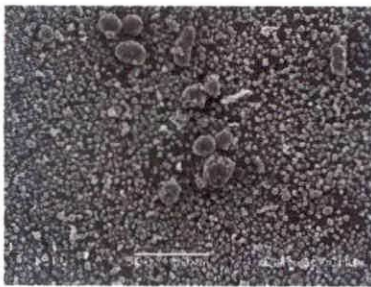
แป้งมันสาकुนั้งกำลังขยาย 5,000 เท่า



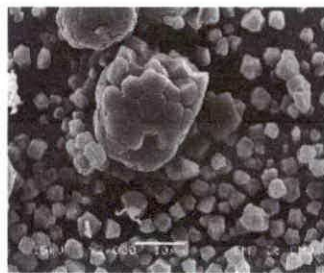
รูปที่ 4 ผลของกรรมวิธีการผลิตแป้งหัวมันพร้อมใช้ที่มีต่อลักษณะประภพของแป้งหัวมันกลอย



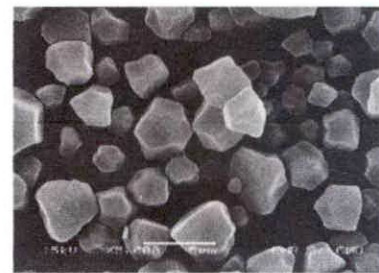
รูปที่ 5 ผลของกรรมวิธีการผลิตแป้งหัวมันกลอยมีต่อโครงสร้างทางสัณฐานวิทยาของเม็ดสตาร์ช



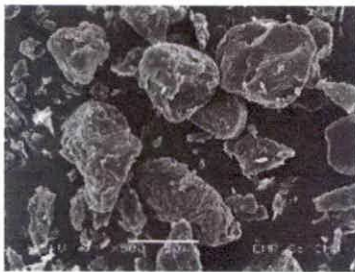
แป้งมันกลอยแช่เกลือที่กำลังขยาย  
500 เท่า



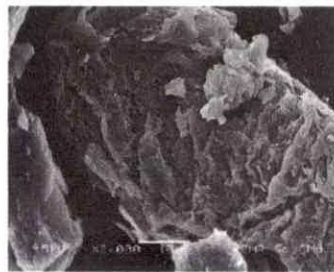
แป้งมันกลอยแช่เกลือที่กำลังขยาย  
2,000 เท่า



แป้งมันกลอยแช่เกลือที่กำลังขยาย  
5,000 เท่า



แป้งมันกลอยนึ่งที่กำลังขยาย  
500เท่า



แป้งมันกลอยนึ่งที่กำลังขยาย  
2,000เท่า

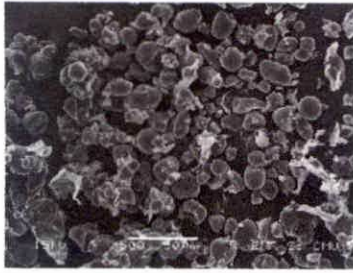


แป้งมันกลอยนึ่งที่กำลังขยาย  
5,000 เท่า

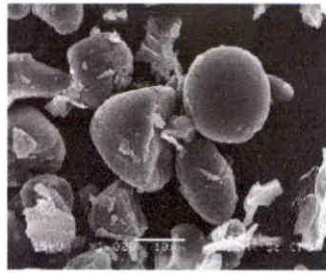
รูปที่ 6 ผลของกรรมวิธีการผลิตแป้งหัวมันพร้อมใช้ที่มีต่อลักษณะประภพของแป้งหัวมันแกววม่วง



รูปที่ 7 ผลของกรรมวิธีการผลิตแป้งหัวมันแกววม่วงที่มีต่อโครงสร้างทางสัณฐานวิทยาของเม็ดสตาร์ช



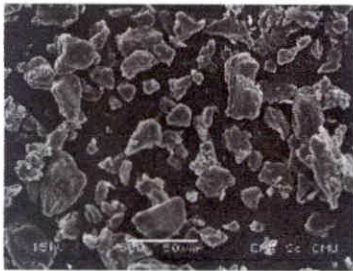
แป้งมันม่วงแช่เกลือกำลังขยาย 500เท่า



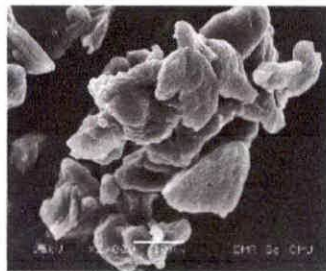
แป้งมันม่วงแช่เกลือกำลังขยาย 2,000 เท่า



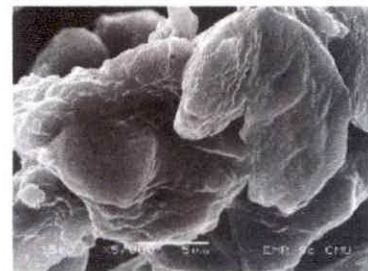
แป้งมันม่วงแช่เกลือกำลังขยาย 5,000 เท่า



แป้งมันม่วงนึ่งกำลังขยาย 500เท่า



แป้งมันม่วงนึ่งกำลังขยาย 2,000 เท่า



แป้งมันม่วงนึ่งกำลังขยาย 5,000 เท่า

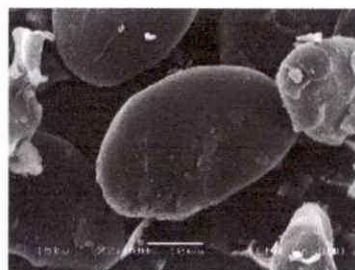
รูปที่ 8 ลักษณะปรากฏของแป้งหัวมันมือเสือ



รูปที่ 9 ผลของกรรมวิธีการผลิตแป้งหัวมันมือเสือที่มีต่อโครงสร้างทางสัณฐานวิทยาของเม็ดสตาร์ช



แป้งมันมือเสือแช่เกลือกำลังขยาย 500เท่า

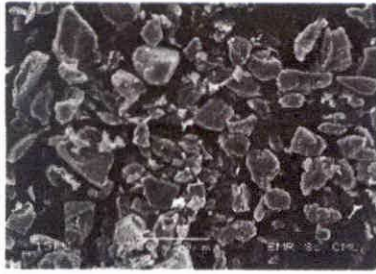


แป้งมันมือเสือแช่เกลือกำลังขยาย 2,000 เท่า

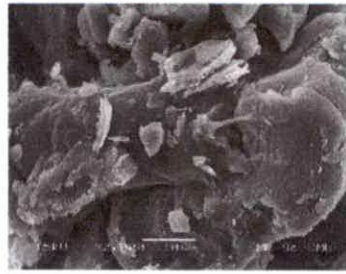


แป้งมันมือเสือแช่เกลือกำลังขยาย 5,000 เท่า

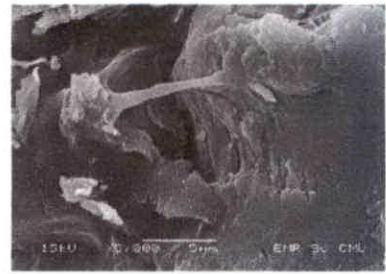




แป้งมันมือเสียนึ่งกำลังขยาย 500 เท่า



แป้งมันมือเสียนึ่งกำลังขยาย 2,000 เท่า

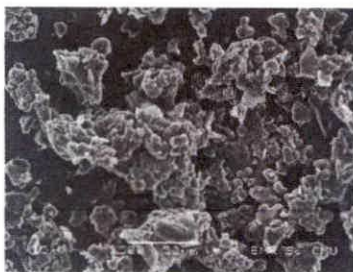


แป้งมันมือเสียนึ่งกำลังขยาย 5,000 เท่า

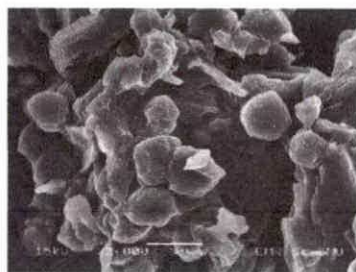
รูปที่ 10 ลักษณะปรากฏของแป้งหัวมันแกวลา



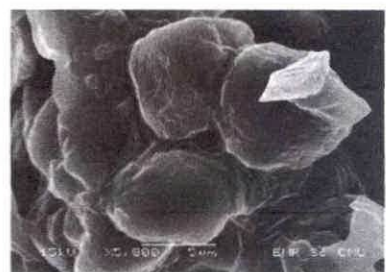
รูปที่ 11 ผลของกรรมวิธีการผลิตแป้งหัวมันแกวลาที่มีต่อโครงสร้างทางสัณฐานวิทยาของเม็ดสตาร์ช



แป้งมันแกวลาแช่เกลือขยาย 500 เท่า



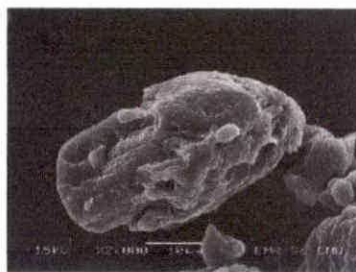
แป้งมันแกวลาแช่เกลือขยาย 2,000 เท่า



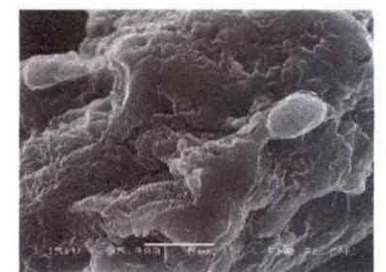
แป้งมันแกวลาแช่เกลือขยาย 5,000 เท่า



แป้งมันแกวลาเนึ่งขยาย 500 เท่า



แป้งมันแกวลาเนึ่งขยาย 2,000 เท่า



แป้งมันแกวลาเนึ่งขยาย 5,000 เท่า

รูปที่ 12 การถ่ายทอดผลิตภัณฑ์จากแปงหัวมันพื้นบ้าน



## โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมน้อยหน้าเครือ

### วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนองงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)
2. เพื่ออนุรักษ์พันธุ์น้อยหน้าเครือ
3. เพื่อศึกษาการเจริญเติบโตน้อยหน้าเครือที่เก็บรวบรวม
4. เพื่อศึกษาหาวิธีการขยายพันธุ์
5. ศึกษาหาวิธีการผสมพันธุ์เพื่อให้ได้ผลผลิตสูง

### ผลการดำเนินงาน

1. ได้อนุรักษ์พันธุ์น้อยหน้าเครือ ไว้ 86 เบอร์ จำนวน 2,040 ต้น
2. ได้แปลงรวบรวมพันธุ์น้อยหน้าเครือเพื่อการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ พื้นที่ 2 ไร่ จำนวน 1 แปลง จำนวน 2,040 ต้น
3. ได้จัดทำทะเบียน สายต้นเพื่อเป็นข้อมูล พันธุกรรมน้อยหน้าเครือ
4. น้อยหน้าเครือ มีการเจริญเติบโตค่อนข้างช้า ทั้งนี้ เนื่องจาก ต้นกล้าอยู่ในถุขนาน ราก คดงอ และมีโรค เช่น โรคใบจุด ที่ทำให้การเจริญเติบโตช้าลง

ภาพที่ 1 ลักษณะ ใบ ดอก ผล และเมล็ด น้อยหน้าเครือ ชนิด *Kadsura coccinea*



ภาพที่ 2 ลักษณะ ใบ ดอก ผล และเมล็ด น้อยหน้าเครือ ชนิด *Kadsura heteroclita*







ภาพที่ 3 ต้นกล้าพันธุ์กรรมน้อยหน้าเครื่องที่อนุรักษ์ไว้







ภาพที่ 4 แปลงนุรักษ์น้อยหน้าเครือ



ภาพที่ 5 น้อยหน้าเครือที่ทำการศึกษาลักษณะประจำพันธุ์



หลังการย้ายปลูกลง เก็บข้อมูลการเจริญเติบโตของน้อยหน้าเครือ ซึ่งพบว่า น้อยหน้าเครือ มีการเจริญเติบโตที่ช้ามาก และพบมีโรคใบจุด ในภาพแสดงการเจริญเติบโตของน้อยหน้าเครือ ที่อายุได้ 2 เดือน หลังย้ายปลูกลง







## โครงการสำรวจและศึกษาสารโกลนเกล็ดซ์เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพจาก มะกิงพื้นเมือง (H0dgs0nia heter0clite (R0xb)) จังหวัดลำปาง

### วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนองงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)
2. เพื่อสำรวจแหล่งปลูกต้นมะกิงที่มีต่อลักษณะทางกายภาพและเคมีของผลและเนื้อในเมล็ดมะกิงและติดตามความยั่งยืนของการปลูกขยายพันธุ์มะกิงในป่าชุมชน
3. ผลของแหล่งปลูกและวิธีการขยายพันธุ์ที่มีต่อสารโกลนเกล็ดซ์ในเนื้อเมล็ดมะกิง
4. การพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพและการทดสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์จากมะกิงในระหว่างการเก็บรักษา

### ผลการดำเนินงาน

1. ได้ข้อมูลแหล่งปลูกต้นมะกิงในพื้นที่ป่าชุมชนในเขตจังหวัดเชียงใหม่ (3 ต้น) ลำปาง (5 ต้น) พะเยา (6 ต้น) และ น่าน (2 ต้น)
2. ได้ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับวิธีการปลูกการเจริญและการใช้ประโยชน์จากพืชมะกิง
3. ได้ส่วนของยอดเก๋ออ่อนมะกิง เพื่อใช้ในการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ จำนวน (6 ต้นๆละ 2 ยอด)
4. ได้ผลและ เมล็ดมะกิง มาศึกษาคุณภาพทางกายภาพและเคมีระหว่างการเก็บรักษา
5. ได้สูตรส่วนผสมผลิตภัณฑ์อาหารจากเนื้อในเมล็ดมะกิงพร้อมฉลากและบรรจุภัณฑ์
6. ได้สูตรส่วนผสมผลิตภัณฑ์บำรุงผิวจากน้ำมันเนื้อในเมล็ดมะกิงพร้อมฉลากและบรรจุภัณฑ์
7. ได้หนังสือ เรื่อง มะกิงไม้เถา มากประโยชน์จากยอดดอย เล่ม 2

จากผลการดำเนินงานตามโครงการนี้ในระยะเวลา 2 ปี ได้ข้อมูลองค์ความรู้จากพืชมะกิงที่มีประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้หรือ ศึกษาต่อยอดเพิ่มเติมได้ดังนี้

1. ผลการสำรวจแหล่งปลูกมะกิงในเขต จังหวัดเชียงใหม่พบที่ป่าชุมชน ใน หมู่บ้าน แม่เลย หมู่ที่ 1 ตำบล สะเมิงเหนือ อำเภอสะเมิง โดยมีต้นมะกิงเจริญเติบโตในป่าเหมี้ยง ที่มีต้นไม้ใหญ่ เช่น จามจุรี ต้นมะม่วง โดยไม้เถา มะกิงจะเกาะเกี่ยวตามกิ่งก้านของต้นไม้ใหญ่ ออกใบ ดอก ติดผล และร่วงลงพื้นดิน ในช่วงเดือน มีนาคม - เมษายน ส่วนในจังหวัดเชียงราย และลำพูนจากการติดต่อเกษตรกรในชุมชนบอกว่าไม่พบในป่าชุมชน ส่วนผลการติดตามการเจริญของของต้นมะกิงในจังหวัดลำปาง และพะเยาในปี 2563 พบว่าติดดอก ออกผลทั้งในป่าชุมชนโดยเกาะเกี่ยวขึ้นกับต้นจามจุรี ส่วนเมล็ดมะกิงที่เกษตรกรปลูกในบริเวณบ้าน โดยเจริญ เกาะเกี่ยวขึ้นร่วมกับต้นจำปี ต้นมะม่วง ต้นขนุน และต้นส้มโอ แต่ต้นมะกิงที่พบในจังหวัดน่านในปี 2562 เก็บผลผลิตได้จำนวนมาก แต่ในปี 2563 ทีมนักวิจัยไปติดตามต้นเดิมที่เก็บผลผลิตในปีที่แล้ว พบว่า ไม่ติดผลซึ่งเกษตรกรสันนิษฐานว่ามีสาเหตุมาจากสภาพอากาศในกลางปีในช่วงมะกิงออกดอกมีฝนตกน้อยและค่อนข้าง ร้อนจึงส่งผลให้ดอกเหี่ยวไม่ติดผล นอกจากนี้เกษตรกรในอำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก พบ ว่ามีการเจริญของ ต้นมะกิง ที่บริเวณป่าชุมชนริมถนน เมื่อ 2 ปีที่แล้ว แต่ปีนี้ไม่พบเนื่องจากต้นไม้ใหญ่ถูกตัดเพื่อทำถนนหลวง

แต่ยังคงพบต้นมะกิงในป่าลึก เขตอำเภอแม่ระมาด พบพระ และ แม่สอด จังหวัดตาก ซึ่งลักษณะการเจริญเติบโตของมะกิงในป่าชุมชนและในบริเวณบ้านในเขต อำเภอเมือง และ อำเภอแจ้ซ็อน จังหวัดลำปาง และบริเวณสวนผลไม้และป่าชุมชน ในเขตบ้านห้วยเหยียน อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

2. การเก็บตัวอย่างส่วนต่างๆ ของมะกิง เช่น ยอดอ่อนลำต้น สำหรับการศึกษาการขยายพันธุ์ ด้วยเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ สำหรับผลแก่ และ เมล็ดในของมะกิงใช้เป็นวัตถุดิบในการศึกษาสาร์โคชนะเกสซ์ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ที่มีวิจัยลงพื้นที่เก็บตัวอย่างทั้งแบบเถาอ่อนที่เจริญขึ้นเกาะเกี่ยวขึ้นตามกิ่งไม้ใหญ่และมีใบแบบ 5 แฉก (ดอกตัวผู้) และ ใบ 3 แฉก (ดอกตัวเมีย) ดอกตัวผู้และตัวเมียจะบานพร้อมกันในเวลากลางคืน เกษตรกรคาดว่าจะผสมเกสรในเวลาเข้าก่อนเวลา 07.00 น. หลังจากนั้น ดอกจะเหี่ยวแห้ง ในช่วงเวลา 09.00 น. เหลือปุ่มเล็กๆที่จะเจริญเป็นผลมะกิง ส่วนของเถาที่แตกยอดเจริญไหลไปตามพื้นดิน เพื่อไปหาเกาะกับต้นไม้ใหญ่ที่ห่างจากต้นไม้เดิมประมาณ 1 เมตร

3. การพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารจากเนื้อในเมล็ดมะกิง โดยนำเมล็ดมะกิงมาผ่านกรรมวิธีการอบในเตาอบลมร้อนที่อุณหภูมิ 60°C นาน 3 ชั่วโมง พลิกกลับทุก 30 นาที แล้วตรวจสอบ สีเหลืองอ่อน มีกลิ่นหอมคล้ายกลิ่นถั่วอบ เนื้อสัมผัสกรอบร่วน พักให้เย็นและใส่ถุงบรรจุ แล้วนำมาพัฒนาผลิตอาหารในกลุ่มขนมขบเคี้ยว

4. ทำการพัฒนาบรรจุภัณฑ์จากกระดาษเยื่อกล้วยผสมเนื้อในผลมะกิงสุกที่สื่อถึงอัตตลักษณ์ของพืชมะกิงไม้เถามากประโยชน์จากยอดดอย

5. การสกัดน้ำมันมะกิงและพัฒนาผลิตภัณฑ์เวชสำอางจากน้ำมันมะกิงและบรรจุภัณฑ์ ศึกษาสถานะที่เหมาะสมในการสกัดน้ำมันเมล็ดมะกิงแบบสกัดเย็นโดยศึกษาปัจจัยด้านความชื้นของเมล็ดมะกิง และระดับอุณหภูมิของเครื่องสกัด ทำการเตรียมเมล็ดมะกิงที่เอาเยื่อในออกและหั่นเป็นชิ้นขนาด 1x1 เซนติเมตร จำนวน 100 กรัม มาอบในตู้อบลมร้อนที่อุณหภูมิ 60 องศาเซลเซียส นาน 4 ชั่วโมงแล้วนำมาตรวจสอบปริมาณความชื้นด้วยเครื่องวัดความชื้นแบบอินฟราเรด แล้วนำมาสกัดน้ำมันด้วยเครื่องสกัดน้ำมันแบบเกลียวหมุนโดยการตั้งอุณหภูมิความร้อนของหัวอัดที่ระดับ 50 ถึง 600psi ทำการสกัดน้ำมันโดยการใส่เมล็ดมะกิงลงไปช่องรับตัวอย่างผ่านไปยังสกรูบีบอัดน้ำมันออกตามรูเกลียวหมุนและแยกกากออก จนหมดแล้วนำน้ำมันที่ได้พักให้ตกตะกอนนาน 5 วัน เพื่อแยกส่วนน้ำมันใสออกไปวิเคราะห์ชนิดของกรดไขมัน และวิตามินอี ชนิดต่างๆ ที่มีฤทธิ์การต้านอนุมูลอิสระ

หนังสือ เรื่อง มะกั้งไม้เถามากประโยชน์จากยอดดอย เผยแพร่ในเว็บไซต์ แก้วปัญญาดอทคอม มทร.ล้านนา



รูปที่ 1 รูปแบบการจัดส่งเมล็ดในมะกั้ง ลักษณะรูปร่างเมล็ด และเนื้อใน เมล็ดมะกั้ง จากจังหวัดเชียงใหม่



ลักษณะการส่งเมล็ดมะกั้งมาจาก เชียงใหม่



ลักษณะของเมล็ดมะกั้งจากเชียงใหม่



เนื้อในเมล็ดมะกั้งจากเชียงใหม่

รูปที่ 2 ลักษณะของเปลือกหุ้มเนื้อในเมล็ดและเนื้อในเมล็ดมะกั้งจากจังหวัดเชียงใหม่ปีที่ 1



รูปที่ 3 ลักษณะต้นมะกั้งที่ปลูกในบริเวณบ้านของเกษตรกรในเขตบ้านสบสี่ ตำบลแจ้ซ้อนอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง





รูปที่ 4 ลักษณะต้นมะกั้งที่ปลูกในบริเวณบ้านพรรณนิ ตำบลพิชัยอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง



รูปที่ 5 ลักษณะต้นมะกั้งที่ปลูกในบริเวณสวนของเกษตรกรในเขตตำบลบ้านใหม่



รูปที่ 6 กรรมวิธีการเตรียมเนื้อในเมล็ดมะกั้งการอบในเตาอบลมร้อน



รูปที่ 7 พัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารในกลุ่มขนมขบเคี้ยวจากเนื้อในเมล็ดมะกั้ง



ช็อกโกแลตจากเนื้อมะกั้ง

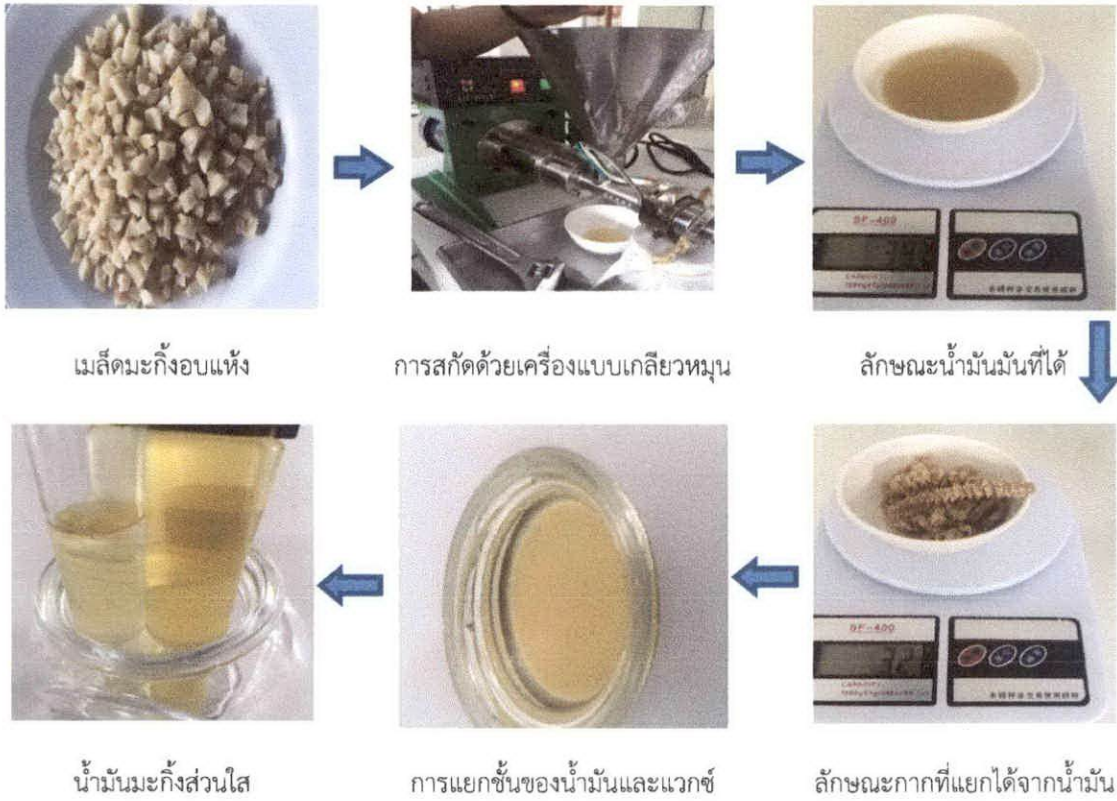


มาการองจากเนื้อมะกั้ง



สแน็คบาร์มะกั้ง

รูปที่ 8 กรรมวิธีการสกัดน้ำมันจากเนื้อในเมล็ดมะกั้ง



รูปที่ 9 น้ำมันจากเนื้อในเมล็ดมะกั้ง



รูปที่ 10 ผลิตภัณฑ์จากน้ำมันมะกั้ง

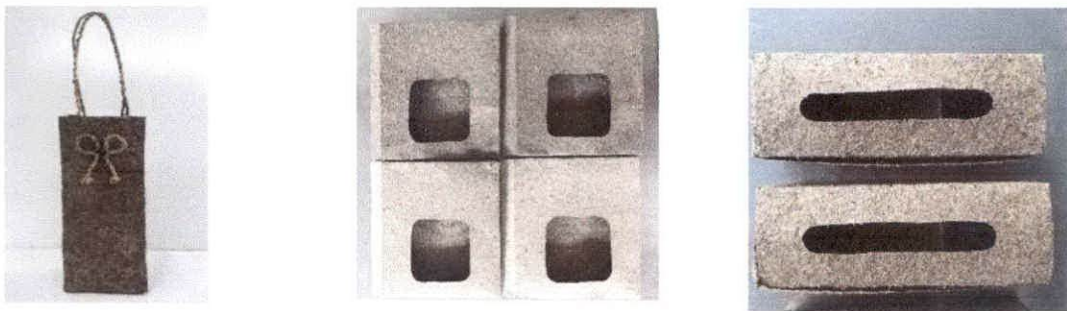




รูปที่ 11 การพัฒนาบรรจุภัณฑ์จากกระดาษเยือกกล้วยผสมเนื้อในผลมะกั้งสุกที่สื่อถึงอัตตลักษณ์ของพีชมะกั้ง



รูปที่ 12 ขั้นตอนการผลิตกระดาษธรรมชาติจากเยื่อเนื้อในผลมะกั้งผสมเยื่อต้นกล้วยและบรรจุภัณฑ์



รูปที่ 13 ลักษณะการเสื่อมเสียของเนื้อในเมล็ดมะกั้งหลังการเก็บรักษานาน 1 ปี



## โครงการศูนย์เรียนรู้ผักเชียงดา

### วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนองงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)
2. เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมพันธุกรรมผักเชียงดาของภาคเหนือตอนบน จำนวน 220 สายต้น
3. เพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุกรรมผักเชียงดาสายต้นจากจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 28 สายต้น
4. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องผักเชียงดาครบวงจรตั้งแต่ปลูกจนถึงแปรรูป
5. เพื่อสร้างศูนย์เรียนรู้ผักเชียงดาและรักษาพันธุกรรมที่เก็บรวบรวมจากภาคเหนือ และเผยแพร่แก่เกษตรกรเครือข่าย

### ผลการดำเนินงาน

#### การดำเนินการจัดโครงการ (D)

- 1) ปรับปรุงพื้นที่ สร้างผังในส่วนแปลงผักเชียงดา
- 2) อนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุกรรมผักเชียงดาของภาคเหนือ จาก 8 จังหวัด จำนวน 180 สายต้น รวบรวมข้อมูลรวบรวมและเรียบเรียงองค์ความรู้ครบวงจรเกี่ยวกับผักเชียงดา
  - ขยายพันธุ์เชียงดา ต้นพันธุ์ผักเชียงดาจากพันธุกรรมผักเชียงดาของภาคเหนือ จำนวน 180 สายต้น จาก 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ 26 สายต้น จังหวัดพะเยา 26 สายต้น จังหวัดแม่ฮ่องสอน 20 สายต้น จังหวัดลำปาง 20 สายต้น จังหวัดแพร่ 12 สายต้น จังหวัดลำพูน 18 สายต้น จังหวัดน่าน 33 สายต้น และจังหวัดเชียงราย 25 สายต้น ๆ ละ 10 ต้น รวมเป็น 1,800 ต้น
  - แปลงปลูกผักเชียงดา จำนวน 180 สายต้น จาก 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ 26 สายต้น จังหวัดพะเยา 26 สายต้น จังหวัดแม่ฮ่องสอน 20 สายต้น จังหวัดลำปาง 20 สายต้น จังหวัดแพร่ 12 สายต้น จังหวัดลำพูน 18 สายต้น จังหวัดน่าน 33 สายต้น และจังหวัดเชียงราย 25 สายต้น ๆ ละ 10 ต้น รวมเป็น 1,800 ต้น



ภาพที่ 1 การขยายพันธุ์เชียงดาจำนวน 180 สายต้น จาก 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน





ภาพที่ 2 กิ่งพันธุ์ผักเชียงดา จำนวน 180 สายต้น จาก 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน



ภาพที่ 3 แปลงปลูกผักเชียงดา จำนวน 180 สายต้น จาก 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

### ข้อมูลด้านสัณฐานวิทยาของผักเชียงดาที่รวบรวมไว้

1) สายต้นผักเชียงดาจากจังหวัดเชียงใหม่ที่ปลูกรักษาพันธุ์ไว้ที่แปลงรวบรวมพันธุ์ ที่ สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จังหวัดลำปาง ปัจจุบันสายต้นเชียงใหม่มี 26 สายต้นประจำปี 2563 ได้แก่ CM008 CM009 CM010 CM014 CM016 CM017 CM020 CM022 CM025 CM028 CM031 CM 033 CM034 CM036 CM039 CM045 CM048 CM050 CM058 CM059 CM060 CM061 CM064 CM068 CM070 และ CM072 ใบผักเชียงดาเป็นใบเดี่ยว จากตารางที่ 1 2 และ 3 พบว่า สายต้น CM016 CM017 CM020 มีพื้นที่ใบมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 17.63 10.65 10.10 ตารางเซนติเมตร ตามลำดับ ใบมีสีเขียวเข้ม สายต้น CM060 CM039 CM016 มีค่าความเขียวใบมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 47.97, 47.80, 47.37 SPAD-unit ตามลำดับ ผักเชียงดาสายต้น CM009 CM010 CM014 CM017 CM020 CM022 CM025 CM028 CM033 CM034 CM045 CM048 CM050 CM058

CM059 CM060 CM061 CM064 CM070 และ CM072 มีรูปร่างใบเป็นรูปไข่ (ovate) โดยแผ่นใบคล้าย ไข่ มีส่วนกว้างที่สุดของแผ่นใบก่อนมาทางฐานใบแล้วค่อย ๆ เรียวไปทางปลายใบ สายต้น CM016 CM036 CM039 M068 รูปร่างเป็นรูปรี (elliptic) แผ่นใบมีความกว้างมากที่สุดตรงกลางแผ่น แล้วค่อย ๆ เรียวไปทาง ปลายและฐานใบ สายต้น CM031 มีรูปร่างเป็นรูปไข่กลับ (obovate) ใบมีรูปร่างคล้ายไข่กลับ ฐานใบเรียวเล็ก กว่าปลายใบ รูปร่างปลายใบ สายต้น CM009 CM 010 CM028 CM050 CM058 CM060 CM061 มี รูปร่างปลายใบยาวคล้ายหาง (caudate) ปลายใบสอบเข้าหากัน แล้วยื่นออกไปคล้ายหาง สายต้น CM014 CM016 CM020 CM022 CM025 CM033 CM034 CM036 CM039 CM045 CM048. CM059 CM064 CM068 CM072 มีรูปร่างปลายเรียวแหลม (acuminate) ปลายแหลม แต่คอดเว้าเล็กน้อย สายต้น CM017 CM031 CM070 มีรูปร่างปลายเป็นติ่งหนาม (mucronate) ปลายใบเป็นติ่งสั้น เกิดจากเส้นกลางใบ ยื่นออกไป ขอบใบ ผักเชียงดาทุกสายต้นมีขอบใบเรียบ (entire) ขอบใบเรียบเป็นเส้นเดียวกันตลอด รูปร่าง ฐานใบ ผักเชียงดาทุกสายต้นมีรูปร่างฐานใบเป็นแบบป้าน มน (obtuse) ลำต้นผักเชียงดาเป็นไม้เนื้ออ่อน (herbaceous stem) ลำต้นอ่อนมีสีเขียว และเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลอ่อนเมื่อต้นมีอายุมากกว่า 1 ปี ลักษณะ เปลือกไม้ไม่เรียบ สายต้น CM009 CM 036 CM010 มีค่าเฉลี่ยศูนย์กลางลำต้นมากที่สุด 29.36 24.90 24.84 มิลลิเมตร ตามลำดับ

2) สายต้นผักเชียงดาจากจังหวัดพะเยา ปลูกรักษาพันธุ์ไว้ที่แปลงรวบรวมพันธุ์ ที่ สถาบันวิจัยเทคโนโลยี เกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จังหวัดลำปาง ปัจจุบันสายต้นจากจังหวัดพะเยามี 26 สาย ต้น ได้แก่ PY001 PY002 PY003 PY004 PY010 PY017 PY019 PY021 PY022 PY024 PY025 PY026 PY029 PY030 PY032 PY035 PY036 PY037 PY038 PY042 PY043 PY046 PY048 PY049 PY050 และ PY051 ใบผักเชียงดาเป็นใบเดี่ยว จากตารางที่ 4 5 และ 6 พบว่า สายต้น PY037 PY021 PY049 มีพื้นที่ใบมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 8.98 8.85 8.15 ตารางเซนติเมตร ตามลำดับ ใบมีสีเขียว เข้ม สายต้น PY004 PY010 PY043 มีค่าความเขียวใบมากที่สุด 52.90 51.47 48.20 SPAD-unit ตามลำดับ ผักเชียงดาสายต้น PY001 PY002 PY003 PY004 PY010 PY017 PY019 PY022 PY029 PY030 PY032 PY035 PY036 PY037 PY038 PY042 PY043 PY046 PY048 PY049 PY050 และ PY051 มีรูปร่างใบเป็นรูปไข่ (ovate) โดยแผ่นใบคล้ายไข่ มีส่วนกว้างที่สุดของแผ่นใบก่อนมาทางฐานใบ แล้วค่อย ๆ เรียวไปทางปลายใบ สายต้น PY 021 มีรูปร่างเป็นรูปหัวใจ (cordate; heart-shaped) ใบมี รูปร่างคล้ายหัวใจ สายต้น PY010 PY017 PY021 PY022 PY024 PY025 PY026 PY029 PY032 PY035 PY037 PY038 PY043 PY046 PY049 และ PY051 มีรูปร่างปลายใบยาวคล้ายหาง (caudate) ปลายใบสอบเข้าหากัน แล้วยื่นออกไปคล้ายหาง สายต้น PY001 PY002 PY004 PY019 PY024 PY025 PY026 PY030 PY036 PY042 PY048 PY050 มีรูปร่างปลายเรียวแหลม (acuminate) ปลายแหลม แต่ คอดเว้าเล็กน้อย ขอบใบสายต้น PY003 มีรูปร่างปลายเป็นติ่งหนาม (mucronate) ปลายใบเป็นติ่งสั้น เกิด จากเส้นกลางใบยื่นออกไป ผักเชียงดาทุกสายต้นมีขอบใบเรียบ (entire) ขอบใบเรียบเป็นเส้นเดียวกันตลอด รูปร่างฐานใบ ผักเชียงดาทุกสายต้นมีรูปร่างฐานใบเป็นแบบป้านมน (obtuse) ลำต้นผักเชียงดามีลักษณะ เปลือกไม้ไม่เรียบ สายต้น PY042 PY048 PY036 มีค่าเฉลี่ยศูนย์กลางลำต้นมากที่สุด 22.69 20.69

20.59 มิลลิเมตร ตามลำดับ

3) สายต้นผักเชียงดาจากจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปุ๋ยรักษาพันธุ์ไว้ที่แปลงรวบรวมพันธุ์ ที่ สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จังหวัดลำปาง ปัจจุบันสายต้นจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนมี 20 สายต้น ได้แก่ MH001 MH002 MH003 MH005 MH006 MH007 MH009 MH011 MH013 MH014 MH017 MH018 MH020 MH021 MH022 MH026 MH028 MH029 MH030 และ MH031 ใบผักเชียงดา เป็นใบเดี่ยว จากตารางที่ 7 8 และ 9 พบว่า สายต้น MH026 MH005 MH031 มีพื้นที่ใบมากที่สุด 9.03 8.95 8.87 เซนติเมตร ตามลำดับ ใบมีสีเขียวเข้ม สายต้น MH003 MH006 MH020 มีค่าความเขียวใบมากที่สุด 49.20 46.83 45.53 SPAD unit ผักเชียงดาสายต้น MH001 MH002 MH003 MH005 MH006 MH007 MH009 MH011 MH013 MH014 MH017 MH018 MH021 MH026 MH028 MH029 MH030 และ MH031 มีรูปร่างใบเป็นรูปไข่ (ovate) โดยแผ่นใบคล้ายไข่ มีส่วนกว้างที่สุดของแผ่นใบก่อนมาทางฐานใบแล้วค่อย ๆ เรียวไปทางปลายใบ สายต้น MH022 มีรูปร่างเป็นรูปรี (elliptic) แผ่นใบมีความกว้างมากที่สุดตรงกลางแผ่น แล้วค่อย ๆ เรียวไปทางปลายและฐานใบ สายต้น MH020 มีรูปร่างเป็นรูปหัวใจ (cordate ; heart-shaped) ใบมีรูปร่างคล้ายหัวใจ สายต้น MH006 MH018 MH021 MH029 และ MH030 มีรูปร่างปลายใบยาวคล้ายหาง (caudate) ปลายใบสอบเข้าหากัน แล้วยื่นออกไปคล้ายหาง สายต้น MH001 MH002 MH003 MH007 MH009 MH011 MH013 MH014 MH017 MH020 MH022 MH026 MH028 และ MH031 มีรูปร่างปลายเรียวแหลม (acuminate) ปลายแหลม แต่คอดเว้าเล็กน้อย ขอบใบ สายต้น MH005 มีรูปร่างปลายเป็นติ่งหนาม (mucronate) ปลายใบเป็นติ่งสั้น เกิดจากเส้นกลางใบยื่นออกไป ผักเชียงดาทุกสายต้นมีขอบใบเรียบ (entire) ขอบใบเรียบเป็นเส้นเดียวกันตลอด รูปร่างฐานใบ ผักเชียงดาทุกสายต้นมีรูปร่างฐานใบเป็นแบบป้าน มน (obtuse) ลำต้นผักเชียงดา มีลักษณะเปลือกไม้ไม่เรียบ สายต้น MH017 MH029 MH026 มีค่าเฉลี่ยศูนย์กลางลำต้นมากที่สุด 23.07, 21.24, 20.12 มิลลิเมตร ตามลำดับ

4) สายต้นผักเชียงดาจากจังหวัดลำปาง ปุ๋ยรักษาพันธุ์ไว้ที่แปลงรวบรวมพันธุ์ ที่ สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จังหวัดลำปาง ปัจจุบันสายต้นจากจังหวัดลำปางมี 20 สายต้น ได้แก่ LP002 LP003 LP004 LP006 LP007 LP008 LP011 LP012 LP020 LP026 LP028 LP029 LP033 LP036 LP038 LP039 LP041 LP047 LP048 และ LP050 ใบผักเชียงดา เป็นใบเดี่ยว จากตารางที่ 10 11 และ 12 พบว่า สายต้น LP020 LP003 LP006 มีพื้นที่ใบมากที่สุด 8.12 8.10 7.77 ตารางเซนติเมตร ตามลำดับ ใบมีสีเขียวเข้ม สายต้น LP012 LP008 LP003 มีค่าความเขียวใบมากที่สุด 47.60 45.83 45.53 SPAD unit ตามลำดับ ผักเชียงดาสายต้น LP002 LP003 LP004 LP006 LP007 LP008 LP011 LP012 LP020 LP026 LP028 LP029 LP033 LP036 LP038 LP039 LP041 LP048 และ LP050 มีรูปร่างใบเป็นรูปไข่ (ovate) โดยแผ่นใบคล้ายไข่ มีส่วนกว้างที่สุดของแผ่นใบก่อนมาทางฐานใบแล้วค่อย ๆ เรียวไปทางปลายใบ สายต้น LP047 มีรูปร่างใบเป็นใบหอก (lanceolate) ใบรูปคล้ายใบหอก ความยาวเป็นสามเท่าของความกว้าง สายต้น LP002 LP006 LP007 LP011 LP012 LP028 LP029 LP033 LP036 LP038 LP039 LP041 LP048 และ LP050 มีรูปร่างปลายใบยาวคล้ายหาง



(caudate) ปลายใบสอบเข้าหากัน แล้วยื่นออกไปคล้ายหาง สายต้น LP003 LP004 LP008 LP020 LP026 LP038 LP039 และ LP047 มีรูปร่างปลายเรียวแหลม (acuminate) ปลายแหลม แต่คอดเว้าเล็กน้อย ขอบใบ ผักเชียงดาทุกสายต้นมีขอบใบเรียบ (entire) ขอบใบเรียบเป็นเส้นเดียวกันตลอด รูปร่างฐานใบ ผักเชียงดาทุกสายต้นมีรูปร่างฐานใบเป็นแบบป้าน มน (obtus) ลำต้นผักเชียงดามีลักษณะเปลือกไม้ไม่เรียบ สายต้น LP021 LP003 LP029 มีค่าเฉลี่ยศูนย์กลางลำต้นมากที่สุด 23.00 21.64 21.08 มิลลิเมตร ตามลำดับ

5) สายต้นผักเชียงดาจากจังหวัดแพร่ ปลูกรักษาพันธุ์ไว้ที่แปลงรวบรวมพันธุ์ ที่ สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จังหวัดลำปาง ปัจจุบันสายต้นจากจังหวัดแพร่มี 12 สายต้น ได้แก่ PR009 PR011 PR012 PR013 PR018 PR024 PR025 PR028 PR030 PR042 PR047 และ PR055 ใบผักเชียงดา เป็นใบเดี่ยว จากตารางที่ 13 14 และ 15 พบว่า สายต้น PR012 PR030 PR055 มีพื้นที่ใบมากที่สุด 10.85 9.38 8.83 เซนติเมตร ตามลำดับ ใบมีสีเขียวเข้ม สายต้น PR047 PR009 PR028 มีค่าความเขียวใบมากที่สุด 49.20 43.20 42.93 SPAD unit ตามลำดับ ผักเชียงดาสายต้น PR009 PR011 PR012 PR013 PR018 PR024 PR025 PR028 PR030 PR042 PR047 และ PR055 มีรูปร่างใบเป็นรูปไข่ (ovate) โดยแผ่นใบคล้ายไข่ มีส่วนกว้างที่สุดของแผ่นใบก่อนมาทางฐานใบแล้วค่อย ๆ เรียวไปทางปลายใบ สายต้น PR042 มีรูปร่างเป็นรูปรี (elliptic) แผ่นใบมีความกว้างมากที่สุดตรงกลางแผ่น แล้วค่อย ๆ เรียวไปทางปลายและฐานใบ สายต้น PR011 PR012 PR013 PR018 PR024 PR030 และ PR055 มีรูปร่างปลายใบยาวคล้ายหาง (caudate) ปลายใบสอบเข้าหากัน แล้วยื่นออกไปคล้ายหาง สายต้น PR009 PR025 PR028 PR042 PR047 มีรูปร่างปลายเรียวแหลม (acuminate) ปลายแหลม แต่คอดเว้าเล็กน้อย ขอบใบ ผักเชียงดาทุกสายต้นมีขอบใบเรียบ (entire) ขอบใบเรียบเป็นเส้นเดียวกันตลอด รูปร่างฐานใบ ผักเชียงดาทุกสายต้นมีรูปร่างฐานใบเป็นแบบป้าน มน (obtus) ลำต้นผักเชียงดามีลักษณะเปลือกไม้ไม่เรียบ สายต้น PR042 PR009 PR012 มีค่าเฉลี่ยศูนย์กลางลำต้นมากที่สุด 20.17 19.24 18.07 มิลลิเมตร ตามลำดับ

6) สายต้นผักเชียงดาจากจังหวัดลำพูน ปลูกรักษาพันธุ์ไว้ที่แปลงรวบรวมพันธุ์ ที่ สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จังหวัดลำปาง ปัจจุบันสายต้นจากจังหวัดลำพูนมี 18 สายต้น ได้แก่ LN003 LN009 LN010 LN013 LN018 LN023 LN025 LN026 LN027 LN037 LN038 LN039 LN040 LN041 LN044 LN049 LN050 และ LN051 ใบผักเชียงดาเป็นใบเดี่ยว จากตารางที่ 16 17 และ 18 พบว่า สายต้น LN026 LN040 LN049 มีพื้นที่ใบมากที่สุด 8.35 8.30 8.13 เซนติเมตร ตามลำดับ ใบมีสีเขียวเข้ม สายต้น LN039 LN037 LN049 มีค่าความเขียวใบมากที่สุด 40.17 39.73 39.73 SPAD unit ตามลำดับ ผักเชียงดาสายต้น LN003 LN010 LN013 LN018 LN023 LN025 LN026 LN027 LN037 LN039 LN040 LN041 LN044 LN049 LN050 และ LN051 มีรูปร่างใบเป็นรูปไข่ (ovate) โดยแผ่นใบคล้ายไข่ มีส่วนกว้างที่สุดของแผ่นใบก่อนมาทางฐานใบแล้วค่อย ๆ เรียวไปทางปลายใบ สายต้น LN009 LN038 มีรูปร่างเป็นรูปรี (elliptic) แผ่นใบมีความกว้างมากที่สุดตรงกลางแผ่น แล้วค่อย ๆ เรียวไปทางปลายและฐานใบ สายต้น LN018 LN026 LN037 LN040 LN049 และ LN 051 มีรูปร่างปลายใบยาวคล้ายหาง (caudate) ปลายใบสอบเข้าหากัน แล้วยื่นออกไปคล้ายหาง สายต้น LN003 LN010

LN013 LN023 LN025 LN027 LN038 LN039 LN041 LN044 และ LN050 มีรูปร่างปลายเรียวแหลม (acuminate) ปลายแหลม แต่คอดเว้าเล็กน้อย ขอบใบ สายต้น LN009 มีรูปร่างปลายเป็นติ่งหนาม (mucronate) ปลายใบเป็นติ่งสั้น เกิดจากเส้นกลางใบยื่นออกไป ผักเชียงดาทุกสายต้นมีขอบใบเรียบ (entire) ขอบใบเรียบเป็นเส้นเดียวกันตลอด รูปร่างฐานใบ ผักเชียงดาทุกสายต้นมีรูปร่างฐานใบเป็นแบบป้านมน (obtuse) ลำต้นผักเชียงดามีลักษณะเปลือกไม้ไม่เรียบ สายต้น LN023 LN013 LN003 มีค่าเฉลี่ยศูนย์กลางลำต้นมากที่สุด 22.97 20.13 20.86 มิลลิเมตร ตามลำดับ

7) สายต้นผักเชียงดาจากจังหวัดน่าน ปลูกรักษาพันธุ์ไว้ที่แปลงรวบรวมพันธุ์ ที่ สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จังหวัดลำปาง ปัจจุบันสายต้นจากจังหวัดน่านมี 33 สายต้น ได้แก่ N002 N003 N005 N006 N007 N008 N010 N011 N012 N013 N015 N016 N018 N019 N020 N025 N026 N027 N028 N029 N030 N031 N032 N035 N036 N037 N038 N044 N045 N047 N049 N053 และ N054 ใบผักเชียงดา เป็นใบเดี่ยว จากตารางที่ 16 17 และ 18 พบว่า สายต้น N012 N011 N013 มีพื้นที่ใบมากที่สุด 9.25 9.12 9.03 เซนติเมตร ตามลำดับ ใบมีสีเขียวเข้ม สายต้น N003 N013 N016 มีค่าความเขียวใบมากที่สุด 48.63 45.07 44.70 SPAD unit ตามลำดับ ผักเชียงดาสายต้น N002 N005 N006 N007 N008 N010 N011 N012 N013 N015 N016 N018 N019 N020 N025 N026 N027 N028 N029 N030 N031 N032 N035 N037 N038 N044 N045 N047 N053 และ N054 มีรูปร่างใบเป็นรูปไข่ (ovate) โดยแผ่นใบคล้ายไข่ มีส่วนกว้างที่สุดของแผ่นใบก่อนมาทางฐานใบแล้วค่อยๆ เรียวไปทางปลายใบ สายต้น N003 N036 N049 มีรูปร่างเป็นรูปรี (elliptic) แผ่นใบมีความกว้างมากที่สุดตรงกลางแผ่น แล้วค่อยๆ เรียวไปทางปลายและฐานใบ สายต้น N002 N005 N007 N008 N010 N012 N013 N016 N019 N020 N026 N027 N029 N030 N031 N032 N036 N037 N038 N045 N047 N049 และ N054 มีรูปร่างปลายใบยาวคล้ายหาง (caudate) ปลายใบสอบเข้าหากัน แล้วยื่นออกไปคล้ายหาง สายต้น N003 N006 N011 N015 N018 N025 N028 N035 N044 และ N053 มีรูปร่างปลายเรียวแหลม (acuminate) ปลายแหลม แต่คอดเว้าเล็กน้อย ขอบใบ ผักเชียงดาทุกสายต้นมีขอบใบเรียบ (entire) ขอบใบเรียบเป็นเส้นเดียวกันตลอด รูปร่างฐานใบ ผักเชียงดาทุกสายต้นมีรูปร่างฐานใบเป็นแบบป้านมน (obtuse) ลำต้นผักเชียงดามี ลักษณะเปลือกไม้ไม่เรียบ สายต้น N013 N015 N012 มีค่าเฉลี่ยศูนย์กลางลำต้นมากที่สุด 23.77 22.57 22.36 มิลลิเมตร ตามลำดับ

8) สายต้นผักเชียงดาจากจังหวัดเชียงราย ปลูกรักษาพันธุ์ไว้ที่แปลงรวบรวมพันธุ์ ที่ สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จังหวัดลำปาง ปัจจุบันสายต้นจากจังหวัดเชียงราย มี 25 สายต้น ได้แก่ CR002 CR006 CR008 CR016 CR019 CR021 CR026 CR027 CR028 CR029 CR030 CR031 CR033 CR035 CR037 CR039 CR044 CR048 CR050 CR051 CR052 CR054 CR056 CR058 และ CR059 ใบผักเชียงดา เป็นใบเดี่ยว จากตารางที่ 16 17 และ 18 พบว่า สายต้น CR035 CR030 CR021 มีพื้นที่ใบมากที่สุด 9.35 8.20 8.17 เซนติเมตร ตามลำดับ ใบมีสีเขียวเข้ม สายต้น CR002 CR021 CR059 มีค่าความเขียวใบมากที่สุด 43.50 41.80 41.27 SPAD unit ตามลำดับ ผักเชียงดาสายต้น CR002 CR006 CR008 CR016 CR019 CR021 CR026 CR027 CR028 CR029 CR030 CR031

CR033 CR035 CR037 CR039 CR044 CR048 CR051 CR052 CR054 CR056 CR058 และ CR059 มีรูปร่างใบเป็นรูปไข่ (ovate) โดยแผ่นใบคล้ายไข่ มีส่วนกว้างที่สุดของแผ่นใบก่อนมาทางฐานใบแล้วค่อย ๆ เรียวไปทางปลาย สายต้น CR016 CR 019 CR021 CR026 CR027 CR028 CR030 CR031 CR033 CR035 CR039 CR050 CR056 CR058 และ

CR059 มีรูปร่างปลายใบยาวคล้ายหาง (caudate) ปลายใบสอบเข้าหากัน แล้วยื่นออกไปคล้ายหาง สายต้น CR002 CR006 CR029 CR037 CR044 CR048 CR051 CR054 มีรูปร่างปลายเรียวแหลม (acuminate) ปลายแหลม แต่คอดเว้าเล็กน้อย สายต้น CR008 CR050 CR052 มีรูปร่างปลายเป็นดิ่งหนาม (mucronate) ปลายใบเป็นดิ่งสั้น เกิดจากเส้นกลางใบยื่นออกไป ขอบใบ ผักเชียงดาทุกสายต้นมีขอบใบเรียบ (entire) ขอบใบเรียบเป็นเส้นเดียวกันตลอด รูปร่างฐานใบ ผักเชียงดาทุกสายต้นมีรูปร่างฐานใบเป็นแบบป้านมน (obtuse) ลำต้นผักเชียงดามีลักษณะเปลือกไม้ไม่เรียบ สายต้น CR026 CR044 CR029 มีค่าเฉลี่ยศูนย์กลางลำต้นมากที่สุด 25.79 24.95 21.95 มิลลิเมตร ตามลำดับ

### 3) ถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่กลุ่มเป้าหมาย

- ศูนย์เรียนรู้การผลิตและแปรรูปผักเชียงดาครบวงจรอย่างมีคุณภาพจากงานวิจัยของ มทร. ลำปาง ตั้งแต่ปี 2548 ถึงปัจจุบัน เป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องการปลูกและแปรรูปผักเชียงดา
- สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชนเป้าหมายโดยการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับกลุ่มเกษตรกร

ถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่กลุ่มเป้าหมาย (เป็นแหล่งเรียนรู้) ในช่วงเกิดการระบาดของไวรัสโควิด-19 หลังจากที่เกษตรกรส่งตัวแทนมาเรียนรู้เรื่องการขยายพันธุ์ผักเชียงดา จากนั้นทางกลุ่มได้นำความรู้ไปขยายต่อให้กลุ่มทำให้เกษตรกรเครือข่ายเกิดแรงบันดาลใจในการทำอาชีพเกษตรกรรม ทำให้เกิดการสร้างโอกาสทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ที่กว้างขึ้น ได้ข้อมูลยืนยันถึงความปลอดภัยในการบริโภคผลิตภัณฑ์จากผักเชียงดาสำหรับเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการใช้ประโยชน์จากผักเชียงดาเกิดการอนุรักษ์ผักเชียงดาอย่างยั่งยืน



ถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่กลุ่มเป้าหมาย (เป็นแหล่งเรียนรู้) จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรการปลูกผักเชียงดาที่มีสารจิมเนมิกสูงเพื่อผลิตเชิงพาณิชย์ ณ สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร อ.เมือง จ.ลำปาง ในวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2563 ให้กับกลุ่มเกษตรกรอัครน้ำจาง (งบประมาณของ สป.อว. โครงการหมู่บ้านผักเชียงดาอินทรีย์ วิถีอัครน้ำจาง)





- สื่อการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท



**ผลการดำเนินงานที่เกิดประโยชน์ ต่อ ชุมชน**

จำนวนชุมชนที่ได้รับการพัฒนาจากการสนองพระราชดำริในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในพื้นที่จังหวัดลำปาง จำนวน 4 ชุมชน ได้แก่

- พื้นที่ที่ 1 กลุ่มผู้ปลูกผักเชียงดาหมู่บ้านหนองวัวแดง อำเภอสบปราบ
- พื้นที่ที่ 2 ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านยางอ้อย อำเภอห้างฉัตร
- พื้นที่ที่ 3 ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านใหม่นาแหม อำเภอแม่เม้า
- พื้นที่ที่ 4 เกษตรกรกลุ่มอัยน้ำจาง ศูนย์เขียนฮูโฮงเขียนพอเพียงกลุ่มอัยน้ำจาง อำเภอแม่ทะ

**ผลการดำเนินงานที่เกิดประโยชน์ ต่อ มหาวิทยาลัย**

การต่อยอดงานวิจัย จำนวน 3 เรื่อง

1. ชื่องานวิจัย แผนงานวิจัยการอนุรักษ์และพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตผักเชียงดาที่เหมาะสมในชุมชนเพื่อเพิ่มมูลค่า ระยะที่สอง หัวหน้าโครงการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปริญญาวัตี ศรีตันทิพย์ งบประมาณ 1,646,000 บาท จาก สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
2. ชื่องานวิจัย การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตผักเชียงดาในชุมชนต้นแบบเพื่อการใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรมอาหาร โครงการย่อยที่ 1 ในแผนงานวิจัยการอนุรักษ์และพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตผักเชียงดาที่เหมาะสมในชุมชนเพื่อเพิ่มมูลค่า ระยะที่สอง หัวหน้าโครงการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปริญญาวัตี ศรีตันทิพย์ งบประมาณ 988,000 บาท จาก สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
3. ชื่องานวิจัย แผนบูรณาการ การพัฒนาศักยภาพชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งและมั่นคง



โครงการการพัฒนาเทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตและปริมาณกรดจิมเนมิกของผักเชียงดาตามมาตรฐานการส่งออก หัวหน้าโครงการ หัวหน้าโครงการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปริญญาวัติ ศรีตันทิพย์ งบประมาณ 800,000 บาท จาก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

#### การต่อยอดงานบริการวิชาการ จำนวน 2 โครงการ

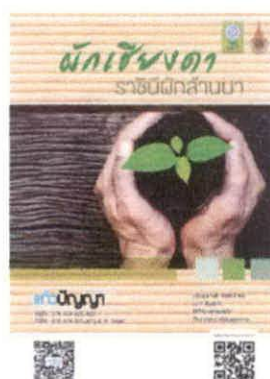
1. โครงการหมู่บ้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี : หมู่บ้านผักเชียงดาอินทรีย์ วิถีออร์แกนิกจาก Hug Nam Jang Green and Organic งบประมาณ 527,000.00 บาท แหล่งทุนสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.) ระยะเวลาดำเนินงาน กันยายน 2562 – ตุลาคม 2564
2. โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตของหมู่บ้าน ชุมชน แบบมีส่วนร่วม กรณีหมู่บ้านนาแก้ว (แก้ว) หมู่ 4 ตำบลบ้านแก้ว อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง งบประมาณ 730,000.00 บาทแหล่งทุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลระยะเวลาดำเนินงาน กันยายน 2561 – ตุลาคม 2563

#### การบูรณาการด้านการเรียนการสอน จำนวน 3 วิชา

1. วิชา MSCPT305 การผลิตพืชในระบบควบคุม Plant Production in Controlled System หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (พืชศาสตร์)
2. วิชา MSCPT301 สรีรวิทยาประยุกต์เพื่อการผลิตพืช Applied Physiology for Crop Production หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (พืชศาสตร์)
3. วิชา BSCAG008 การวางแผนทดลองทางการเกษตร Experimental Designs for Agriculture หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (เกษตรศาสตร์)

#### ผลการดำเนินงานที่เกิดประโยชน์ ต่อ การพัฒนาองค์ความรู้ จำนวน 1 เรื่อง

เข้าร่วมประกวดในกิจกรรม Thailand Research Expo 2020 Award ในงาน “มหกรรมงานวิจัยแห่งชาติ 2563 (Thailand Research Expo 2020)” งานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่และลดความเหลื่อมล้ำ นวัตกรรมจากผักเชียงดาราชินีผักล้านนา และได้รับรางวัล silver award และมีองค์ความรู้เรื่อง ผักเชียงดา ราชนีผักล้านนา โดย เผยแพร่ในรูปแบบหนังสือ ISBN: 978-974-625-822-7



## โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตและผลิตภัณฑ์อาหารจากผงบูก (Amorphophallus spp.) คุณภาพสูงเพื่อเพิ่มมูลค่าและใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์

### วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนองงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)
2. เพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิตและผลิตภัณฑ์อาหารจากผงบูกคุณภาพสูงเพื่อเพิ่มมูลค่าเพิ่มขึ้น อย่างน้อย 3 ชนิด และสามารถใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์สำหรับชุมชนในจังหวัดตาก และผู้ประกอบการที่สนใจ
3. เพื่ออนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรหัวบุกเพื่อให้เกิดความยั่งยืนและเกิดการมีส่วนร่วมในชุมชน โรงเรียน และมหาวิทยาลัยฯ เพื่อแก้ไขปัญหาของเกษตรกร และเพิ่มมูลค่าการใช้ประโยชน์ของหัวบุกในจังหวัดตากให้มากขึ้น

### ผลการดำเนินงาน

สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร มทร.ล้านนา ได้พัฒนาการสกัดผงบูก พบว่าสามารถผลิตผงบูกที่มีลักษณะเจลที่มีความข้น หนืดสูง และเจลมีความแข็งแรง และยืดหยุ่นได้ดี โดยเป็น วิธีการที่ไม่ใช้สารเคมีในการสกัดด้วยเทคโนโลยีการผลิตที่ง่ายไม่ซับซ้อน มีอายุการเก็บรักษานาน (สุภาวดี และคณะ, 2560) เพื่อประยุกต์ใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร ช่วยแก้ไขปัญหาให้กับศูนย์การศึกษานอกและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแม่ระมาด (กศน.) และเกษตรกรปลูกบุกในชุมชนอำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก ให้สามารถผลิตบุกแห้ง บุกผง และการใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์อาหารสุขภาพ ในปีงบประมาณ 2561 คณะทำงานได้พัฒนาเทคโนโลยีการแปรรูปบุกผง และผลิตภัณฑ์อาหารสุขภาพต้นแบบได้แก่ บุกเส้นสุขภาพ 3 สีสถานอนุมูลอิสระธรรมชาติ (เส้นบุกฟักทอง เส้นบุกผักเชียงดา และเส้นบุกอัญชัน) และเยลลี่ฟักทอง และได้ถ่ายทอดเทคโนโลยีให้ผู้สนใจและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป้าหมายได้ระดับหนึ่ง ต่อมาในปีงบประมาณ 2562 กลุ่มเป้าหมายต้องการต่อยอดนำเอาผงบูกไปพัฒนาให้ได้ผลิตภัณฑ์อาหารสุขภาพและใช้ประโยชน์จากผงบูกในอาหารพื้นถิ่นที่มีอายุการเก็บรักษาที่นานขึ้นเพิ่มมากขึ้น โครงการจึงได้พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการแปรรูปอาหารจากบุกเพิ่มขึ้นอีก 4 รายการ ได้แก่ เส้นขนมจีนกึ่งสำเร็จรูปสุขภาพ 3 สีสถานอนุมูลอิสระธรรมชาติ (ขนมจีนเสริมบุก-ฟักทอง ขนมจีนเสริมบุก-ผักเชียงดา และขนมจีนเสริมบุก-อัญชัน) และใช้เจลบุกลดไขมันในผลิตภัณฑ์หมวย (ภัทรภรณ์ และคณะ, 2562)

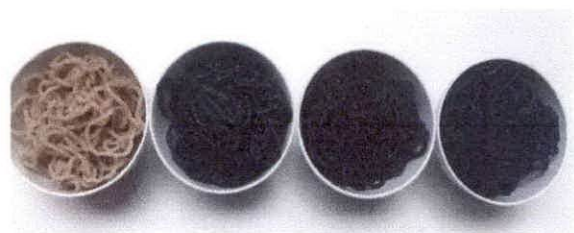
โครงการนี้ จึงเป็นการต่อยอดจากผลการดำเนินงานในปี 2561-2562 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิตและผลิตภัณฑ์อาหารจากผงบูกคุณภาพสูงเพื่อเพิ่มมูลค่าและใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ โดยนำผงบูกที่ได้ไปทำการสกัดให้ผงบูกบริสุทธิ์คุณภาพสูง และพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์อาหารสุขภาพจากผงบูกบริสุทธิ์ เพื่อใช้ประโยชน์และจำหน่ายในเชิงพาณิชย์ โดยถ่ายทอดเทคโนโลยีต้นแบบแปรรูปบุกแบบครบวงจรให้กลุ่มเป้าหมายและผู้สนใจ เตรียมความพร้อมสถานที่ผลิตและแปรรูปหัวบุก เช่น บุกแผ่นแห้ง (konjac chips) ผงบูกแห้ง ผงบูกบริสุทธิ์คุณภาพสูง และผลิตภัณฑ์อาหารเสริมบุกผง เช่น บุกเส้น เยลลี่กึ่งสำเร็จรูป

เส้นขนมจีนสุขภาพกึ่งสำเร็จรูป ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ไขมันต่ำ เพื่อขออนุญาตสถานที่ผลิตให้เป็นไปตามมาตรฐาน GMP กฎหมาย และขออนุญาต อย. ผลิตภัณฑ์ รวมทั้งใช้ประโยชน์จากผงบุงในการพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร อื่นๆ ตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายชุมชนในอำเภอแม่ระมาด เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สำหรับบริโภคใน ชุมชนและจำหน่ายเชิงพาณิชย์ เช่น วุ้นเส้นบุกผสมคาราจีแนนเสริมสุขภาพ 3 สี (สีเหลืองจากฟักทอง สีเขียว จากผักเชียงดา และสีม่วงครามจากอัญชัน) รวมถึงการอนุรักษ์ต้นบุกพันธุ์ดีในสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนบ้านแม่ ระมาดน้อย และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลชะเนือ อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก เพื่อพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้ การอนุรักษ์ การปลูก การแปรรูป และการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์แบบครบวงจร โครงการนี้เป็นการนำเอา วิทยาการ องค์ความรู้ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม อีกทั้งเป็นการสร้างหน่วยธุรกิจความร่วมมือ ระหว่างสถาบันวิจัยฯ และคลินิกเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในการขับเคลื่อนพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลชะเนือ โรงเรียนบ้านแม่ระมาดน้อย กศน.อำเภอแม่ระมาด และเกษตรกรผู้ปลูกบุก ในอำเภอแม่ระมาดให้สามารถแก้ปัญหาและดำเนินธุรกิจด้วยตนเองได้อย่างยั่งยืนและมั่นคง ซึ่งสอดคล้องกับ กรอบการดำเนินงานตามแผนแม่บท อพ.สธ. ระยะ 5 ปีที่หก (1 ตุลาคม พ.ศ. 2559 – 30 กันยายน พ.ศ. 2564) ในกรอบที่ 2. กรอบการใช้ประโยชน์ ในกิจกรรมที่ 4 กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากร ใน การศึกษาด้านโภชนาการ องค์ประกอบของสารสำคัญต่าง ๆ ในพันธุกรรมพืชบุก และการใช้ประโยชน์แปรรูป เป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เพื่อเพิ่มมูลค่า ซึ่งจะนำไปสู่การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ต้นบุกได้อย่างยั่งยืน และกรอบที่ 3 การสร้างจิตสำนึก ในกิจกรรมที่ 7 สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร โดยมุ่งเน้นให้เยาวชนในจังหวัด ตากให้ความสนใจถึงความสำคัญและประโยชน์ของทรัพยากรต้นบุก อีกทั้งโครงการนี้ เป็นการสร้างเครือข่ายความ ร่วมมือกับวิสาหกิจชุมชนลุ่มน้ำวัง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ซึ่งสนใจการปลูกบุกแบบอินทรีย์และแปรรูปบุก ผงเพื่อใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์อาหาร ที่เอื้อต่อการรังสรรค์เศรษฐกิจนวัตกรรมตามพื้นที่ เป็นการบริการ ทรัพยากรเพื่อให้เกิดพื้นที่นวัตกรรม และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ส่งผลต่อพัฒนาการด้านนวัตกรรม อย่างต่อเนื่องและเกิดการใช้จริงในพื้นที่ได้ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของภาคเหนือให้สอดคล้องกับโมเดล “Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน” ของรัฐบาลในการวางตำแหน่ง ยุทธศาสตร์เชิงเศรษฐกิจ คือ กลุ่มจังหวัด ภาคเหนือตอนล่าง 1 (ตาก พิจญ์โลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย และ อุตรดิตถ์) เป็นศูนย์กลางการค้าและบริการสามแยกอินโดจีนและประตูสู่เมียนมา ซึ่งรวมการค้าและบริการ สุขภาพและบริการสำหรับผู้สูงอายุ และกลุ่มภาคเหนือตอนบน 1 (เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง และลำพูน) เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เมืองนวัตกรรมเกษตรและอาหารสุขภาพ ภาคเหนือ นอกจากนี้ โครงการนี้ ยังสอดคล้องกับแผนงานพัฒนาของจังหวัดตาก และโครงการหลวงที่จะพัฒนาหัวบุกให้เป็นสินค้าเศรษฐกิจตัว ใหม่ ที่จะเพิ่มรายได้ ลดความยากจน คืบธรรมชาติ คืบความสุขสู่เกษตรกร ภายใต้โครงการพัฒนาราชภูษา ไทยภูเขา จึงส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาปลูกพืชชนิดนี้ เพื่อเพิ่มช่องทางการปลูกพืชที่ไม่ทำลายป่า และสามารถ อยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน





ขั้นตอนการแปรรูปผงบุกกลูโคแมนแนนคุณภาพสูงขนาดอนุภาคระหว่าง 100 ถึงน้อยกว่า 120 เมช



การพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารสุขภาพจากผงบุก ได้แก่ วุ้นเส้นบุกสด วุ้นเส้นบุกสดพักทอง วุ้นเส้นบุกสด ผักเชียงดา วุ้นเส้นบุกสดอัญชัน และไส้กรอกไขมันต่ำและการตรวจสอบคุณภาพ







การถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปการแปรรูปผลิตภัณฑ์วันเส้นบุกเสริมสุขภาพ และขนมจีนอบแห้งที่มีคุณภาพจากหัวบุก ณ โรงเรียนบ้านแม่ระมาดน้อย อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก



ต้นแบบผลิตภัณฑ์วันเส้นบุกสดพื้นฐานที่ได้จากผงบุกในปีที่ผลิตและมีปริมาณคาร์ราจีแนนต่างกัน

ผลิตภัณฑ์วันเส้นบุกสดเสริมอัญชันที่อัตราส่วนแตกต่างกัน



ผลิตภัณฑ์วันเส้นบุกสดเสริมเสริมผักเชียงดาผง ในปริมาณแตกต่างกัน

ผลิตภัณฑ์วันเส้นบุกสดเสริมเสริมเนื้อฟักทองผง ในปริมาณแตกต่างกัน

## โครงการเรารักษ์สมุนไพรพื้นบ้านด้วยศาสตร์พระราชาและภูมิปัญญาบรรพบุรุษ

### วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนองงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)
2. เพื่อจัดการอบรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และหวงแหนพืชสมุนไพรพื้นบ้านให้แก่นักศึกษา บุคลากร และประชาชน ในจังหวัดน่าน
3. เพื่อจัดการอบรมสร้างแปลงพืชสมุนไพรพื้นบ้านให้เป็นแหล่งเรียนรู้การบริหารจัดการดิน การบริหารจัดการน้ำ และการบริหารจัดการพืช ด้วยศาสตร์พระราชา
4. เพื่อจัดการอบรมส่งเสริมการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากพืชสมุนไพรพื้นบ้านแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ด้วยภูมิปัญญาบรรพบุรุษ

### ผลการดำเนินงาน

หลักสูตรการอบรมเชิงปฏิบัติการ “สามฐานอนุรักษ์พืชสมุนไพรพื้นบ้านด้วยศาสตร์พระราชาและภูมิปัญญาบรรพบุรุษ” ใช้เวลาอบรมหลักสูตรละ 2 วันต่อรุ่น ประกอบด้วย

1. ฐาน “สมุนไพรพื้นบ้าน มีดี” เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของสมุนไพรพื้นบ้าน
2. ฐาน “ปรับปรุงบำรุงแปลงด้วยศาสตร์พระราชา” เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริงด้วยหลักการบริหารจัดการดิน น้ำ และพืช แบบโคกหนองนาโมเดล ตามหลักกลไกกรรมธรรมชาติ และวิถีเศรษฐกิจพอเพียง
3. ฐาน “แปรรูปผลิตภัณฑ์สมุนไพรด้วยภูมิปัญญาบรรพบุรุษ” เพื่อให้นำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวันและสามารถพัฒนาต่อยอดเป็นการจำหน่าย

การเตรียมโครงการ การประชุมคณะทำงาน และแต่งตั้งคณะกรรมการ(คำสั่ง)  
จัดทำแผนปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนโครงการ





สำนักงานวิทยานิพนธ์การศึกษาระดับปริญญาโท  
 ๕ ๓๖๖ / ๒๕๖๓  
 กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

ศาสตราจารย์ ดร. วิมลรัตน์ วัฒนศิริ  
 ๑. นายวิชาญ วัฒนศิริ  
 ๒. นายวิชาญ วัฒนศิริ  
 ๓. นายวิชาญ วัฒนศิริ  
 ๔. นายวิชาญ วัฒนศิริ  
 ๕. นายวิชาญ วัฒนศิริ  
 ๖. นายวิชาญ วัฒนศิริ  
 ๗. นายวิชาญ วัฒนศิริ  
 ๘. นายวิชาญ วัฒนศิริ  
 ๙. นายวิชาญ วัฒนศิริ  
 ๑๐. นายวิชาญ วัฒนศิริ  
 ๑๑. นายวิชาญ วัฒนศิริ  
 ๑๒. นายวิชาญ วัฒนศิริ  
 ๑๓. นายวิชาญ วัฒนศิริ  
 ๑๔. นายวิชาญ วัฒนศิริ

ชื่อ	ตำแหน่ง	ชื่อ
๑. นายวิชาญ วัฒนศิริ	รองอธิการบดี	ศาสตราจารย์ ดร. วิมลรัตน์ วัฒนศิริ
๒. นายวิชาญ วัฒนศิริ	อธิการบดี	ศาสตราจารย์ ดร. วิมลรัตน์ วัฒนศิริ
๓. นายวิชาญ วัฒนศิริ	รองอธิการบดี	ศาสตราจารย์ ดร. วิมลรัตน์ วัฒนศิริ
๔. นายวิชาญ วัฒนศิริ	อธิการบดี	ศาสตราจารย์ ดร. วิมลรัตน์ วัฒนศิริ
๕. นายวิชาญ วัฒนศิริ	รองอธิการบดี	ศาสตราจารย์ ดร. วิมลรัตน์ วัฒนศิริ
๖. นายวิชาญ วัฒนศิริ	อธิการบดี	ศาสตราจารย์ ดร. วิมลรัตน์ วัฒนศิริ
๗. นายวิชาญ วัฒนศิริ	รองอธิการบดี	ศาสตราจารย์ ดร. วิมลรัตน์ วัฒนศิริ
๘. นายวิชาญ วัฒนศิริ	อธิการบดี	ศาสตราจารย์ ดร. วิมลรัตน์ วัฒนศิริ
๙. นายวิชาญ วัฒนศิริ	รองอธิการบดี	ศาสตราจารย์ ดร. วิมลรัตน์ วัฒนศิริ
๑๐. นายวิชาญ วัฒนศิริ	อธิการบดี	ศาสตราจารย์ ดร. วิมลรัตน์ วัฒนศิริ
๑๑. นายวิชาญ วัฒนศิริ	รองอธิการบดี	ศาสตราจารย์ ดร. วิมลรัตน์ วัฒนศิริ
๑๒. นายวิชาญ วัฒนศิริ	อธิการบดี	ศาสตราจารย์ ดร. วิมลรัตน์ วัฒนศิริ
๑๓. นายวิชาญ วัฒนศิริ	รองอธิการบดี	ศาสตราจารย์ ดร. วิมลรัตน์ วัฒนศิริ
๑๔. นายวิชาญ วัฒนศิริ	อธิการบดี	ศาสตราจารย์ ดร. วิมลรัตน์ วัฒนศิริ

ขอเรียนแจ้งว่า...  
 ...  
 ...

ศาสตราจารย์ ดร. วิมลรัตน์ วัฒนศิริ



ผู้อำนวยการ...  
 ...  
 ...

### การพัฒนาสถานที่รองรับการอบรม บนพื้นที่ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านวิถีไทย



### การจัดทำหลักสูตรการอบรมเชิงปฏิบัติการ

“สามฐานอนุรักษ์พืชสมุนไพรพื้นบ้าน ด้วยศาสตร์พระราชากับภูมิปัญญาบรรพบุรุษ”





## ผักแปมบ้าน และ ผักแปมป่า



๑ ใบมีใบแยก ๕ ใบ



๑ ใบมีใบแยก ๓ ใบ

## เอกสารความรู้โครงการเรารักสมุนไพรพื้นบ้านด้วยศาสตร์พระราชา

### ฐานความรู้การจัดการดิน

ดินเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตพืชผักสวนครัว... (text continues)

### ฐานความรู้การจัดการพืช

การปลูกพืชผักสวนครัว... (text continues)

### ฐานความรู้การจัดการน้ำ

น้ำเป็นปัจจัยสำคัญในการปลูกพืชผักสวนครัว... (text continues)

### ผักแปม

ผักแปมบ้าน และ ผักแปมป่า... (text continues)

### ผักแปมป่า

ผักแปมป่า... (text continues)

### ฐานพึ่งตนคนบ้านยา

#### เขมพูสมุนไพร

สมุนไพรเขมพู... (text continues)

#### สมุนไพรพื้นบ้าน

สมุนไพรพื้นบ้าน... (text continues)

### สวนพึ่งตนคนบ้านยา

#### สมุนไพรพื้นบ้าน

สมุนไพรพื้นบ้าน... (text continues)

#### ผักแปม

ผักแปม... (text continues)

### โลกของนาไบโอดี

#### โลก

โลก... (text continues)

#### หนอง

หนอง... (text continues)

#### นา








นา... (text continues)







รายชื่อพืชสมุนไพรพื้นบ้านล้านนา ในโครงการเรารักสมุนไพรพื้นบ้านด้วยศาสตร์พระราชา

ชื่อพืช	ชื่อวิทยาศาสตร์ พืช	วงศ์	ชื่ออื่นๆ	ที่มา	QR Code
ผักแปม บ้าน	Eleutherococcus trifolius	Araliaceae	ภาษากะเหรี่ยงเรียก ตำ เนอส์อเต๊ะหรือตาสอ เอ๊ะซีเต๊ะ	<a href="https://th.wikipedia.org/wiki/ผักแปม">https://th.wikipedia.org/wiki/ผักแปม</a>	
ผักแปมป่า	Toddalia asiatica (L.)Lam	RUTACEAE	เล็บรอก (ประจวบคีรีขันธ์) สะบ่า สะระ (เขมร กาญจนบุรี)	<a href="http://www.qsbg.org/Database/Botanic_Book%20full%20option/search_detail.asp?botanic_id=2501">http://www.qsbg.org/Database/Botanic_Book%20full%20option/search_detail.asp?botanic_id=2501</a>	
ขิง	Zingiber officinale Roscoe	Zingiberaceae	ขิงแกลง ขิงแดง (จันทบุรี) ขิงเผือก (เชียงใหม่) สะเอ (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน)	<a href="http://www.rspg.or.th/plants_data/herbs/herbs_11_1.htm">http://www.rspg.or.th/plants_data/herbs/herbs_11_1.htm</a>	
ข่าหลวง	Alpinia galanga (L.) Willd.	Zingiberaceae	กุกกโรหิณี (กลาง); ข่า ตาแดง ข่าหยวก ข่า หลวง (เหนือ) ข่าใหญ่	<a href="http://www.phargar-den.com/main.php?action=viewpage&amp;pid=22">http://www.phargar-den.com/main.php?action=viewpage&amp;pid=22</a>	
เปล้าน้อย	Croton fluviatilil Esser	Euphorbiaceae	เปล้าท่าโพ (ตะวันออกเฉียงเหนือ)	<a href="http://www.phargar-den.com/main.php?action=viewpage&amp;pid=73">http://www.phargar-den.com/main.php?action=viewpage&amp;pid=73</a>	
เปล้าหลวง	Croton oblongifolius Roxb.	Euphorbiaceae	เปล้าหลวง (เหนือ) เปาะ (กำแพงเพชร) ควะวู (กาญจนบุรี)	<a href="http://www.phargar-den.com/main.php?action=viewpage&amp;pid=74">http://www.phargar-den.com/main.php?action=viewpage&amp;pid=74</a>	
ผักปั้ง	Basella alba	Basellaceae	ผักปลั่ง หรือ ผักปั้ง	<a href="https://th.wikipedia.org/wiki/ผักปลั่ง">https://th.wikipedia.org/wiki/ผักปลั่ง</a>	

เดยหอม	<i>Pandanus amaryllifolius</i> Roxb.	PANDANACEAE	ปานะวอจิง (มาเลเซีย-นราธิวาส)	<a href="https://medthai.com/เดยหอม">https://medthai.com/เดยหอม</a> <a href="http://www.rspg.or.th/plants_data/herbs/herbs_03_3.htm">http://www.rspg.or.th/plants_data/herbs/herbs_03_3.htm</a>	
ตะไคร้หอม	<i>Cymbopogon nardus</i> Rendle	GRAMINEAE	จะไคมะซุด ตะไคร้มะซุด (ภาคเหนือ) ตะไคร้แดง (นครศรีธรรมราช)	<a href="http://www.rspg.or.th/plants_data/herbs/herbs_25.htm">http://www.rspg.or.th/plants_data/herbs/herbs_25.htm</a>	
พลู่	<i>Piper betle</i>	Piperaceae		<a href="https://th.wikipedia.org/wiki/พลู่_(พืช)">https://th.wikipedia.org/wiki/พลู่_(พืช)</a>	
หนุมานนึ่ง แทน	<i>Jatropha podagrica</i> Hook. f.	EUPHORBIACEAE	ว่านเลือด หัวละมานนึ่งแทน	<a href="http://www.qsbg.org/Database/Botanic_Book%20full(%20option/search_detail.asp?botanic_id=2281">http://www.qsbg.org/Database/Botanic_Book%20full(%20option/search_detail.asp?botanic_id=2281</a>	
ขี้เหล็กบ้าน	<i>Cassia siamea</i> lam.Inwin & Barneby	LEGUMINOSAL- CAESALPINIOIDEAE	ขี้เหล็กหลวง(เหนือ), ขี้เหล็กใหญ่(กลาง), ยะหา(ปัตตานี), ขี้เหล็กจิหรี(ใต้)	<a href="http://www.สมุนไพรไทย.com/สมุนไพร/ระบบทางเดินอาหารและขับ/ยาระบาย/ขี้เหล็กบ้าน/">http://www.สมุนไพรไทย.com/สมุนไพร/ระบบทางเดินอาหารและขับ/ยาระบาย/ขี้เหล็กบ้าน/</a>	
กล้วย	<i>Musa sapientum</i> L.	MUSACEAE	Banana	<a href="https://l.mahidol.ac.th/e-media/plants/webcontent3/interactive_key/key/describ/kloey.htm">https://l.mahidol.ac.th/e-media/plants/webcontent3/interactive_key/key/describ/kloey.htm</a>	
มหาหงส์สี ขาว	<i>Hedychium coronarium</i> J. Koenig	Zingiberaceae	ว่านมหาหงส์ มีชื่อท้องถิ่นอื่น ๆ ว่า เลเป่สันเต (ระยอง จันทบุรี), ตาห่าน เห็นแก้ว เห็นคำ (ภาคเหนือ), ว่านกระชายเห็น สะเลเต (ภาคอีสาน), กระชายเห็น หางหงส์ (ภาคกลาง), ตาเห็น (คนเมือง, ไทลื้อ), เฮวคำ (ไทใหญ่)	<a href="https://medthai.com/มหาหงส์/">https://medthai.com/มหาหงส์/</a>	

หอมด่วน หลวง	<i>Coleus amboinicus</i> Lour.	Lamiaceae	เบญจมาศ (ภาคกลาง) หอมด่วนหลวง หอม ด่วนหูเสือ (ภาคเหนือ) ผักฮ่านใหญ่	<a href="http://www.phargarden.com/main.php?action=viewpage&amp;pid=173">http://www.phargarden.com/main.php?action=viewpage&amp;pid=173</a>	
ผักหนอก	<i>Centella asiatica</i> Urban	Umbelliferae	ผักแว่น ผักหนอก	<a href="http://www.rspg.or.th/plants_data/herbs/herbs_03_4.htm">http://www.rspg.or.th/plants_data/herbs/herbs_03_4.htm</a>	

## โครงการขยายพันธุ์และใช้ประโยชน์จากต้นหอมของชนเผ่าลาหู่สี บ้านขอม่วง ตำบลป่าไผ่ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

### วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนองงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)
2. เพื่อสนองงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ
3. เพื่อให้ชุมชนขยายพันธุ์และรู้จักการใช้ประโยชน์จากหอม
4. เพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้ชุมชน

### ผลการดำเนินงาน

ชุมชนมีความเข้าใจในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ชุมชนและหน่วยงานภาคีเครือข่ายร่วมกันขยายพันธุ์ต้นหอมในแปลงทดสอบตามจำนวนพื้นที่ที่กำหนดในโครงการ

ชุมชนสามารถใช้ประโยชน์จากโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมด้วยการผลิตหอมเป็ยก ย้อมเส้นด้ายจากสีหอม สร้างรายได้จากการขายหอมเป็ยก สามารถสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนในชุมชน ชุมชนสามารถลดพื้นที่การปลูกข้าวโพดซึ่งเป็นสาเหตุของการเผาได้ส่วนหนึ่ง

### กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร

- สำรวจแหล่งต้นหอมที่ขึ้นอยู่ในบริเวณชุมชนทุกชุมชนที่อยู่ในพื้นที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริดอยม่อนล้าน
- หน่วยพิทักษ์อุทยานศรีลานนาที่ 8 (สล.8) และหน่วยจัดการต้นน้ำละสวม สนับสนุนกำลังคนและยานพาหนะในการดำเนินโครงการทุกครั้งที่มีการเข้าพื้นที่ช่วยกันปลูกและขยายพันธุ์ต้นหอม
- หน่วยพิทักษ์อุทยานศรีลานนาที่ 8 (สล.8) และหน่วยจัดการต้นน้ำละสวม ทำหน้าที่ปกป้องรักษาดูแลต้นหอมที่อยู่ในพื้นที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริดอยม่อนล้าน

### กรอบการใช้ประโยชน์

- สร้างความเข้าใจกับชุมชน คนในชุมชนไม่ต้องออกไปทำงานในเมืองทำ สามารถที่จะทำงานหาเงินให้กับครอบครัวได้ และยังเป็น การลดพื้นที่การปลูกข้าวโพดซึ่งเป็นต้นเหตุของการเผาป่า สร้างมลพิษทางอากาศให้ลดน้อยลง
- เลือกพื้นที่ในการดำเนินโครงการ เนื่องจากต้นหอมเป็นพืชที่ต้องการน้ำมาก ต้องการแสงแดดน้อยมาหรืออาจไม่ต้องการเลย ซึ่งโครงการได้รับความอนุเคราะห์จากนายสุรัตน์ แสงทิพย์ ชาวลาหู่สี ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” กศน.อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ได้ยกพื้นที่ปลูกข้าวโพด จำนวน 1 ไร่ ให้เป็นแปลงปลูกทดลอง พื้นที่ติดลำธารมีน้ำไหลตลอดทั้งปี



- ศึกษาดูงานการเพาะชำและการขยายพันธุ์ต้นหอม ณ กรมวิชาการเกษตรแพร่ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรแพร่ ชุมชนและภาคีเครือข่ายได้รับความรู้ในด้านต่างๆ เช่น การทำแปลงปลูก การเพาะชำขยายพันธุ์ ระบบการให้น้ำ และการดูแลรักษาต้นหอมตลอดอายุการเก็บเกี่ยวของต้นหอม

- หลังจากศึกษาดูงานแล้วทางโครงการได้ดำเนินการเตรียมพื้นที่ทำแปลงปลูก การเพาะชำ และการขยายพันธุ์ต้นหอม การดูแลรักษา การเก็บข้อมูลการเจริญเติบโตของต้นหอม ตลอดจนการเก็บเกี่ยวหอมสด และการทำหอมเปียก และการย้อมหอม

### กรอบการสร้างจิตสำนึก

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” (ศคช.) ได้ดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ควบคู่ไปกับโครงการขยายพันธุ์และใช้ประโยชน์จากต้นหอมฯ ในการสร้างศูนย์เรียนรู้และการอนุรักษ์ต้นหอม เพื่อให้เยาวชนบนพื้นที่สูงได้รู้จักประโยชน์และการใช้ประโยชน์จากต้นหอม เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการย้อมและสมุนไพร สร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชนร่วมกันอนุรักษ์ให้อยู่คู่กับชุมชน



ศึกษาดูงานการเพาะชำและการขยายพันธุ์ต้นหอมศูนย์วิจัย



การเตรียมพื้นที่ทำแปลงปลูก การเพาะชำและการขยายพันธุ์ต้นหอม



การขยายพันธุ์หอมด้วยวิธีการปักชำ



การปลูกหอม



การดูแลรักษาแปลงปลูกหอม



การเก็บข้อมูลการเจริญเติบโตของต้นหอม



การตัดหอมสด



การหมักหอมสดเพื่อทำหอมเปียก





การกรองน้ำสีห้อม



การตกตะกอนของเนื้อห้อม

เนื้อห้อมเปียกจากการตกตะกอน



การเตรียมน้ำขี้เถ้า



การเตรียมน้ำย้อมจากห้อม

กระบวนการย้อมห้อม



เส้นด้ายย้อมสีห้อม

สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง”(ศศช.) บ้านซอนม่วง

## โครงการบริหารจัดการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

### วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนองงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)
2. จัดประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณากลับกรองข้อเสนอโครงการ
3. ติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการในพื้นที่จริงที่ผู้รับผิดชอบโครงการดำเนินงานอยู่
4. ติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการตามแบบฟอร์มรายงานของมหาวิทยาลัยทุกไตรมาส
5. ติดตามให้ผู้รับผิดชอบโครงการจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์เมื่อเสร็จสิ้นโครงการในปีงบประมาณที่ได้รับอนุมัติ
6. รวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม (ย่อย) เพื่อจัดทำรายงานผลการดำเนินงานภาพรวมส่งมหาวิทยาลัย และ อพ.สธ.
7. การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ เช่น การจัดประชุม การเข้าร่วมประชุม การเดินทางไปราชการ ฯลฯ

### ผลการดำเนินงาน

รูปแบบการดำเนินงานเป็นการกำกับติดตามให้มีการดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ มีผลผลิต(Output) ผลลัพธ์(Outcome) ผลกระทบ(Impact) ที่ชัดเจน เกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างแท้จริง อีกทั้งมีความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์/ตัวชี้วัดของมหาวิทยาลัย และแผนแม่บท อพ.สธ. ระยะ 5 ปีที่หก (ตุลาคม 2559 – กันยายน 2564) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีการดำเนินงาน ดังนี้

1. จัดทำแผนแม่บทโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ระยะ 5 ปีที่หก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา (ตุลาคม 2559 - กันยายน 2564) ฉบับปรับปรุง พฤษภาคม 2563 รายงานต่อ อพ.สธ. (สวนจิตรลดา)
2. จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา (1 มกราคม 2563 - 30 กันยายน 2564)
3. จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากลับกรองข้อเสนอโครงการและติดตามผลการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
4. จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
5. จัดการประชุมพิจารณาข้อเสนอโครงการฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563



6. ติดตามการรายงานความก้าวหน้าโครงการ ไตรมาส 2 และไตรมาส 3
7. รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการ และผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ไตรมาส 2 และไตรมาส 3 ไปยังมหาวิทยาลัย ผ่านเว็บไซต์ของกองนโยบายและแผน มทร.ล้านนา
8. ติดตามผลการดำเนินงานโครงการ จำนวน 14 โครงการ ในพื้นที่ เชียงใหม่ เชียงราย น่าน ตาก พิษณุโลก และสถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร โดยคณะกรรมการฯ ในข้อ (3)
9. จัดการประชุมพิจารณาข้อเสนอโครงการฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 254 เพื่อให้การดำเนินงานในปีงบประมาณใหม่เกิดความต่อเนื่อง
10. ติดตามการจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ เมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ ไตรมาส 4
11. รายงานผลการดำเนินงานโครงการ และผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ไตรมาส 4 ไปยังมหาวิทยาลัย ผ่านเว็บไซต์ของกองนโยบายและแผน มทร.ล้านนา
12. จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ภาพรวมส่งมหาวิทยาลัย และ อพ.สธ. (สวนจิตรลดา)

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ระหว่างเดือนมกราคม – เดือนมีนาคม 2563 ประเทศไทยประสบภาวะการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ที่รุนแรงมากส่งผลกระทบต่อผู้รับผิดชอบโครงการไม่สามารถดำเนินงานได้ จึงทำให้การเบิกจ่ายงบประมาณเกิดความล่าช้า ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด กิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เกิดความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากลับกรองข้อเสนอโครงการและติดตามผลการดำเนินงาน  
โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ  
สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี



คำสั่งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี  
ที่ ๒๒๕๒ /๒๕๖๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากลับกรองข้อเสนอโครงการและติดตามผลการดำเนินงาน  
โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ  
สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

เพื่อให้การดำเนินงานขอโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ  
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ประสพ  
ความสำเร็จและเป็นประโยชน์อย่างแท้จริง จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากลับกรองข้อเสนอโครงการและ  
ติดตามผลการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ  
สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

**มีหน้าที่**

๑. พิจารณากลับกรองข้อเสนอโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ  
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
๒. ติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ  
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

**ประกอบด้วย**

๑. รองอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษ		ประธานกรรมการ
๒. รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและประกันคุณภาพ		รองประธานกรรมการ
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิสิทธิ์ พิธีสุขกุล		กรรมการ
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรถพร สร้อยสุวรรณ		กรรมการ
๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวดี สายประ		กรรมการ
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป สวัสดิ์		กรรมการ
๗. นายสุวิวัฒน์ ชะมันใจ		กรรมการ
๘. รองศาสตราจารย์สุนทร วิไลคุณ		กรรมการ
๙. รองศาสตราจารย์ใหญ่ย์ หล้าสมศรี		กรรมการ
๑๐. นายไพโรจน์ อเนกศิริโควิท		กรรมการ
๑๑. นางสาวนิลวรรณ ไชยทนต์		กรรมการ
๑๒. นายพิชญวัฒน์ พันธุ์เจริญ		กรรมการ
๑๓. รองศาสตราจารย์ณัฏฐิ์ ธีระเกียรติ		กรรมการและเลขานุการ
๑๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์โรจน์ พงษ์ถิ่น		กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๕. นางสาวสุวิญญ์ แสงทอง		กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ให้ปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่ออกคำสั่งไป

สิงห์ ณ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(รองศาสตราจารย์สุวิญญ์ สวัสดิ์)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ  
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา (๑ มกราคม ๒๕๖๓ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔)



คำสั่งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา  
ที่ ๑๔๐ / ๒๕๖๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ  
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

เพื่อให้การดำเนินงานของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพื้นที่  
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ประสบความสำเร็จเป็นประโยชน์อย่างแท้จริง จึงแต่งตั้งคณะกรรมการ  
ดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา  
ดังต่อไปนี้

๑. อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา	ประธานกรรมการ
๒. รองอธิการบดีฝ่ายนโยบายและพัฒนาระบบ	รองประธานกรรมการ
๓. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและกิจการนักศึกษา	รองประธานกรรมการ
๔. รองอธิการบดีฝ่ายบริหารและสวัสดิการ	รองประธานกรรมการ
๕. รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ	รองประธานกรรมการ
๖. รองอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษ	รองประธานกรรมการ
๗. เลขานุการคณะกรรมการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	รองประธานกรรมการ
๘. ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย	กรรมการ
๙. ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน	กรรมการ
๑๐. ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง	กรรมการ
๑๑. ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา พิษณุโลก	กรรมการ
๑๒. ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา พะเยา	กรรมการ
๑๓. คณะบดีคณะศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมศาสตร์	กรรมการ
๑๔. คณะบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์	กรรมการ
๑๕. คณะบดีคณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์	กรรมการ
๑๖. คณะบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร	กรรมการ
๑๗. ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี	กรรมการ
๑๘. ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีและสหวิทยาการ	กรรมการ
๑๙. ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนารวมศึกษา	กรรมการ
๒๐. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา	กรรมการ
๒๑. ผู้อำนวยการสถาบันถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน	กรรมการ
๒๒. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเทคโนโลยีการเกษตร	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินงาน อพ.ส. -หน่วยงาน

๑. จัดประชุมคณะกรรมการดำเนินงานที่มีหัวหน้าส่วนราชการอื่นๆ เป็นประธาน อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง
๒. ร่างและจัดทำแผนแม่บทของหน่วยงานให้สอดคล้องกับแผนแม่บทของ อพ.ส.
๓. ร่างและจัดทำแผนปฏิบัติการรายปีให้สอดคล้องกับแผนแม่บทของ อพ.ส.
๔. ดำเนินงานและติดตามงานให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการและสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามแผน  
แม่บท อพ.ส.
๕. สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่โครงการฯ
๖. จัดทำรายงานประจำปีส่งประธาน
๗. แต่งตั้งคณะทำงานหรือบุคลากรเฉพาะกิจเพื่อดำเนินงานตามแนวทางการดำเนินงาน อพ.ส.

ทำขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

  
(รองศาสตราจารย์ศิริณี สง่าจิตร)  
ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา



คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ  
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา



คำสั่งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

ที่ ศว๑๕ / ๒๕๖๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ  
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

เพื่อให้การดำเนินงานของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ประสบความสำเร็จและเป็นประโยชน์อย่างแท้จริง อาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๔ และ ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. ๒๕๔๘ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

๑. ดำเนินงานเพื่อสนองงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

๒. รายงานผลการดำเนินงานต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา และโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ประกอบด้วย

๑. รองศาสตราจารย์ศีลศิริ	สง่าจิต	ประธานอนุกรรมการ
๒. รองศาสตราจารย์สมชาติ	หาญวงษา	รองประธานอนุกรรมการ
๓. นายสุรพล	ใจวงศ์ษา	อนุกรรมการ
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไกรสิทธิ์	พิสิทธิ์กุล	อนุกรรมการ
๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์กร	สุรินทร์	อนุกรรมการ
๖. รองศาสตราจารย์สุเมตตา	สุปินราช	อนุกรรมการ
๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัคริ	สุปินราช	อนุกรรมการ
๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธนากร	สร้อยสุวรรณ	อนุกรรมการ
๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สิทธิชัย	จินะวงษ์	อนุกรรมการ
๑๐. นารวินยา	ดวงแก้ว	อนุกรรมการ
๑๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สวาท	สายปาระ	อนุกรรมการ
๑๒. นายวีรชาติ	ทัตวัฒน์	อนุกรรมการ
๑๓. นางสาวสุภัทรวดี	พิมพ์ภาค	อนุกรรมการ
๑๔. นายบรรจง	อุบลแก้ว	อนุกรรมการ
๑๕. นายรุ่งโรจน์	ชะมันใจ	อนุกรรมการ
๑๖. นายสุพธนา	ศรีอุดม	อนุกรรมการ
๑๗. นายสินเต็ม	ดีโด	อนุกรรมการ
๑๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประเทือง	สง่าจิต	อนุกรรมการ
๑๙. นายชรรอง	เฉลิมแสน	อนุกรรมการ
๒๐. นางสาวอุษณีย์ภรณ์	สร้อยเพชร	อนุกรรมการ
๒๑. นางสาวณัฐชญา	สายคำวงศ์	อนุกรรมการ
๒๒. นางสาวณัฐชิวรา	กำวันจันทร์	อนุกรรมการ

๒๓. รองศาสตราจารย์สุนทร	วิทยาคุณ	อนุกรรมการ
๒๔. รองศาสตราจารย์เกษรา	ศุภา	อนุกรรมการ
๒๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงศักดิ์	ยาทะเล	อนุกรรมการ
๒๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิทย์	จนสถานวรวงศ์	อนุกรรมการ
๒๗. นางไพโรพินธุ์	อนเลิศไศภกิจ	อนุกรรมการ
๒๘. นายณัฐวุฒิ	อภัยเมฆากุล	อนุกรรมการ
๒๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เศรษฐสุตา	ปรีชานนท์	อนุกรรมการ
๓๐. นายวรินทร์	ด้วงน้อย	อนุกรรมการ
๓๑. นางสาวนิลวรรณ	ไชยหนู	อนุกรรมการ
๓๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พินิจ	เนืองภิรมย์	อนุกรรมการ
๓๓. นายสมาน	ดาวเวียงกัน	อนุกรรมการ
๓๔. รองศาสตราจารย์ไพบุลย์	หล้าสมศรี	อนุกรรมการ
๓๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เยาวนาถ	นรินทร์สวัสดิ์ดี	อนุกรรมการ
๓๖. นางสาวภาสินี	ศิริประภา	อนุกรรมการ
๓๗. นางเพ็ญวิรัตน์	พันธุ์ภรรยาชัย	อนุกรรมการ
๓๘. นายวิจิรัตน์	ณทอง	อนุกรรมการ
๓๙. นางพวงศกร	สรวนศักดิ์	อนุกรรมการ
๔๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพพร	พัชรประภิติ	อนุกรรมการ
๔๑. นายพนงศักดิ์	ลีลตีแพง	อนุกรรมการ
๔๒. นางสาววัฒนา	ไชยศด	อนุกรรมการ
๔๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกรียงไกร	ธาวทศวิ	อนุกรรมการ
๔๔. นายวิสุทธิ	บัวเจริญ	อนุกรรมการ
๔๕. นายวิษณุลักษณะ	คำยอง	อนุกรรมการ
๔๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิมลภา	พงษ์ยืน	อนุกรรมการ
๔๗. นายสุเทพ	ทอมา	อนุกรรมการ
๔๘. นายพิทักษ์	พุทธวรชัย	อนุกรรมการ
๔๙. นายรัตนพล	พนมวัน ณ อรุธยา	อนุกรรมการ
๕๐. รองศาสตราจารย์มาลี	ดีระเบียบ	อนุกรรมการและเลขานุการ
๕๑. นางสาวซูขวัญ	แสงทอง	ผู้ช่วยเลขานุการ
๕๒. นางอำไพ	แสนคำ	ผู้ช่วยเลขานุการ
๕๓. นางกุนารี	มุลหล่อ	ผู้ช่วยเลขานุการ
๕๔. นางสาวจรรยา	ศรีชุม	ผู้ช่วยเลขานุการ
๕๕. นายชัยวัฒน์	พงศ์สุมาลกุล	ผู้ช่วยเลขานุการ
๕๖. นายอำนาจ	อู่ฟูใจ	ผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ให้ปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

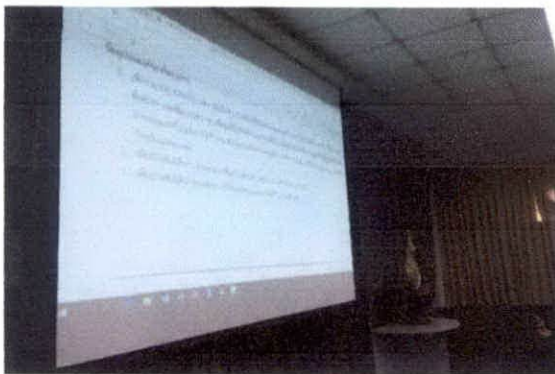
สั่ง ณ วันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓



(รองศาสตราจารย์ศีลศิริ สง่าจิตร)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

จัดประชุมพิจารณาข้อเสนอโครงการ ปี ๒๕๖๓ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๓ ณ ห้องประชุมเชียงดา ชั้น ๒ อาคารปฏิบัติการวิทยาศาสตร์กลางสถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร และผ่านการประชุมทางไกล จากพื้นที่ พิษณุโลก คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาข้อเสนอโครงการ









จัดประชุมพิจารณาข้อเสนอโครงการ ปี ๒๕๖๓ ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๓  
ณ ห้องประชุมเชียงดา ชั้น ๒ อาคารปฏิบัติการวิทยาศาสตร์กลาง สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร  
และผ่านการประชุมทางไกล จากพื้นที่ พิษณุโลก เชียงราย ตาก น่าน

















ติดตามผลการดำเนินงานโครงการในพื้นที่ดำเนินงานจริง ระหว่างวันที่ ๑ - ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓



โครงการขยายพันธุ์และใช้ประโยชน์จากต้นหอมของชนเผ่าลาหู่ซี อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่



โครงการสำรวจเก็บรวบรวมพันธุ์กรรมพันธุ์บ้านในเขตภาคเหนือเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ (เชียงราย)



โครงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากพืชอนุรักษ์มะเกี๋ยง (เชียงราย)



โครงการสำรวจเก็บรวบรวมพันธุ์กรรมพันธุ์บ้านในเขตภาคเหนือเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ (น่าน)



โครงการเรารักษ์สมุนไพรพื้นบ้านด้วยศาสตร์พระราชากับภูมิปัญญาบรรพบุรุษ





โครงการสำรวจเก็บรวบรวมพันธุ์กรรมมันพื้นบ้านในเขตภาคเหนือเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ (ตาก)



โครงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากพืชอนุรักษ์มะเกี๋ยง (พิชญโลก) และ โครงการสำรวจเก็บรวบรวมพันธุ์กรรมมันพื้นบ้านในเขตภาคเหนือเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ (พิชญโลก)





โครงการที่สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร ร่วมสนองงาน  
ได้แก่ มะเกี้ยง เชียงดา มันพื้นบ้าน มะกิ้ง น้อยหน้าเครือ เมล็ดพันธุ์พืช



จัดประชุมพิจารณาข้อเสนอโครงการ ปี ๒๕๖๔ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๓  
ณ ห้องประชุมเชิงคา ชั้น ๒ อาคารปฏิบัติการวิทยาศาสตร์กลางสถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร







# ภาคผนวก



คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาถ้อยแถลงขอเสนอโครงการและติดตามผลการดำเนินงาน  
โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ  
สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี



คำสั่งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ที่ ๒๒๘๒ จ.๕๖๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาถ้อยแถลงขอเสนอโครงการและติดตามผลการดำเนินงาน  
โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ  
สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

เพื่อให้การดำเนินงานขอโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ  
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ประสบ  
ความสำเร็จและเป็นประโยชน์อย่างแท้จริง จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาถ้อยแถลงขอเสนอโครงการและ  
ติดตามผลการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ  
สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

**มีหน้าที่**

- พิจารณาถ้อยแถลงขอเสนอโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ  
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- ติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ  
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

**ประกอบด้วย**

๑. รองอธิการบดีฝ่ายพิเศษ		ประธานกรรมการ
๒. รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและการใช้เทคโนโลยี		รองประธานกรรมการ
๓. ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยเทคโนโลยีชีวภาพ	พิสิษฐ์กุล	กรรมการ
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนันต์ นพ.	ศรีอรรถวณิช	กรรมการ
๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิมล	สถาปนิก	กรรมการ
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป	สถาปนิก	กรรมการ
๗. นายสุวิวัฒน์	วณิชฉัตร	กรรมการ
๘. รองศาสตราจารย์สุนทร	วิฑูรย์	กรรมการ
๙. รองศาสตราจารย์ใหญ่	หัตถ์สมศรี	กรรมการ
๑๐. นางไพฑูริย์	ธเนศศิริ	กรรมการ
๑๑. นางสาวนิภาวรรณ	ไชยทัญ	กรรมการ
๑๒. นางเพ็ญวิไล	พันธุ์ทิพย์	กรรมการ
๑๓. รองศาสตราจารย์มาลี	ตั้งระเกียรติ	กรรมการและผู้อำนวยการ
๑๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไล	พรพัฒน์	กรรมการและผู้ช่วยผู้อำนวยการ
๑๕. นางสาวสุวิญญา	แสงทอง	กรรมการและผู้ช่วยผู้อำนวยการ

ตั้ง ณ วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

ส. ณ วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

รองศาสตราจารย์พิสิษฐ์กุล (สว.ฉ.)  
ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยเทคโนโลยีชีวภาพ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

**คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ  
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา (๑ มกราคม ๒๕๖๓ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔)**



คำสั่งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา  
ที่ ๑๔๐ / ๒๕๖๓

**เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ  
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา**

เพื่อให้การดำเนินงานของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพื้นที่  
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ประสบความสำเร็จเป็นผลประโยชน์อย่างแท้จริง จึงแต่งตั้งคณะกรรมการ  
ดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา  
ดังต่อไปนี้

- |   |                     |
|---|---------------------|
| ๑. อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา                                 | ประธานกรรมการ       |
| ๒. รองอธิการบดีฝ่ายนโยบายและพัฒนาระบบ   | รองประธานกรรมการ    |
| ๓. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและกิจการนักศึกษา                                   | รองประธานกรรมการ    |
| ๔. รองอธิการบดีฝ่ายบริหารและสวัสดิการ   | รองประธานกรรมการ    |
| ๕. รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ                                      | รองประธานกรรมการ    |
| ๖. รองอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษ  | รองประธานกรรมการ    |
| ๗. เลขาธิการคณะกรรมการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช<br>อันเนื่องมาจากพระราชดำริ | รองประธานกรรมการ    |
| ๘. ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย                | กรรมการ             |
| ๙. ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน                    | กรรมการ             |
| ๑๐. ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง                  | กรรมการ             |
| ๑๑. ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา พิจิตรโลก              | กรรมการ             |
| ๑๒. ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก                    | กรรมการ             |
| ๑๓. คณะบดีคณะศิลปกรรมและสาขาศิลปกรรมศาสตร์                                    | กรรมการ             |
| ๑๔. คณะบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์   | กรรมการ             |
| ๑๕. คณะบดีคณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์  | กรรมการ             |
| ๑๖. คณะบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร                                  | กรรมการ             |
| ๑๗. ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี  | กรรมการ             |
| ๑๘. ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีและสหวิทยาการ                                 | กรรมการ             |
| ๑๙. ผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรมศึกษา   | กรรมการ             |
| ๒๐. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา  | กรรมการ             |
| ๒๑. ผู้อำนวยการสถาบันถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน                                 | กรรมการ             |
| ๒๒. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร                                      | กรรมการและเลขานุการ |

**หน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินงาน อพ.สอ.-หน่วยงาน**

๑. จัดประชุมคณะกรรมการดำเนินงานที่มีหัวหน้าส่วนราชการนั้นๆ เป็นประธาน อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง
๒. ร่วมกันจัดทำแผนแม่บทของหน่วยงานให้สอดคล้องกับแผนแม่บทของ อพ.สอ.
๓. ร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการรายปีให้สอดคล้องกับแผนแม่บทของ อพ.สอ.
๔. ดำเนินงานและติดตามงานให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการและสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามแผนแม่บท อพ.สอ.
๕. สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่โครงการฯ
๖. จัดทำรายงานประจำปีงบประมาณ
๗. แต่งตั้งคณะทำงานหรืออนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อดำเนินงานตามแนวทางการดำเนินงาน อพ.สอ.

ให้บังคับใช้วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

  
 (รองศาสตราจารย์เสด็จ) ลงคำจัด  
 ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ  
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา



คำสั่งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

ที่ ศว ๔ / ๒๕๖๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ  
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

เพื่อให้การดำเนินงานของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพ  
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ประสบความสำเร็จและเป็น  
ประโยชน์อย่างแท้จริง อาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๔ และ ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล  
พ.ศ. ๒๕๓๘ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระ  
เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

๑. ดำเนินงานเพื่อสนองงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพ  
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
๒. รายงานผลการดำเนินงานต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา และโครงการอนุรักษ์  
พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ประกอบด้วย

๑. รองศาสตราจารย์คีติศรี	สง่าจิตร์	ประธานอนุกรรมการ
๒. รองศาสตราจารย์สมชาติ	หาญวงษา	รองประธานอนุกรรมการ
๓. นายสุรพล	ใจวงศ์ษา	อนุกรรมการ
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไกรสิทธิ์	พิสิษฐ์กุล	อนุกรรมการ
๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์กร	สุรินทร์	อนุกรรมการ
๖. รองศาสตราจารย์สุมิตรา	สุบินราช	อนุกรรมการ
๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัคร์	สุบินราช	อนุกรรมการ
๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธนากร	สร้อยสุวรรณ	อนุกรรมการ
๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สิทธิชัย	จีนขวัญ	อนุกรรมการ
๑๐. นางวรินยา	ดวงแก้ว	อนุกรรมการ
๑๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สวาท	สายปาระ	อนุกรรมการ
๑๒. นายวีรชาติ	ชิดมัน	อนุกรรมการ
๑๓. นางสาวสุวิภาวดี	พิมพ์ภาค	อนุกรรมการ
๑๔. นายบรรจง	อุบลแก้ว	อนุกรรมการ
๑๕. นายรุ่งโรจน์	ชะมันจา	อนุกรรมการ
๑๖. นายสุพธนา	ศรีอุดม	อนุกรรมการ
๑๗. นายสินเดิม	มีโต	อนุกรรมการ
๑๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประเพ็ญ	สง่าจิตร์	อนุกรรมการ
๑๙. นายชรรอง	เฉลิมแสน	อนุกรรมการ
๒๐. นางสาวสุชนีย์ภรณ์	สร้อยเพชร	อนุกรรมการ
๒๑. นางสาวณัฐชญา	สายคำวงศ์	อนุกรรมการ
๒๒. นางสาวณัฐชิวรา	กำวันจันทร์	อนุกรรมการ



๒๓. รองศาสตราจารย์สุนทร	วิทยาคุณ	อนุกรรมการ
๒๔. รองศาสตราจารย์เกษรา	ศุขา	อนุกรรมการ
๒๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงศักดิ์	ยาทะเล	อนุกรรมการ
๒๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิชัย	ณะสถานวรรณ	อนุกรรมการ
๒๗. นางไพโรพินธุ์	อนเลิศโคกเกิด	อนุกรรมการ
๒๘. นายณัฐวุฒิ	ภูย์เมธากุล	อนุกรรมการ
๒๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เศรษฐสุตา	ปวีรานนท์	อนุกรรมการ
๓๐. นายวรวงษ์	ด้วงน้อย	อนุกรรมการ
๓๑. นางสาวนิลวรรณ	ไชยพูน	อนุกรรมการ
๓๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พินิจ	เนื่องภิรมย์	อนุกรรมการ
๓๓. นายสมาน	ดาวเวียงกัน	อนุกรรมการ
๓๔. รองศาสตราจารย์ไพบุลย์	หล้าสมศรี	อนุกรรมการ
๓๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เยาวนาถ	นรินทร์สรศักดิ์	อนุกรรมการ
๓๖. นางสาวภาสินี	ศิริประภา	อนุกรรมการ
๓๗. นางเพ็ญวิรัตน์	พันธุ์ภัทรชัย	อนุกรรมการ
๓๘. นายวิชรัตน์	ณทอง	อนุกรรมการ
๓๙. นางพงศกร	สรวนศักดิ์	อนุกรรมการ
๔๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพพร	พัชรประภิติ	อนุกรรมการ
๔๑. นายทรงศักดิ์	ลีลดีแพง	อนุกรรมการ
๔๒. นางสาววิธนา	ไชยคต	อนุกรรมการ
๔๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกรียงไกร	ธาวพรศรี	อนุกรรมการ
๔๔. นายวิสุทธิ์	บัวเจริญ	อนุกรรมการ
๔๕. นายวิชณัฐกษณ์	คำยอง	อนุกรรมการ
๔๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัลลภ	พงษ์อิน	อนุกรรมการ
๔๗. นายสุเทพ	ทองมา	อนุกรรมการ
๔๘. นายพิทักษ์	ทุทธวรชัย	อนุกรรมการ
๔๙. นายรัตนพล	พนมวิน ณ อุดงษา	อนุกรรมการ
๕๐. รองศาสตราจารย์มาลี	ตั้งระเบียบ	อนุกรรมการและเลขานุการ
๕๑. นางสาวชูขวัญ	แสงทอง	ผู้ช่วยเลขานุการ
๕๒. นางอำไพ	แสนคำ	ผู้ช่วยเลขานุการ
๕๓. นางกมลวี	มุลหล่อ	ผู้ช่วยเลขานุการ
๕๔. นางสาวจรรยา	ศรีชุม	ผู้ช่วยเลขานุการ
๕๕. นายชัยวัฒน์	พงศ์สุมาลกุล	ผู้ช่วยเลขานุการ
๕๖. นายอำนาจ	อุ้ยสุใจ	ผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ให้ปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่นี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๑



(รองศาสตราจารย์ศีลศิริ สง่าจิตร)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี